

Miljöbokslut Gävle kommun 2021

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	3
2 Syfte.....	4
3 Målanalys	5
3.1 Klimatneutral kommun 2035.....	6
3.2 Robusta ekosystem	29
3.3 Ren och giftfri vardag	40

1 Inledning

Gävle kommuns reviderade Miljöstrategiska program, MSP 2.0, antogs av Kommunfullmäktige den 30 mars 2020.

Det nya programmet tar än mer höjd och är än mer utmanande än den tidigare versionen, MSP 1.0, bland annat genom målet att Gävle ska vara klimatneutralt år 2035. Programmet har även en tydlig koppling till Agenda 2030 och de 17 globala hållbarhetsmålen.

Gävle kommunkoncern vill visa vägen mot en hållbar framtid och arbetar för att skapa förutsättningar för näringsliv, föreningsliv och invånare för att tillsammans uppnå målen.

”Håll i och håll ut” har varit budskapet som nått oss alla under året som gått. Mycket har varit annorlunda i pandemins kölvatten under 2021, men tillsammans har vi i Gävle lyckats att navigera i det nya normala. Och ännu viktigare – vi har fortsatt att driva utveckling i hållbar riktning, trots osäkra förutsättningar i omvärlden. Det har bland annat inneburit att vi tagit nästa steg i att etablera mål och planer. Med det styrande Miljöstrategiska programmet som ledstjärna har vi under 2021 beslutat om bland annat en Klimatfärdplan, en ny Kretsloppsplan och mobilitetsplaner som stöd för att utveckla Gävle i en hållbar riktning.

Gävle kommun blev återigen rankad som en av Sveriges bästa miljökommuner år 2021 och dessutom utsedd till Sveriges bästa Håll Sverige Rent-kommun för andra året i rad. Det bekräftar att kommunen fortsatt driver ett strategiskt och omfattande miljöarbete, ett arbete som även utmärker sig nationellt.

Vi kan vara stolta över allt som har genomförts inom ramen för vårt miljöstrategiska program 2021! Mycket av arbetet är påbörjat men vi har fortfarande en lång väg kvar för till att nå de mål vi tillsammans har satt upp. Vi ser fram emot att tillsammans fortsätta ta de tuffa beslut och göra de vägval som behövs för att nå våra mål och ambitioner, och som bidrar till att Gävle kommun fortsätter att vara en av Sveriges bästa miljökommuner även i framtiden.

2 Syfte

Miljöbokslutets syfte är att ge vägledning kring om resurser läggs på rätt ställe, om mer resurser och insatser krävs för att nå målen eller om man borde omfördela resurserna.

Gävle kommuns miljöstrategiska program följs årligen upp i ett så kallat Miljöbokslut. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för det miljöstrategiska programmet och miljöbokslutet. Det miljöstrategiska programmet tillsammans med miljöbokslutet är viktiga verktyg i arbetet med att nå det kommunövergripande målet "En hållbar och klimatneutral kommun".

Genom miljöbokslutet kan invånare, företagare, föreningsliv, besökare, anställda och beslutsfattare få en samlad bild av läget för Gävles miljöarbetet.

Miljöbokslutet innehåller indikatorer som visar om målen är på väg att nås, en beskrivning av åtgärder som genomförts under året för att bidra till måluppfyllelse och en målanalys. Målanalysen grundar sig på vad indikatorerna visar, de genomförda åtgärderna och avvägningar utifrån vilken rådighet kommunen har för att påverka målet.

Åtgärder har samlats in genom så kallade Storytelling-möten då representanter från kommunens verksamheter berättat för varandra om genomförda åtgärder.

Uppföljningen av programmet är uppdelad efter programmets tre målområden: Klimatneutral kommun, Robusta ekosystem samt Ren och giftfri vardag. Respektive målområde har ett flertal indikatorer som visar om målet är på väg att uppfyllas. Vissa indikatorer används för att mäta konkret om målen är på väg att nås, vissa indikatorer visar mer hur utvecklingen går.

Indikatorerna i miljöbokslut är både interna och externa. De interna följer kommunkoncernens miljöpåverkan, och de externa mäter miljöpåverkan från alla som bor och verkar i hela Gävle kommun.

Mål och indikatorer bedöms i grönt, gult och rött.

Grön Målet är nära att uppnås eller har uppnåtts.

Gul Arbete har påbörjats, ett fortsatt arbete krävs för att nå målet men vi har kommit en bit på väg.

Röd Trenden går åt fel håll, det räcker inte med de insatser som hittills har genomförts för att vi ska uppnå målet i tid eller arbete har inte påbörjats.

De tre målområdena har ett antal så kallade Flaggskepp och Bubblare. Det är åtgärder som lyfts fram särskilt bland de som genomförts under året. Definitionen för flaggskepp och bubblare är:

Flaggskepp Åtgärd som stakat ut riktningen för kommunens arbete och är av särskild vikt för framtida utveckling inom miljöområdet. Det kan vara till exempel framtagandet av ett styrdokument, ett strategiskt arbetssätt som etablerats eller en unik eller viktig investering och satsning som kommer att ha stor positiv inverkan på Gävle kommuns framtida miljöprestation.

Bubblare Åtgärd som är ett särskilt initiativ som utmärker sig eller har stor potential att på ett genombrytande sätt ändra förutsättningar som bidrar till miljöpåverkan och har stor positiv inverkan för kommunens medborgare och näringsliv.

3 Målanalys

Arbetet med miljöstrategiska programmet fortsätter enligt plan och ett omfattande arbete har inletts under 2021. Det har påbörjats eller genomförts nästan 150 åtgärder som bidrar till målen. Trots det visar miljöbokslutet att takten i arbetet för att uppnå miljömålen behöver ökas med fler effektfulla miljöåtgärder.

För att förstärka miljöarbetet har Gävle kommun sökt externa medel under året, till exempel från Viable cities¹, Styrning och stöd har även stöttat några av bolagen med att försöka hitta lämpliga utlysningar för att söka bidrag till solceller, belysning och processarbete.

Mer om de påbörjade och genomförda åtgärderna finns beskrivet under respektive mål.

Målområde	Antal mål	Grön status 	Gul status 	Röd status
Klimatneutral kommun 2035	14	4 (4)	6 (6)	4 (4)
Robusta ekosystem	5	0 (0)	3 (2)	2 (3)
Ren och giftfri vardag	15	2 (0)	8 (7)	5 (8)
Sammanställning:	34 mål	6 mål (4)	16 mål (15)	12 mål (15)

Bild: Sammanfattning mål och status för respektive målområde. Mål inom parentes är från föregående år.

När det gäller målområdet **Klimatneutral kommun**, har en Klimatfärdplan beslutats under 2021 vilket är en handlingsplan till målområdet. För att växla upp klimatarbetet har Gävle kommun ansökt och beviljats medel från Viable Cities.

Mycket av arbetet inom målområdet Klimatneutral kommun 2035 har påbörjats och skalats upp under 2021 men det är för tidigt att se något resultat.

Att minska våra transporters miljöpåverkan är fortfarande den största utmaningen.

För att målen inom målområdet **Robusta ekosystem** ska uppnås krävs stora insatser och ett helhetsgrepp som innefattar hela kommunen, och det arbetet har påbörjats. Ett strategiskt och systematiskt arbete kommer ge mer kontroll av nuläget, mer samverkan och att fler effektiva miljöåtgärder genomförs.

Skyfallet i Gävle var en väckarklocka både här i Gävle och i många andra kommuner. Gävle fick 162 millimeter regn under ett dygn vilket ledde till kraftiga översvämningar i flera delar av kommunen. Både politiken och flera verksamheter inom kommunen har initierat ett accelererat arbete gällande klimatanpassning, både på kort och lång sikt.

Inom målområdet **Ren och giftfri vardag** har en Kretsloppsplan beslutats under året. Den kan ses som en handlingsplan för att nå flera av målen under Ren och giftfri vardag. Den ska sätta fart på åtgärder som ska förebygga resursslöseri och minskar gifter i kretsloppet, som bidrar till ökad återanvändning och återvinning samt att nedskräpningen minskar ännu mer. Genom förstudien "Ökad cirkularitet i Gävle" kommer verksamheter startas under 2022 för att öka återanvändningen och som i sin tur ska leda till att det totala avfallet minskar.

Arbetet med minskad nedskräpning och att Grön flagg-certifiera förskolor och skolor har fått nationell uppmärksamhet – för andra året i rad har Gävle utsetts till Sveriges bästa Håll Sverige rent kommun.

Att ställa miljökrav vid inköp och upphandlingar är ett effektivt verktyg att använda och det börjar nu ge resultat. Kommunens inköp av mer hållbar och närproducerad mat ökar och det genom att miljökrav ställs. Även de transporter som kommunen upphandlar drivs till större utsträckning på förnybara drivmedel. Det stimulerar även utvecklingen i den privata sektorn, till exempel har det lett till samordning av transporter för närproducerade livsmedel.

¹ Viable Cities drivs av Vinnova, Statens innovationsmyndighet, Formas och Energimyndigheten. Ett strategiskt innovationsprogram för klimatomställning, med fokus på smarta, hållbara städer i framkant.

3.1 Klimatneutral kommun 2035

Målområdet omfattar transporter, energi, byggande och konsumtion.

Mycket av arbetet inom målområdet klimatneutral kommun 2035 har påbörjats och skalats upp under 2021 men det är för tidigt att se något resultat. Att minska våra transporters miljöpåverkan är fortfarande den största utmaningen och utvecklingen går delvis åt fel håll med minskad cykling och stillastående andel kollektivtrafik. Klimatfärdplanen har beslutats i kommunfullmäktige och är en handlingsplan för att nå målen i Klimatneutral kommun 2035.

Gävle kommun har ansökt och beviljats medel från Viable Cities¹. Medel kommer bland annat användas till en tjänst som ska arbeta med medborgare och företag, för att öka engagemang och arbete för att minska koldioxidutsläppen. Gävle kommunkoncern samverkar med företag, organisationer och Högskolan i Gävle i det arbetet.

För att både på kort och lång sikt bidra till att transportmålen nås används ett ökat antal handlingsplaner när staden planeras. De kallas olika, allt från grön resplan, mobilitetsnorm eller mobilitetsplan, men alla är handlingsplaner för att planera för mer hållbara och effektiva tjänsteresor och pendlingsresor.

Flaggskepp

- Gavlegårdarna – Priset för Bästa klimatinitiativet inom allmännyttan
- Energoptimerat hamnkluster – vätgas
- Ny cykelbana: Hemlingby – stan på 8 minuter
- Hojja cykelpool – Gävle kommuns nya interna cykelpool
- Mobilitetsnorm och handlingsplan för hållbart resande

Bubblare Cirkulärt och energisnålt på IT-avdelningen

Utmaning Transporter

Förutom de Flaggskepp och Bubblare som nämns här följer ytterligare exempel på åtgärder utförda 2021 under respektive mål.

Gävle kommun är klimatneutral 2035.

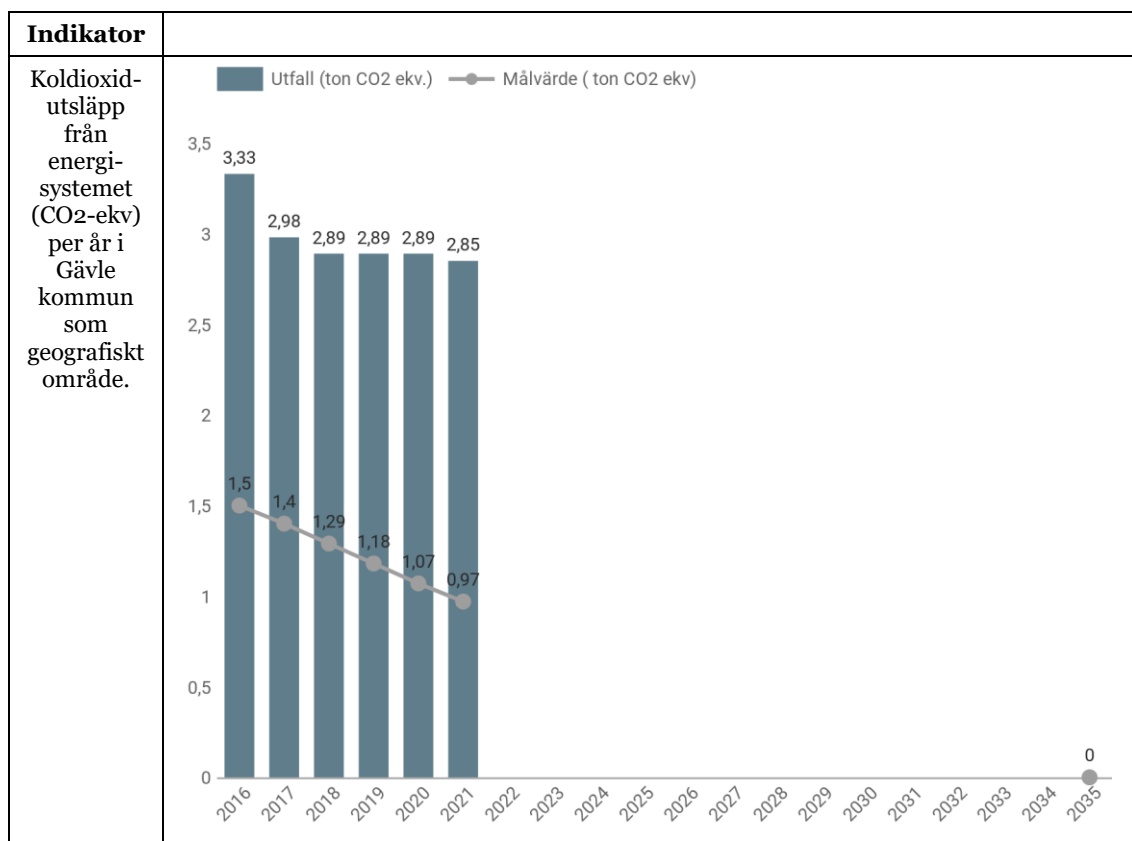
Målanalys

Målet bedöms som gult eftersom arbete har påbörjats. Totala territoriella CO₂-utsläpp per invånare i Gävle som geografiskt område har sjunkit från 2,89 CO₂-ekvivalenter år 2020 till 2,85 CO₂-ekvivalenter 2021, vilket fortfarande är en hög nivå. De konsumtionsbaserade utsläppen ingår fortfarande inte men ska ingå så snart det går att få fram statistik för det.

Arbetet med att ställa om till förnybar energi har pågått sedan länge inom energisektorn i Gävle kommun. Bland annat är den el och värme som säljs av Gävle Energi redan 100% förnybar.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

- Klimatfärdplanen har beslutats, som är en handlingsplan till målområdet klimatneutral kommun
- Bygglogistikcenter - Arbete med uppstart av flera åtgärder i Klimatfärdplanen som bygglogistikcenter, lokalisering av mark för förnybara drivmedel, energiplan, klimatberäkningar och samverkan med näringslivet.
- Vätgas - Gävle Hamn AB har tecknat arrendeavtal med Svea Vind Offshore med syfte att kunna erbjuda vätgas som bränsle till i första hand lastbilar som trafikerar hamnen och terminalfordon samt i förlängningen kunna säkra hamnen som en av flera regionala vätgasnoder, där vätgasen är en del av ett lokalt-regionalt energisystem. Produktion av vätgas planeras vara igångsatt till 2023-2024.
- Energianvändning - Gavlegårdarna deltar i Allmännyttans klimatinitiativ vilket innebär att målet är en fossilfri Allmännytta 2030. Bolaget har blivit prisat för arbetet "Bästa klimatinitiativet inom allmännyttan" (Sveriges allmännytta), gällande energiförbrukning med rumsgivare i 14 000 lägenheter, energieffektivisering vid renovering i alla lägenheter. 16GW-timmar är besparat via rumsgivarna, vilket är en minskning med ca 10% sedan 2017.

Kollektivtrafikens marknadsandel i Gävle kommuns geografiska område skall fördubblas till 2030 jämfört med 2006, i förhållande till annat motoriserat resande.

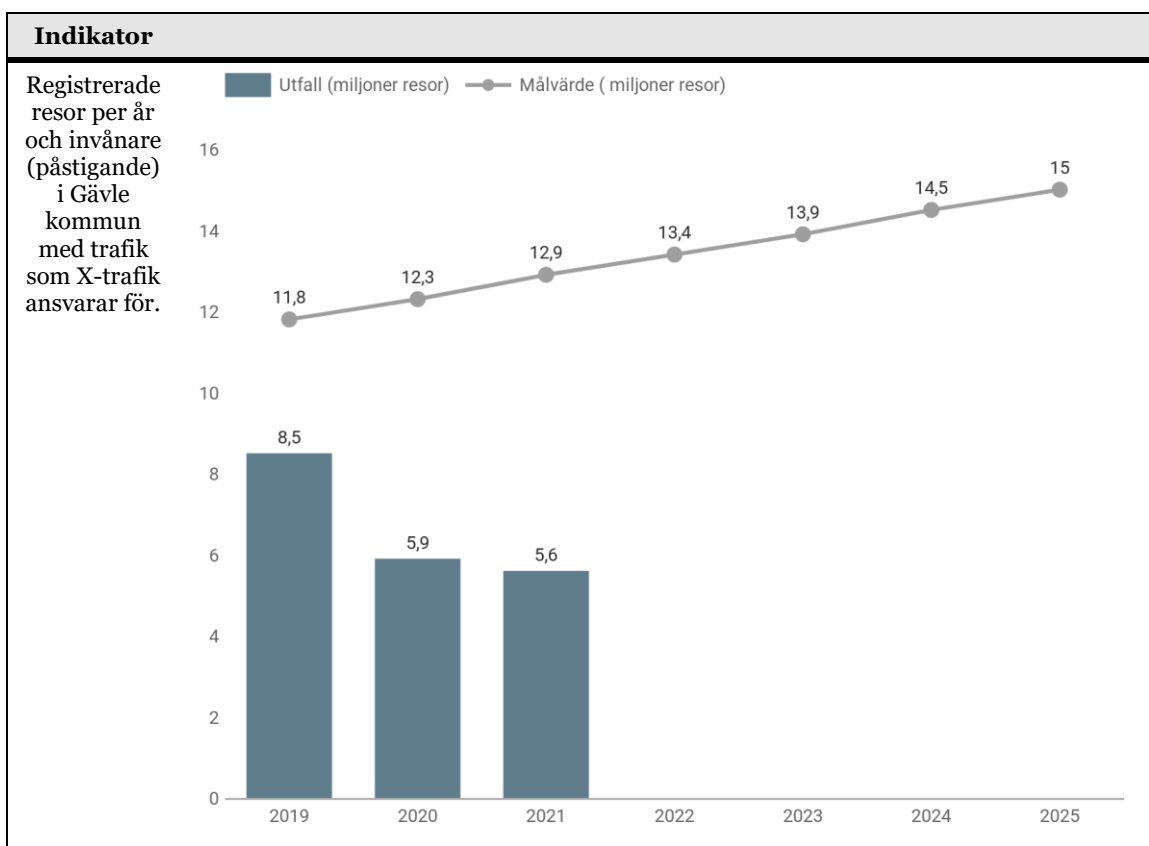

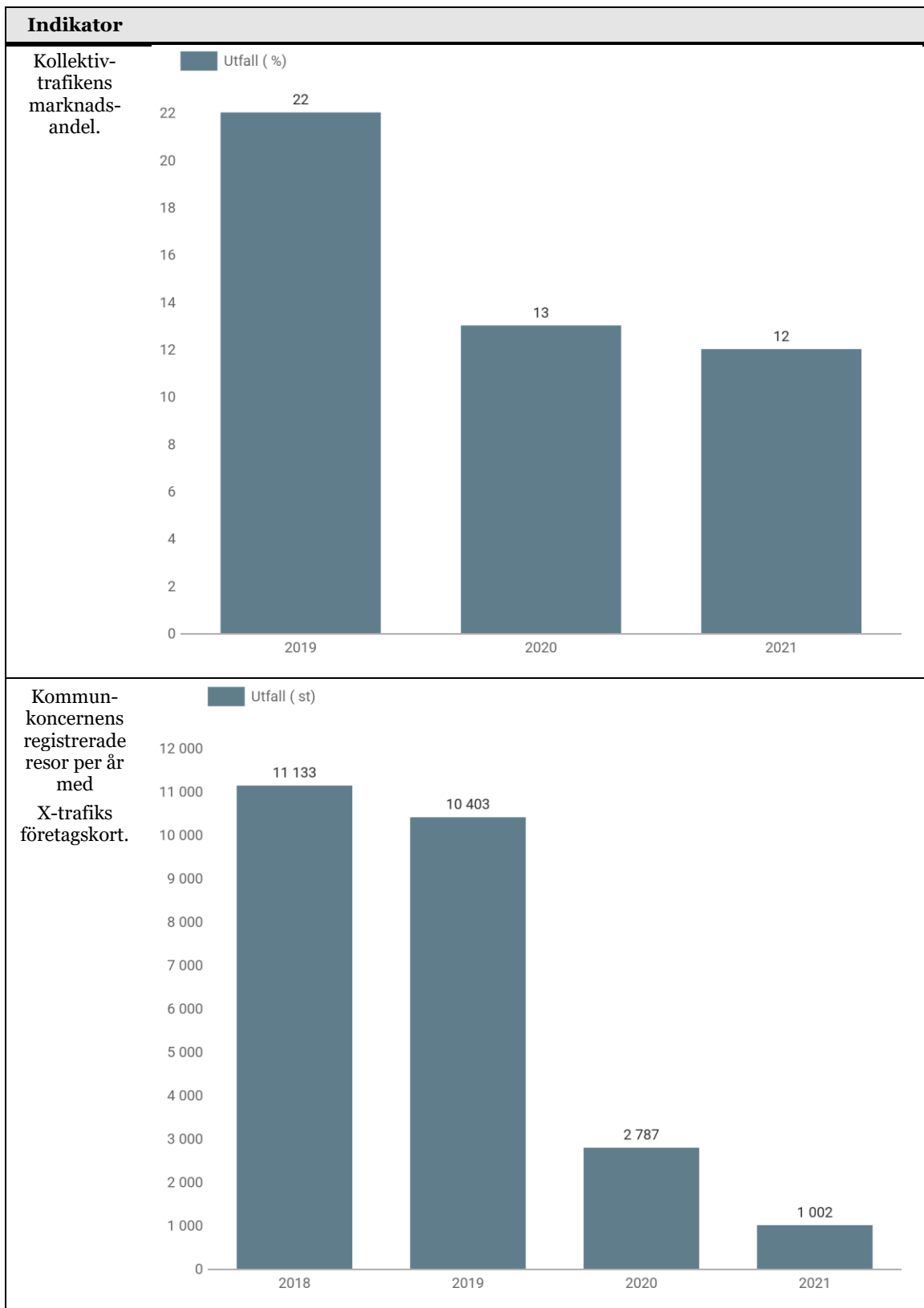
Målanalys

Målet bedöms som rätt eftersom mycket arbete kvarstår för att målet ska uppnås. Möjligheten att nå målet bedöms som låg med tanke på att målet redan innan Covid-19 bedömdes rätt även om Covid-19 har påverkat 2021 års statistik. Statistiken anses bristfällig eftersom framdörrarna på bussarna varit stängda under delar av året, vilket inneburit att inga resor registrerats under den tiden.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

- Kollektivtrafikstrategi - Uppstart av kollektivtrafikstrategi/Kollektivtrafik som åtgärds paket inom Viable cities, som drivs av Vinnova, Statens innovationsmyndighet, Formas och Energimyndigheten.
- Elbussar - Åtta nya elbussar tillkommit i stadstrafiken i Gävle under slutet av 2021.
- Linjenätsanalys för kollektivtrafiken - En linjenätsanalys har genomförts där X-trafik tillsammans med Gävle kommun sett över vilka stråk som ska prioriteras framåt. Arbetet med kollektivtrafikstrategin har planerats, men genomförs under 2022.
- Gröna resplaner – Livsmiljö Gävle har haft dialog med Vy/X-trafik gällande parkering, gröna resplaner för att möjliggöra prova-på-aktiviteter för resande med kollektivtrafik.

Cykeltrafikens andel i Gävle kommuns geografiska område ska öka med 100 % fram till 2025, jämfört med 2012.

Målanalys

Målet bedöms som rätt eftersom mycket arbete kvarstår. Cyklandet har enligt de 3 mätstationer som används på Norra Kungsgatan, Kvarnparken och Centralbron (där det varit problem med mätaren), minskat något. Minskningen bedöms bero på Covid-19 och distansarbete. En annan indikator visar att Gävle kom på plats 26 av 57 deltagande kommuner i den nationella cykelrankingen Kommunvelometern. Ytterligare en indikator är Cykelns marknadsandel i X-trafikens resvaneundersökning som ligger på samma nivå 2021 som 2020. Insatser behövs på flera områden för att fördubblingsmålet av cykelresorna ska nås.

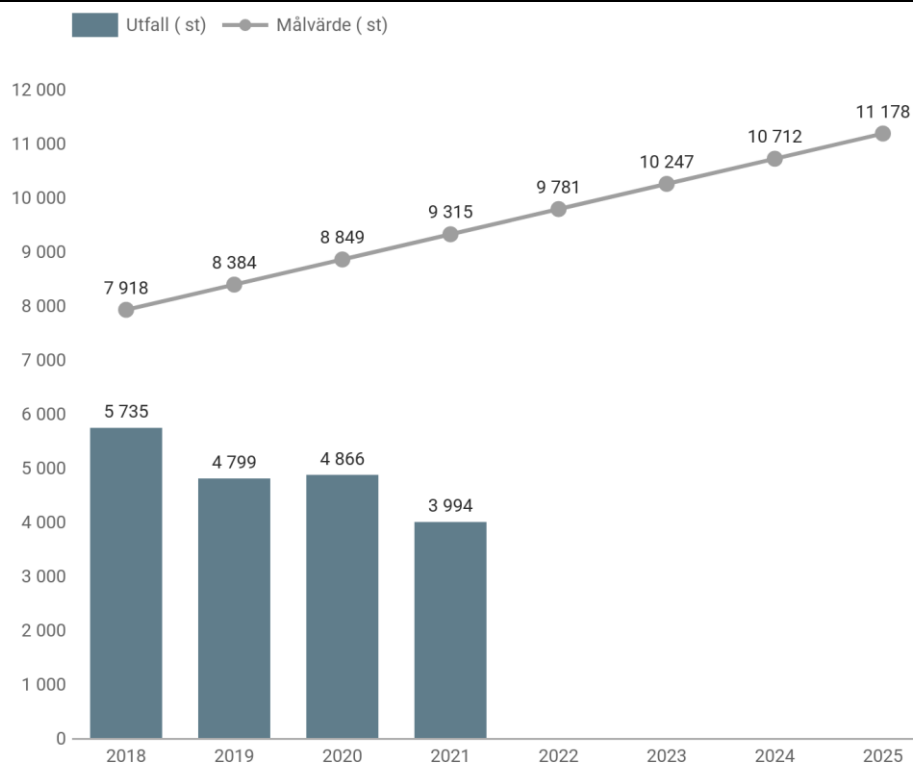
Några exempel på utförda åtgärder under året:

- Gång- och cykelväg Parkvägen-Hemlingby påbörjats och mobility management-satsningar har genomförts parallellt som till exempel Vintercyklisten.
- Cykelkampanj – hälften av alla Gävlebor har 15 minuters cykelväg till jobb/skola har genomförts. Information fanns på Gävles stadstavlor, i sociala medier och som pressmeddelande.
- Cykelinformation - Ett arbete med att samla, uppdatera och synliggöra cykel på *gavle.se*² har genomförts, däribland ny cykelmarknadsföring, ny cykelkarta, ny sida för Vintercyklisten och Cykelvänlig arbetsplats.
- Cykelpoolen Hojja - Gavle Drift & Service har startat upp en cykelpool för kommunanställda att använda i tjänsten. Den innehåller både elcyklar och cyklar och är placerad i Oxens parkeringshus, Kyrkogatan 25.
- Cykling på Utbildning Gävle - lyfte särskilt fram Cykelns dag, Cykelvänlig arbetsplats och verktyg för hållbart resande.
- Fler elcyklar - Gavlegårdarna har fortsatt sitt interna arbete med att öka intresset för att använda elcykel före bil vid kortare tjänsteresor.

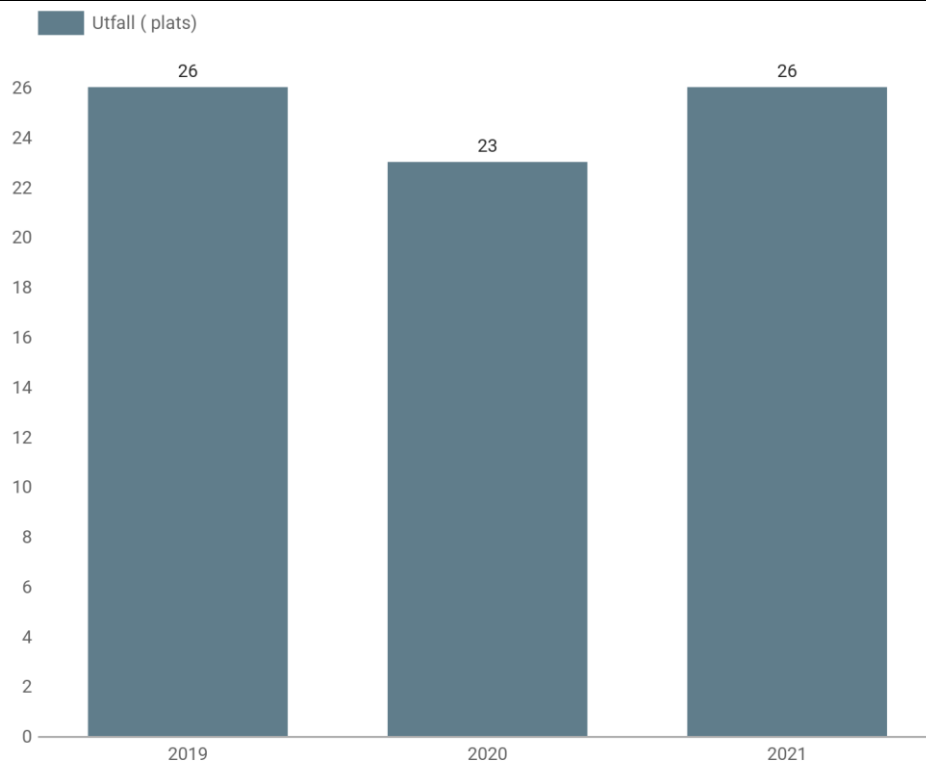
² www.gavle.se/cykel

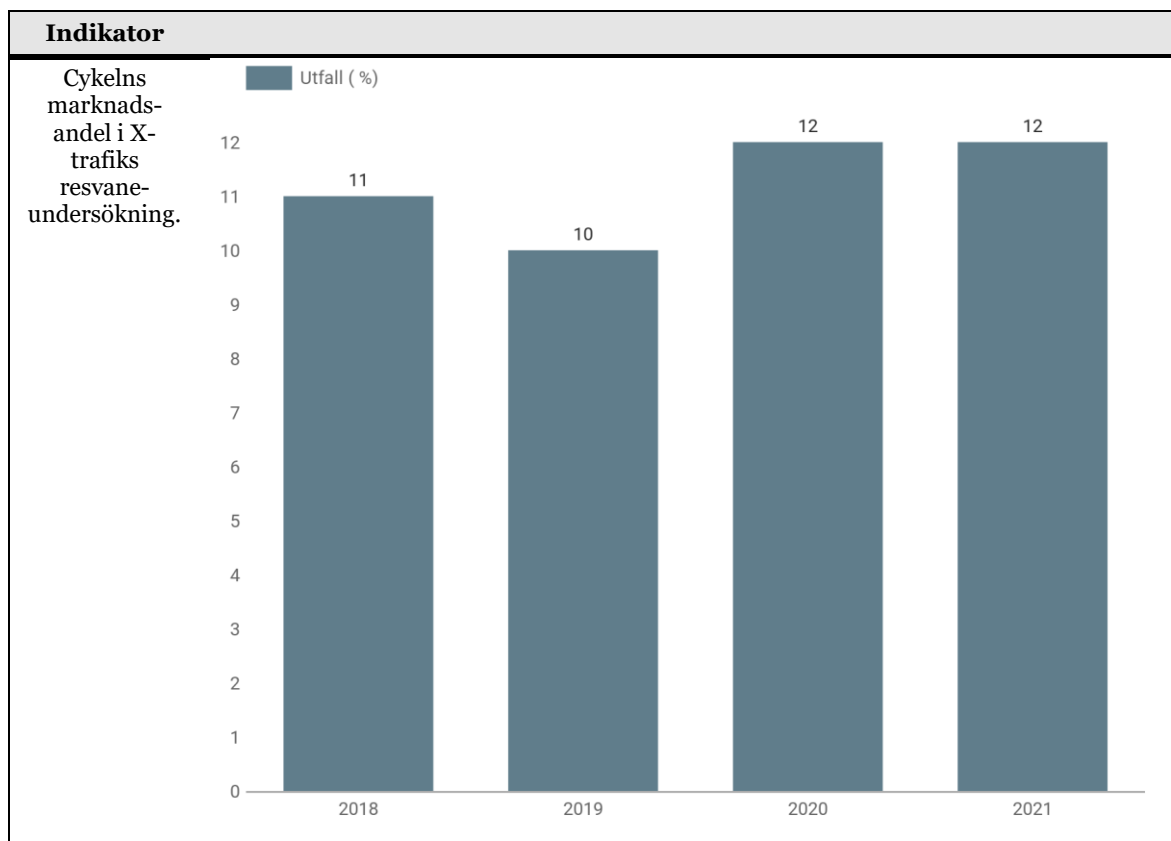
Indikator

Antal cyklister vid fasta mät-punkter, vid Teatern, Kvarnparken och Centralbron. Beräknat till årsdygns trafik för vardagar, Vardags-medeldygn.

Placering i Kommun-velometeren som är Cykel-främjandets nationella Cykelranking

Gävle kommunkoncern ska skapa förutsättningar som bidrar till att de resor och transporter som sker inom Gävles kommuns geografiska område ska vara fossilfria år 2030.

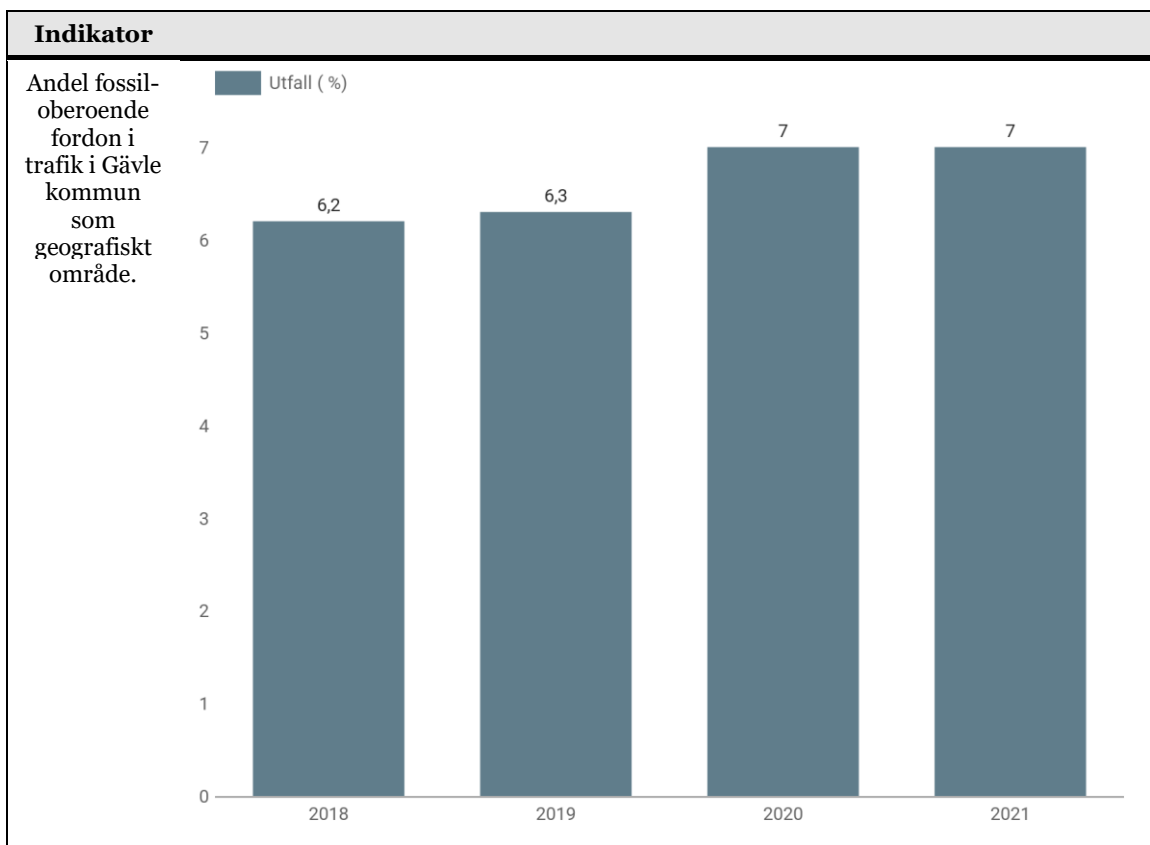
Målanalys

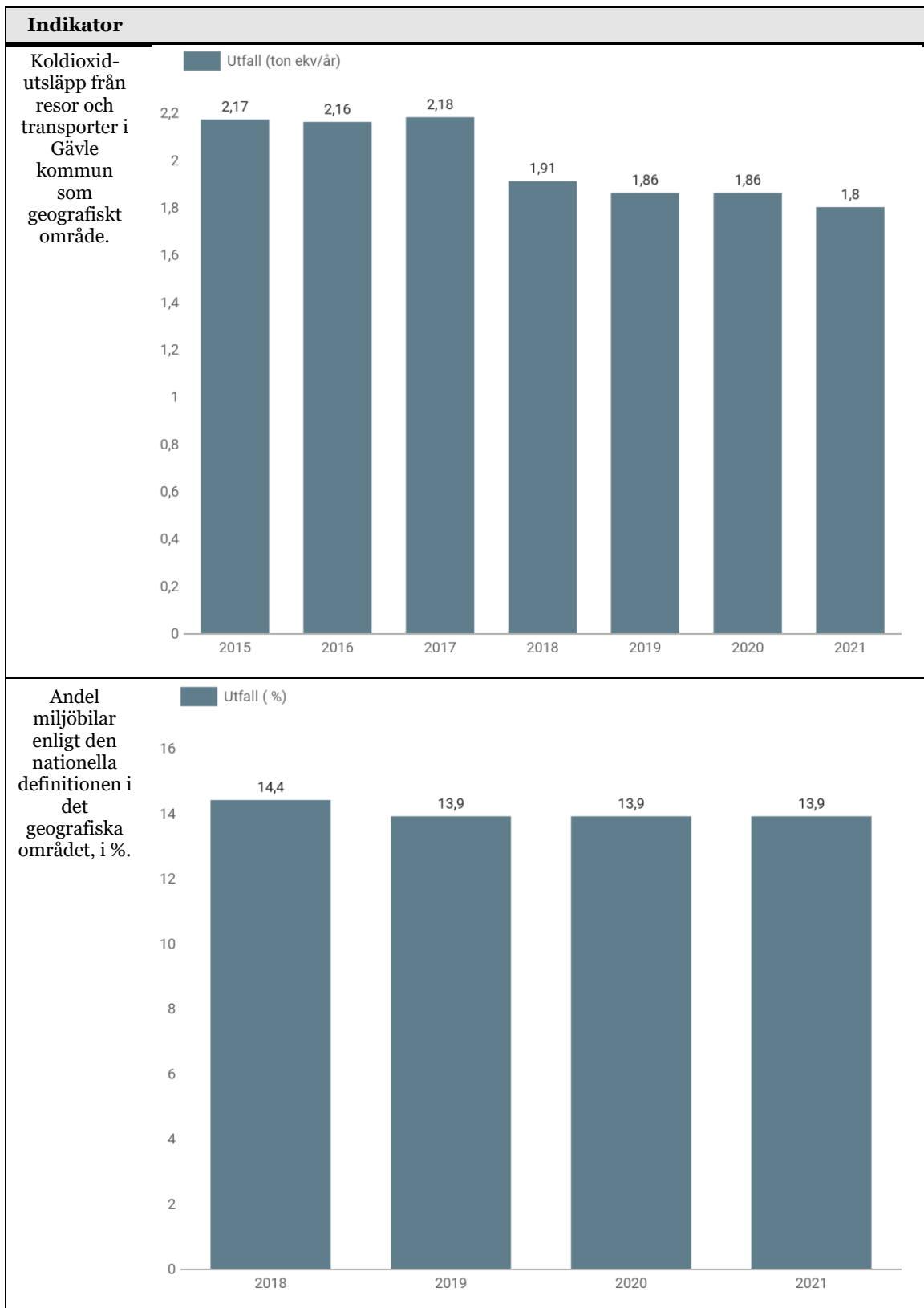
Målet bedöms som gult eftersom arbete har påbörjats. Målet säger att Gävle kommun ska skapa förutsättningar som bidrar till att de resor och transporter som sker inom Gävle kommuns geografiska område ska vara fossilfria. Det sker bland annat genom att möjliggöra tillgång till förnybara drivmedel, delvis lokalproducerad sådan. I Gävle finns det möjligheter att tanka biogas, etanol, HVO (biodiesel) och el.

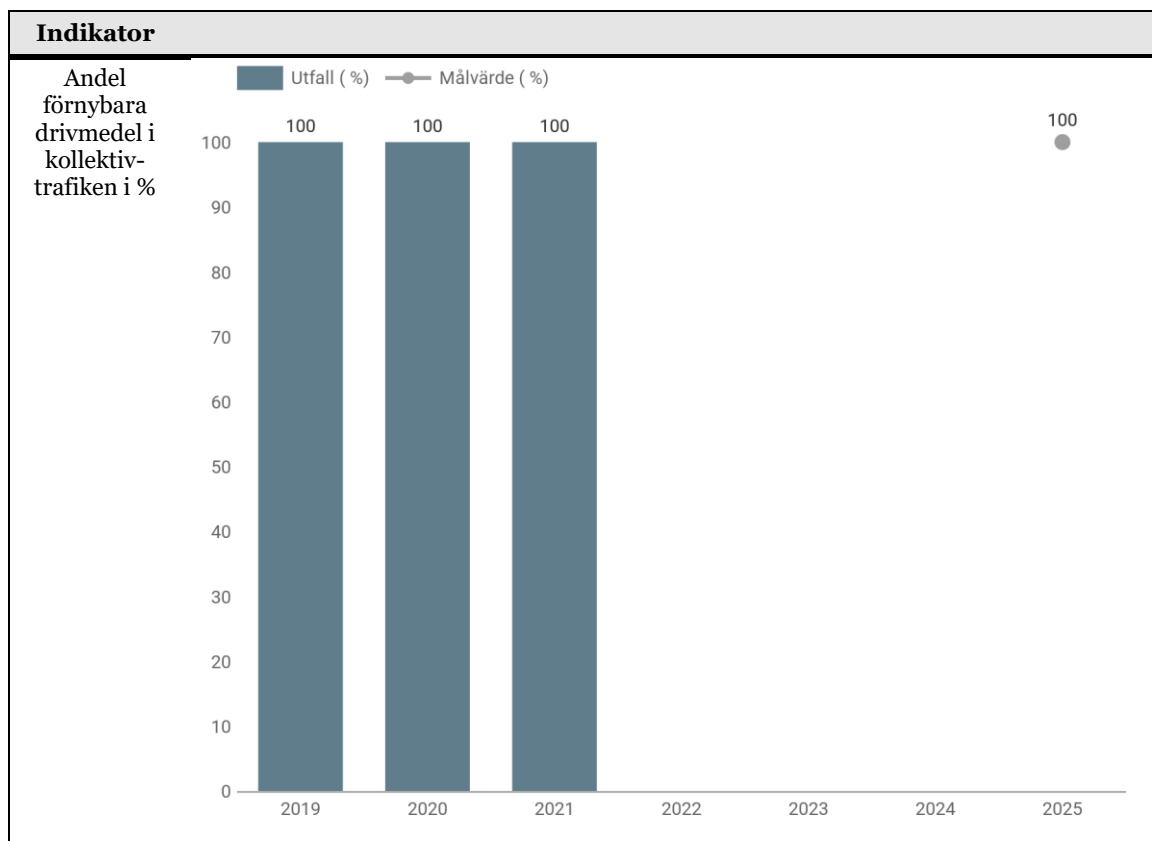
Andelen fossiloberoende fordon i trafik i Gävle kommun som geografiskt område är 7 % 2021, vilket är samma nivå som för 2020. Andelen koldioxidutsläpp från resor och transporter i Gävle kommun som geografiskt område är 1,8 ton ekv/år 2021 vilket är en liten minskning från 1,86 ekv/år för 2020.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

- Grön resplan – En grön resplan kopplat till Hemlingborg samt Kultur- och bildningscentret Agnes Kulturhus har tagits fram.
- Laddinfra - Riktlinje för laddinfrastruktur har tagits fram och är ute på remiss.
- Laddboxar - Gävle Energi har installerat laddboxar vid fastigheter och laddboxar hos privatkunder. De har också lanserat en app; Gävle Energi-appen för betalning av laddning, att se och följa sin förbrukning, spot-prisnivå, ger incitament att vara energieffektiv. Synliggör förbrukning tydligt för konsumenten.

Gävle kommunkoncerns drivmedelsförbrukning inklusive upphandlingar där transporter ingår ska vara 100 % fossilfria 2025. Här ingår personbilar, lätta lastbilar, inklusive arbetsmaskiner, tunga fordon.

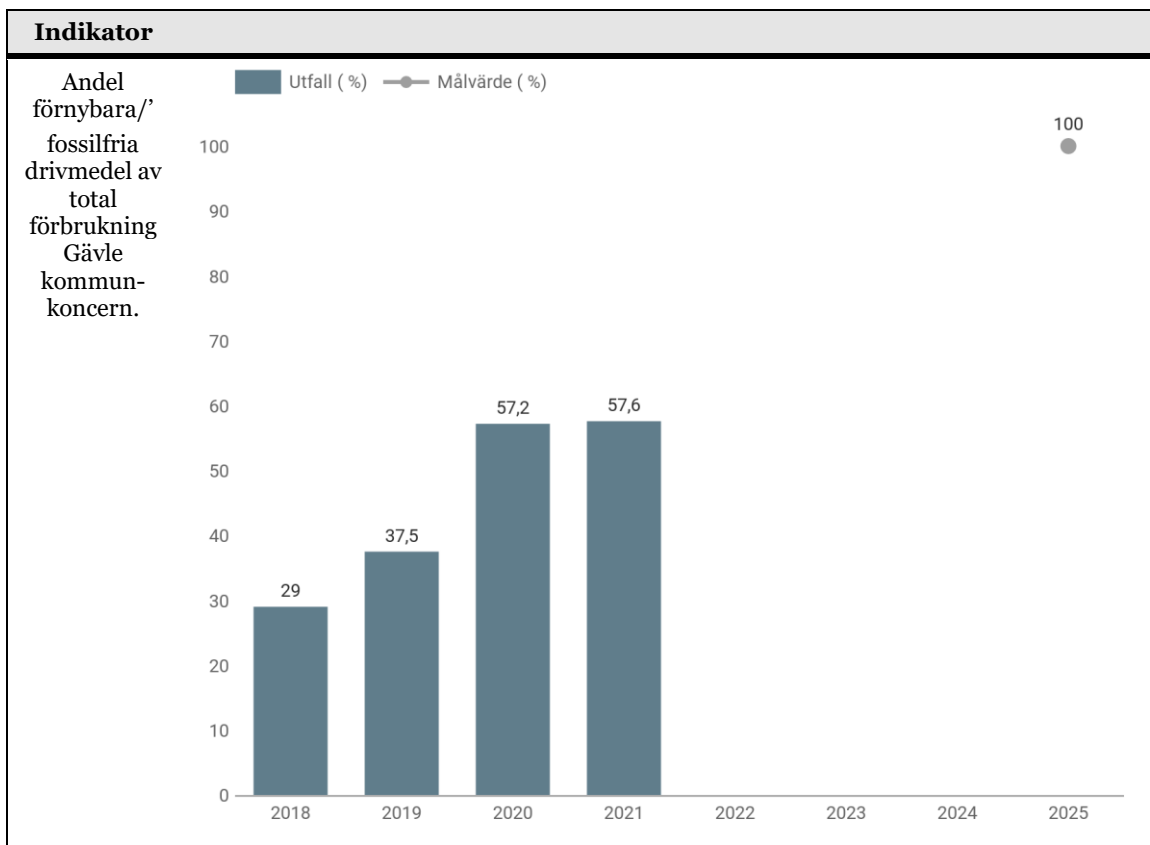

Målanalys

Målet bedöms som gult för arbetet har påbörjats, även om mycket arbete kvarstår gällande alla upphandlingar där transporter ingår. Genom den fordonscentralisering Gävle kommun genomfört tidigare år är det nu möjligt att tanka förnybara drivmedel i princip alla personbilar och lätta lastbilar som kommunen använder. Andelen förnybara/fossilfria drivmedel av total förbrukning i Gävle kommunkoncern är oförändrad på ca 57 % 2020 och 2021. 91 % av fordonen kan tankas med förnybara drivmedel 2021, vilket visar att insatser behövs för att tanka mer förnybart. Förebilder är våra bolag och förbund som i princip alltid tankar förnybart.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

- Elfordon - Gavle Drift & Service har bytt ut ett 30-tal fordon till el som tidigare var HVO- och dieselfordon.
- HVO - Gästrik Räddningstjänst använder HVO, även i tunga fordon, vid stationen i Gävle.
- Trafikpusslet - Styrning och stöd samordnar arbetet med det kommunala trafikpusslet som innehåller flera åtgärder som bidrar till minskad klimatpåverkan.
- Fossilfritt drivmedel som miljökrav i flera olika upphandlingar, till exempel Gästrik återvinnare har fossilfritt som krav i transportupphandlingar och fordonsupphandlingar med tunga fordon.

Gävle kommunkoncern ska skapa förutsättningar som bidrar till att invånarnas och näringslivets koldioxidutsläpp från flygresor minskar med 30 % till 2030.

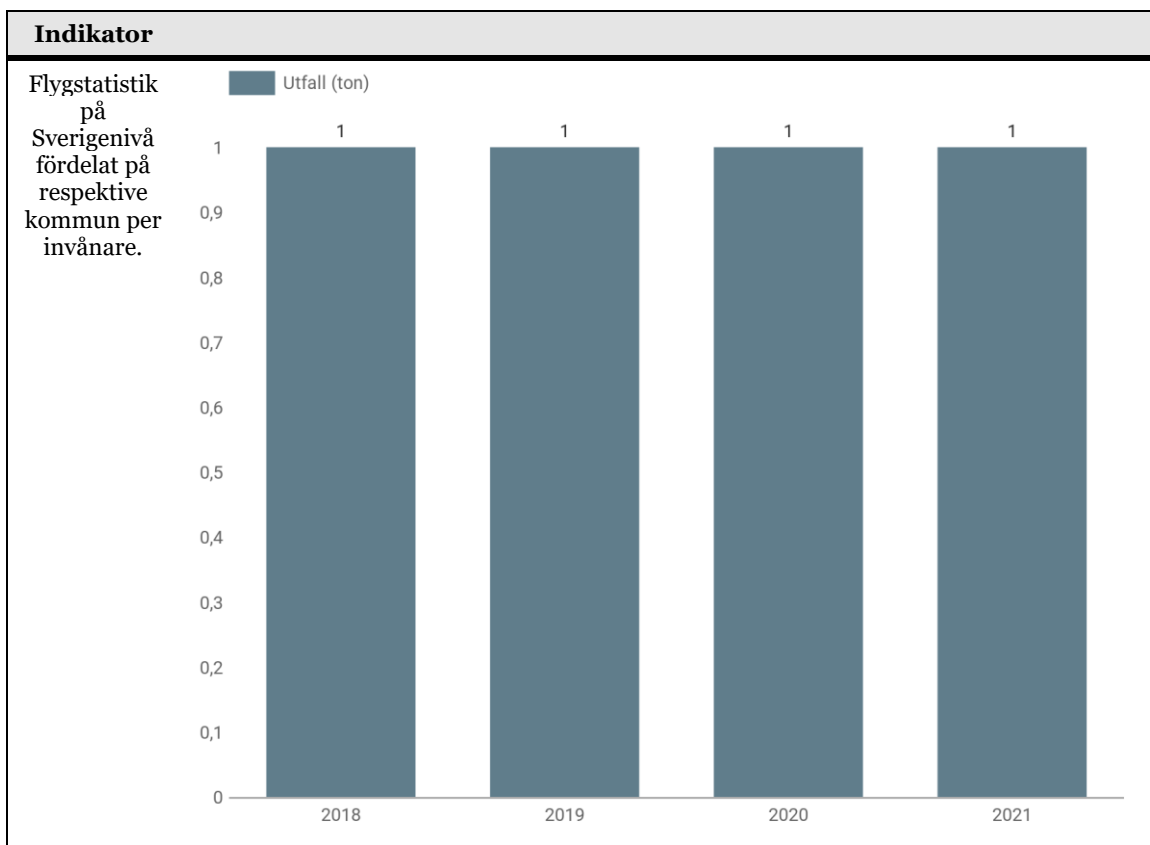

Målanalys

Målet bedöms som rätt eftersom mycket arbete återstår. Indikatorn är svårbedömd, dels med tanke på Covid-19, dels är statistiken på Sverigenivå och har en eftersläpning på ett år.

Några exempel på åtgärder:

- Medborgare och näringslivssamverkan - Arbetet med klimatfärdplanen inklusive en ny tjänst finansierad med externa medel genom den beviljade ansökan från Viable cities, med inriktning på medborgare och näringsliv och att engagera dessa i deras klimatavtryck gällande konsumtion påbörjades.
- Hitta ut - Arbetet med att kommunicera mer kring natur och friluftsliv har genomförts, vilket bidrar att fler kan hitta ut till flera utflyktsmål i Gävle kommun och välja ”hemester” i stället för att flyga under semestern.

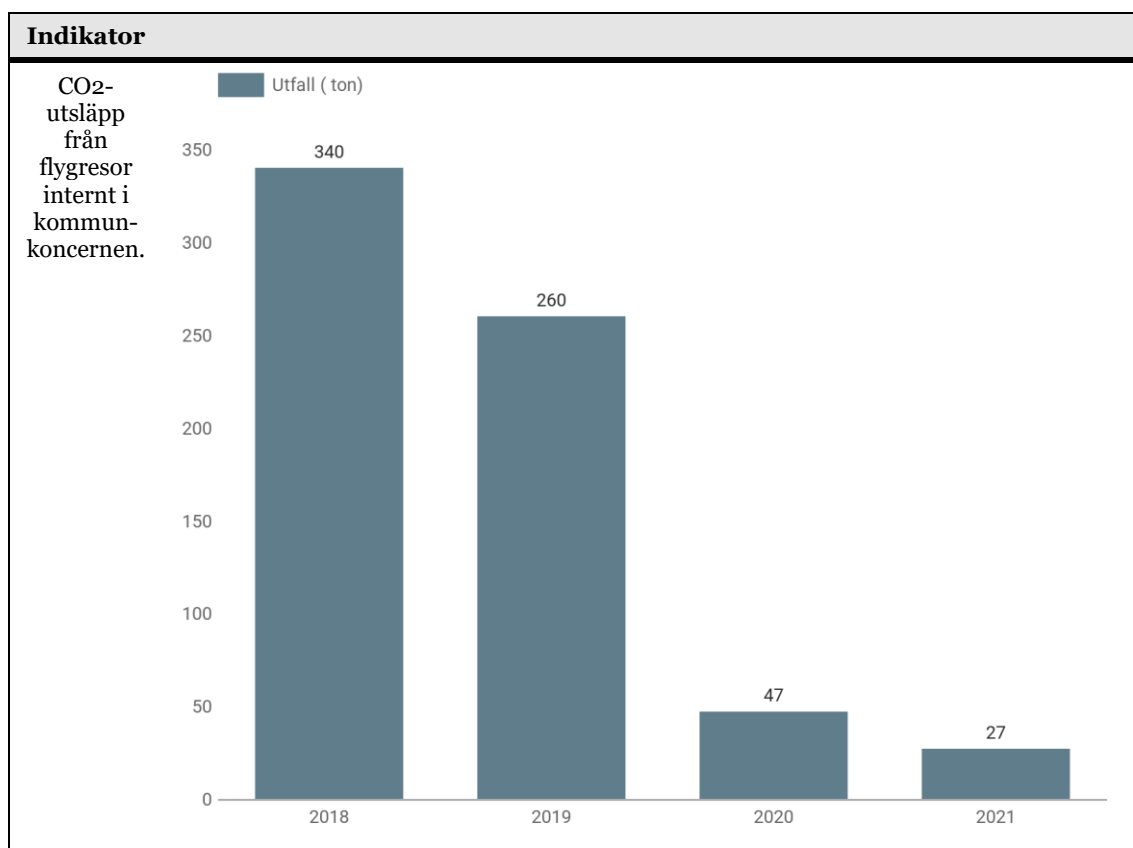
Koldioxidutsläppen från flygresor för Gävle kommuns anställda ska minska med 30 % under perioden 2018-2025.

Målanalys

Målet bedöms som grönt eftersom andel resor med flyg inom kommunen minskat stadigt under flera år. Covid-19 har med stor sannolikhet påverkar utfallet för 2020-2021 men kommunens riktlinjer gällande flyg i resepolicyen har skärpts och efterföljts, vilket ses som anledning till att flygresorna minskat över tid.

Koldioxidutsläppen från flygresor i Gävle kommunkoncernen har minskat från 47 ton 2020 till 27 ton 2021.

Näringslivets och invånarnas energianvändning i fastigheter och anläggningar ska vara fossilfri år 2030.

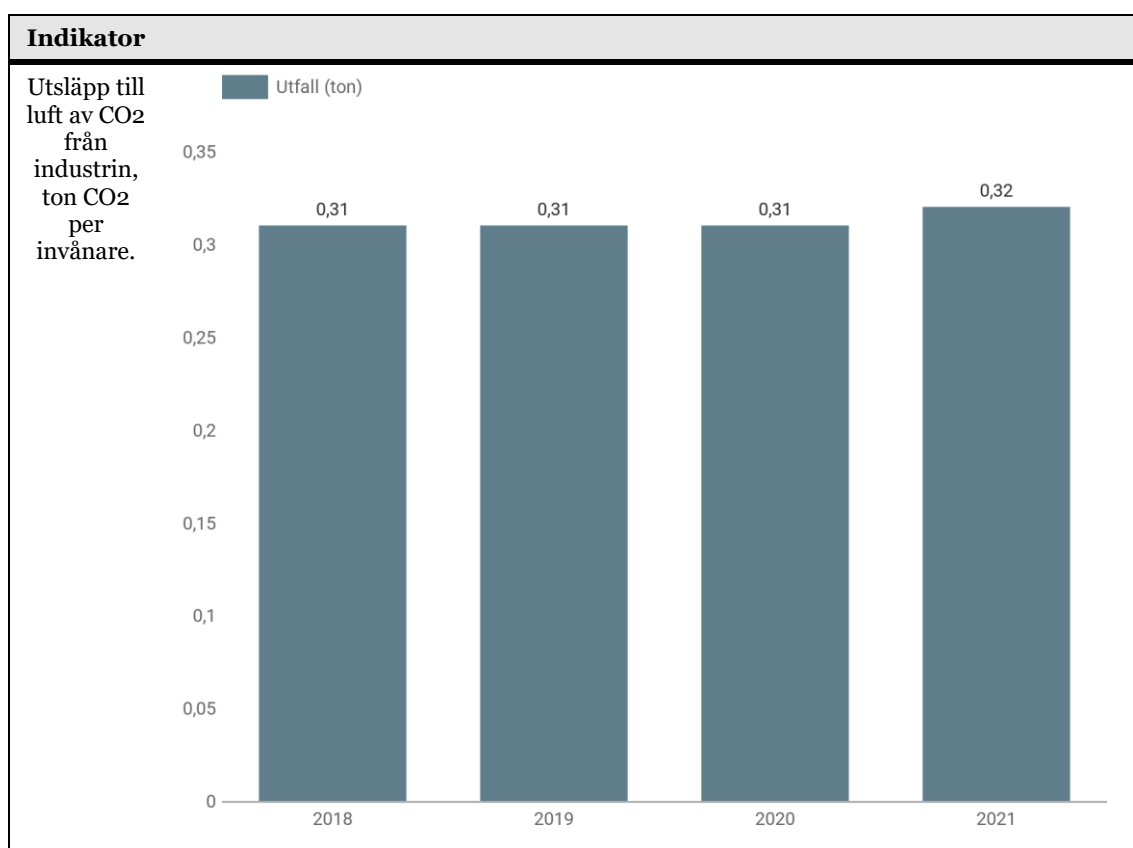
Målanalys

Målet bedöms som grönt eftersom målet har goda förutsättningar att uppnås. Arbetet med att ställa om till förnybar energi har pågått under en längre tid inom energisektorn i Gävle kommun och den el och värme som säljs av Gävle Energi är 100 % förnybar. Indikatorn visar koldioxidutsläppen från industrin, som ligger på samma nivå 2021 som tidigare år.

Gävle Energi ligger i framkant i Sverige med uppdrag om att minska användandet av fossila bränslen till förmån för förnybara energikällor och bidra till utökad volym förnybar energiproduktion.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

- Energitjänster - Gävle Energi utvecklar bland annat energitjänster för att hjälpa sina kunder med att minska deras klimatpåverkan samt att öka deras effektivitet. Samverkan med näringslivet i regionen har utvecklats och därmed skapas nya regionala samarbeten och marknader.
- Rådgivning - Energi och klimatrådgivning med fokus på solceller, cykling och alternativa drivmedel har genomförts under året.

Energianvändningen i Gävle kommunkoncerns fastigheter med lokaler och bostäder ska vara 30 % effektivare till år 2030 jämfört med 2009.

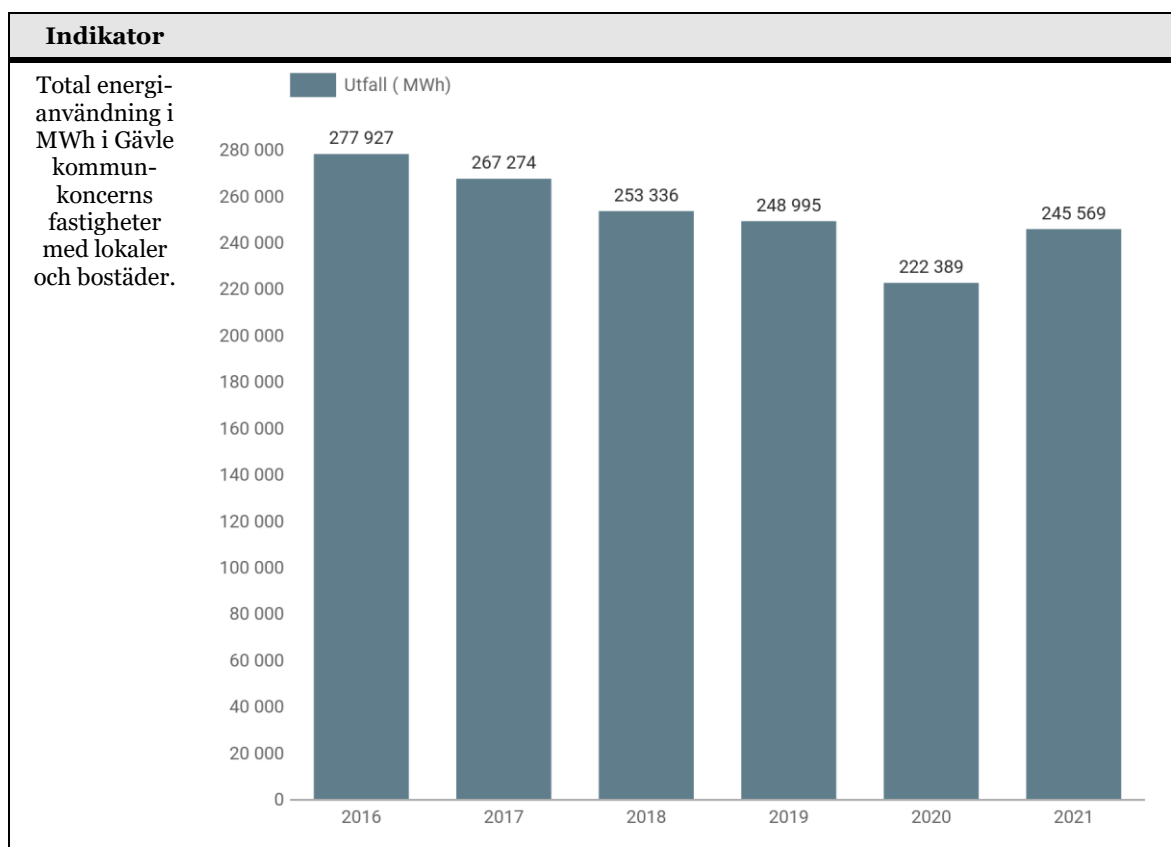
Målanalys

Målet bedöms som grönt eftersom målet med stor sannolikhet kommer att uppnås.

När det gäller den totala energianvändningen i Gävle kommunkoncerns lokaler så har den minskat med 21 % mellan 2009 och 2021. Mellan 2020 och 2021 har det skett en liten ökning men målet att minska med 30 % fram till 2030 anses fortfarande vara möjligt att nås med tanke på de åtgärder som planeras framöver.

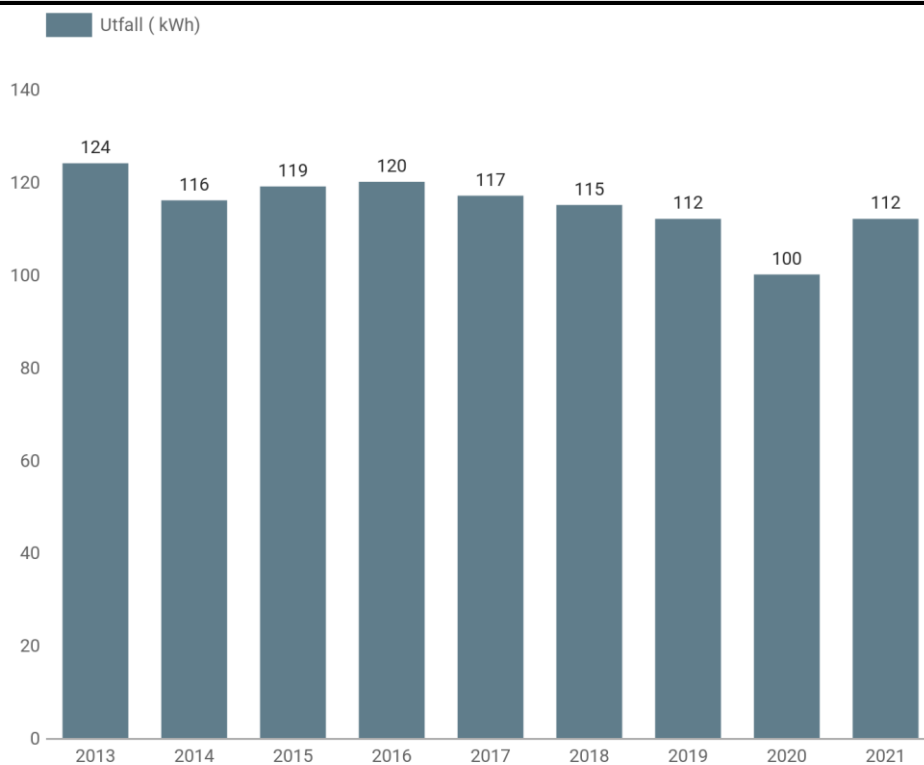
Några exempel på utförda åtgärder under året:

- Klimatinitiativ - Gavlegårdarna prisades för bästa klimatinitiativet inom allmännyttan, där bland annat energieffektiviseringar vid renovering ingår. Gavlegårdarna har även slutfört projektet med temperaturgivare som bidragit till minskad energianvändning.
- Energiråd - Energieffektivisering finns i ständigt fokus för Gavlia-koncernen och de har ett energiråd med uppgift att efterleva och utveckla den interna energiplanen.

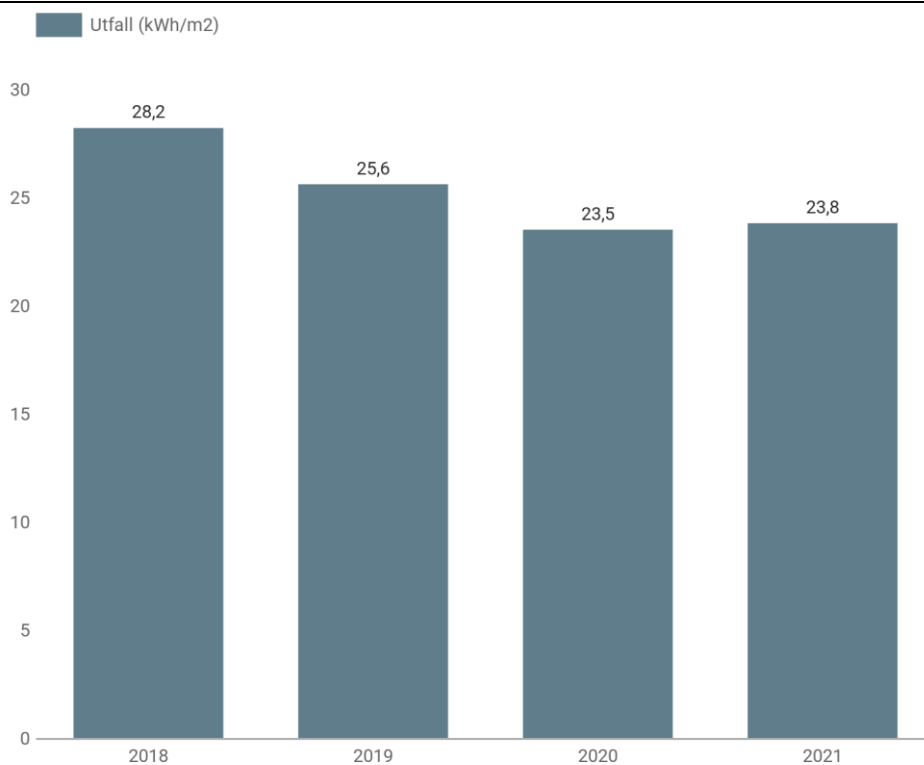

Indikator

Fjärrvärme-
användning
per m² Atemp.

Elanvändning
per m² Atemp.

Effektkapaciteten för produktion av förnybar el till Gävle Energis elnät ska byggas ut med 200 % till år 2035.

Målanalys

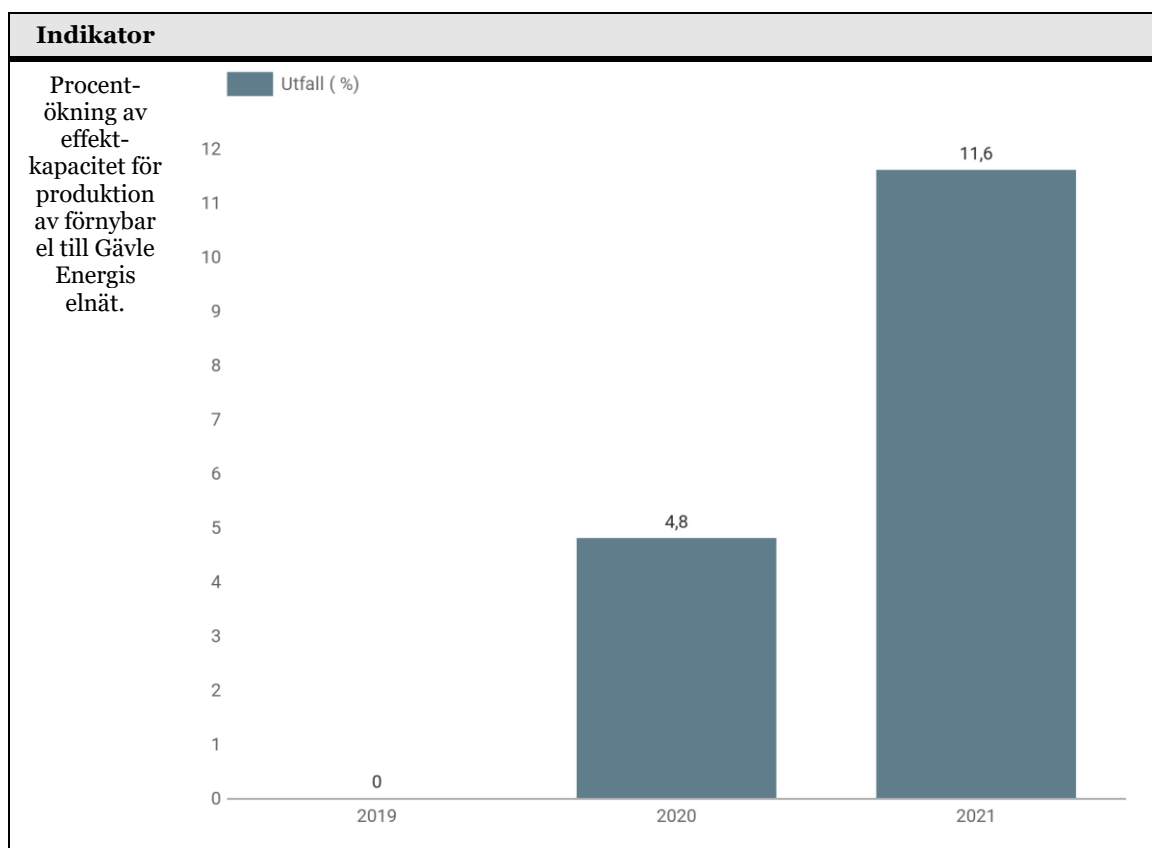
Målet bedöms som rött då mycket arbete kvarstår. Från 2020 till 2021 har effektkapaciteten för produktion av förnybar el till Gävle Energis elnät ökat med från 4,8 % 2020 till 11,6 % 2021.

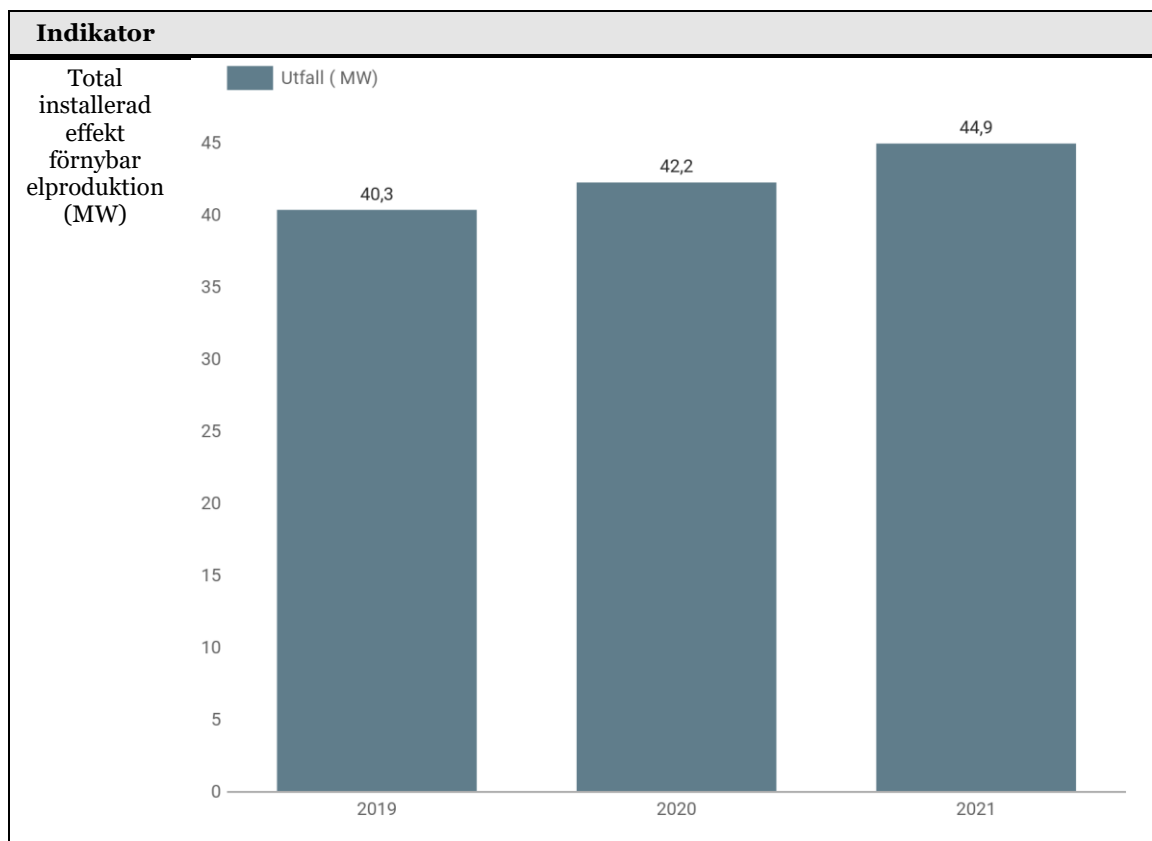
Under 2021 har Gävle Energi installerat 23 nyckelfärdiga anläggningar för privatpersoner, samt solcellsanläggningar inom Gävle kommunkoncern.

Den totala nyinstallerade effekten blev 116 kWh.

Några exempel på åtgärder:

- Solceller - Konserthuset utrustades med solceller på taket.
- Solcellsdrivna biljettautomater utökas successivt av Gävle Parkeringservice.
- Förnybarhet - Gävle Energi har bland annat arbetat med laddinfrastruktur, biogasproduktion, förnybara anläggningar och solceller.

Av Gävle kommunkoncerns elanvändning ska minst 10 % produceras från solceller år 2035.

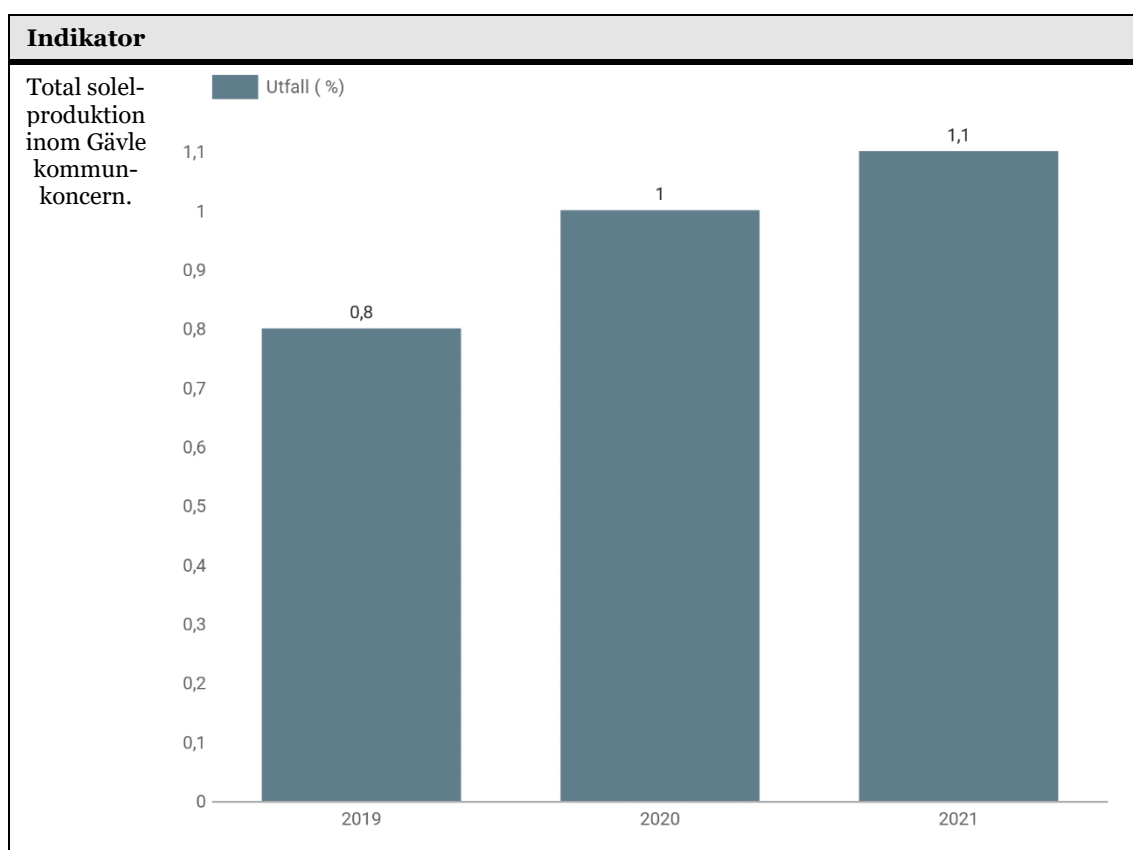

Målanalys

Målet bedöms som gult eftersom arbete påbörjats. Total solelproduktion inom Gävle kommunkoncern ligger ungefär på samma nivå 2020 som 2021, ca 1 %.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

- Solceller - Solceller på Konserthuset.
- Förstudie solcellspark - Felix - har genomförts inom Felix-projektet som Gävle Energi driver i samverkan med Sandviken Energi.

Produktionen av lokalt producerad biogas för drivmedel har ökat med 35 % från 2020 till 2025.

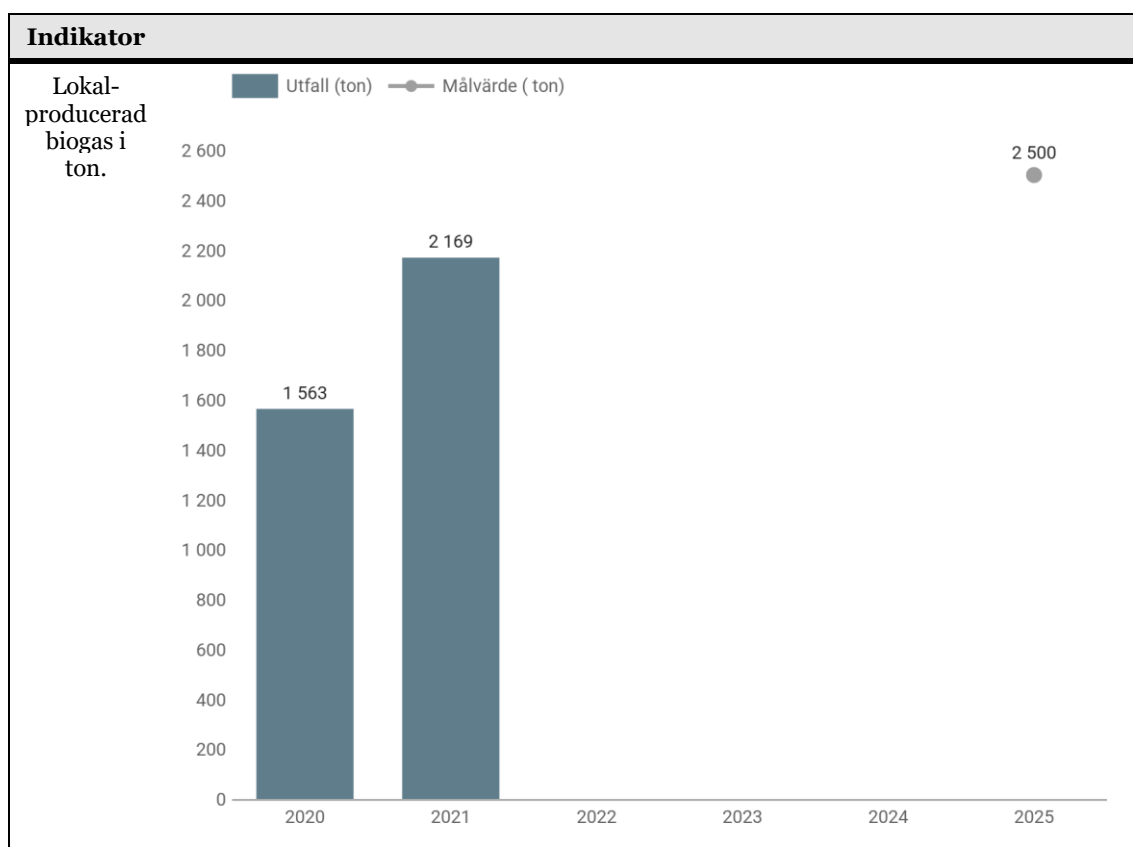
Målanalys

Målet bedöms som grönt eftersom målet med stor sannolikhet kommer att uppnås. Biogasen produceras till största delen av insamlat matavfall från hushållen i regionen. Förutom biogas produceras flytande biogödsel som används inom lantbruket och produktionen möjliggör även att fosfor kan återanvändas.

Indikatorn visar en ökning av produktionen av biogas från 1 563 ton 2020 till 2 169 ton 2021.

Ett exempel på utförda åtgärder under året:

- Utveckling lokalproducerad biogas - Ekogas producerar samt säljer biogas till busstrafik, sopbilar, taxi, företag och privatpersoner i regionen.

Invånarnas och näringslivets konsumtion och energianvändning (både inom och utanför Sveriges gränser) ska vara resurseffektiv och klimatmässigt hållbar.

Målanalys

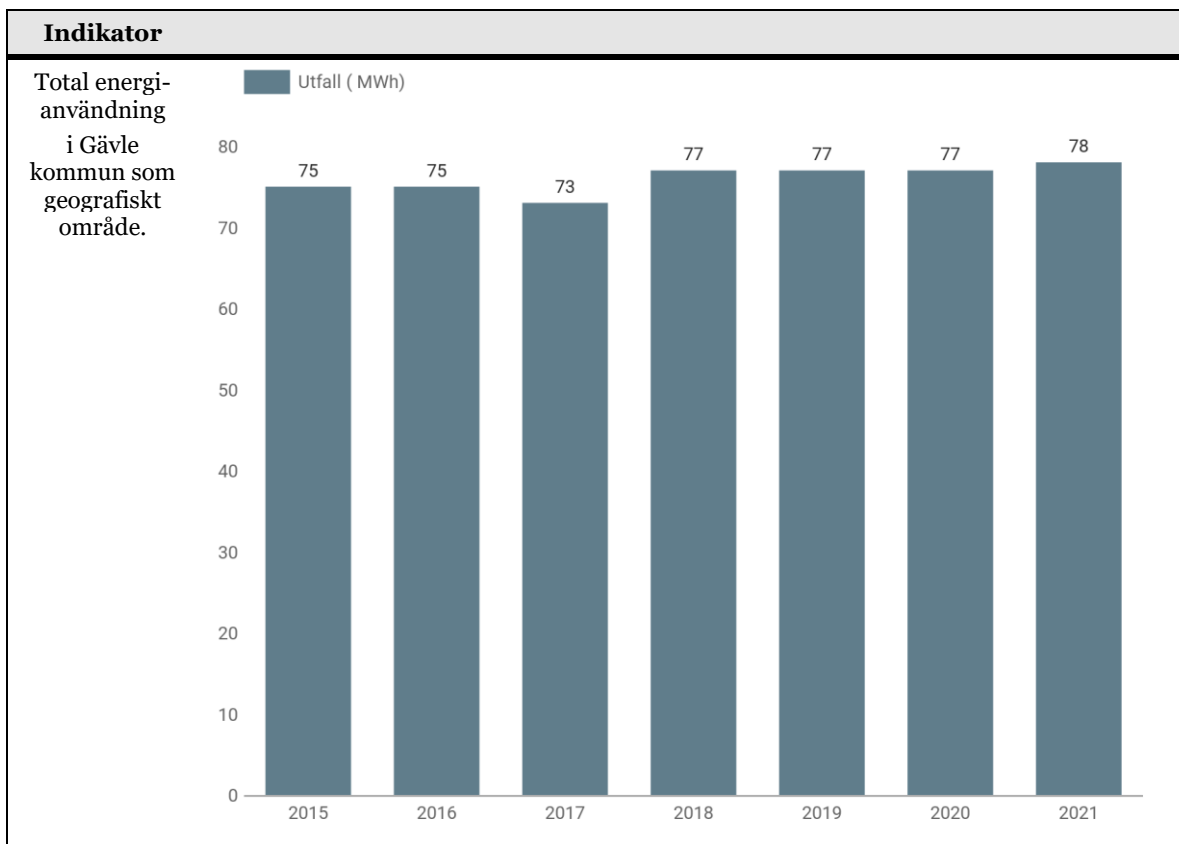
Målet bedöms som gult då arbete har påbörjats. Målet omfattar konsumtion och energianvändning både inom och utanför Sveriges gränser. De indikatorer som finns, visar att den totala energianvändningen i Gävle kommun som geografiskt område ligger på ungefär samma nivå från 2018-2021, med en svag ökning 2021 till 78 MWh. Likaså elanvändningen per invånare är ungefär på samma nivå, med en svag ökning från 6,9 MWh/invånare 2020 till 7,3 MWh/invånare 2021.

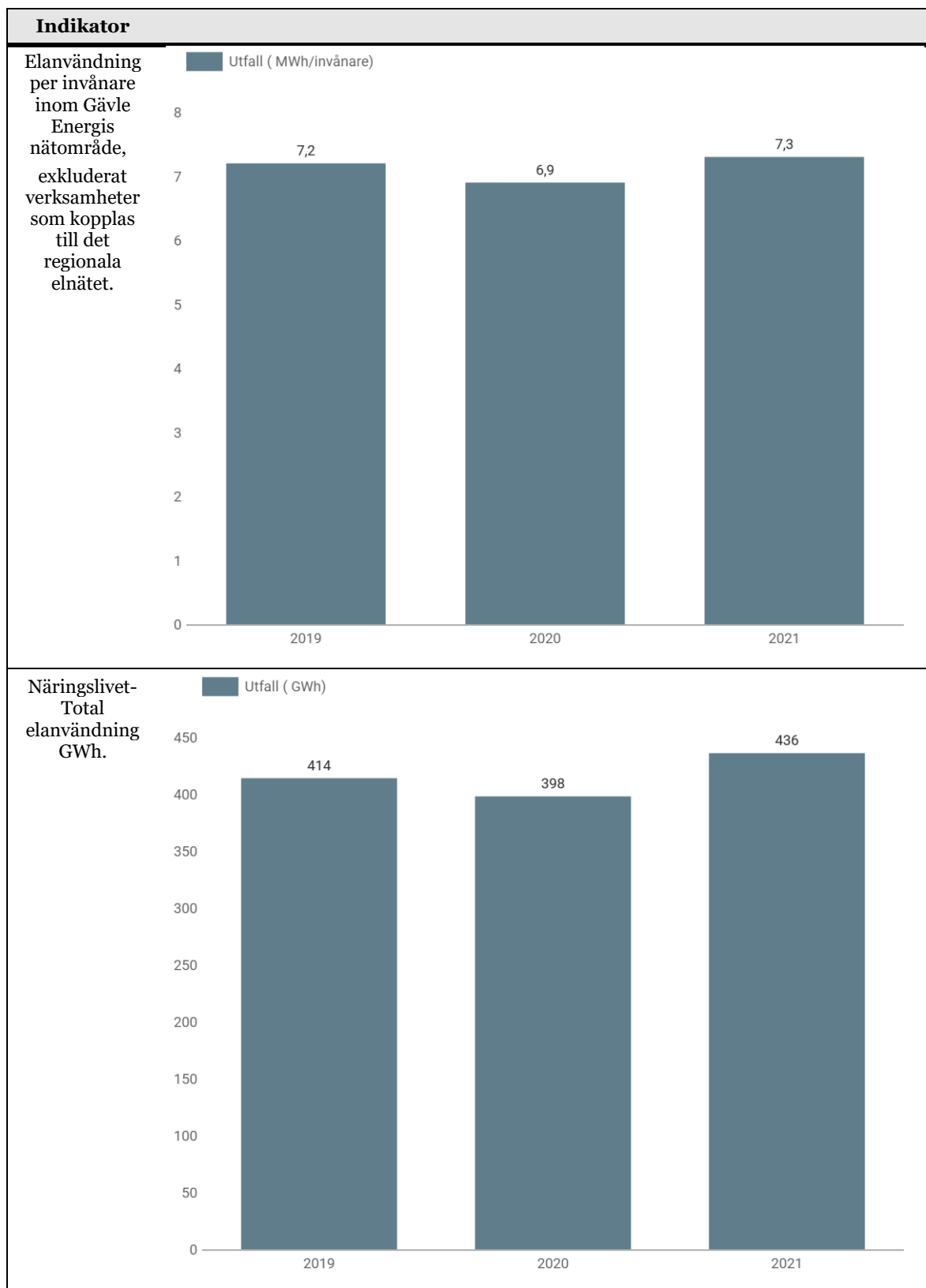
Näringslivets totala elanvändning har ökat från 398 GWh 2020 till 436 GWh 2021.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

- "Energimonster" i pedagogiken – ingår i Lärande för hållbar utveckling (LHU) på Utbildning Gävle. Exempelvis används "Energimonster" i pedagogiken för att spara energi på förskolorna samt verksamheterna deltar i och genomför aktiviteter under Earth Hour.
- Hållbarhetsfokus när det byggs nytt - Gavlegårdarna och Gavlefastigheter har fortsatt stort fokus på hållbarhet när Godisfabriken och Hemlinborg byggs.

Även åtgärder som genomförs under andra mål i programmet bidrar till det här målet.

I Gävle byggs och anläggs miljö- och klimatmässigt hållbart och det skapas förutsättningar för boende och verksamhetsutövare att leva miljömässigt hållbart.

Målanalys

Målet bedöms som gult eftersom arbete har påbörjats. Målet följs inte upp genom någon indikator i dagsläget. I stället beskrivs hur kommunen arbetar för att nå målet.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

- Mobilitetsnorm³ framtagna för att skapa förutsättningar för hållbart resande- Livsmiljö har i samverkan med bland annat Gävle parkeringsservice under 2021 tagit fram en mobilitetsnorm som innehåller riktlinjer för parkering och andra mobilitetslösningar i detaljplaner och bygglov. Genom att ge cykel och bil likvärdigt fokus stärks cykelns roll som transportmedel och andra mobilitetslösningar kan genomföras för att minska kravet på att ordna bilparkeringsplatser. Det ökar möjligheter för att resa hållbart generellt.
- Återbruk vid rivning och ombyggnationer- Gavlegårdarna och Gavlefastigheter har under 2021 medverkat i förstudien "Ökad cirkularitet i Gävle" för att se över möjligheter att återbruka material från rivning och ombyggnation och att bevara det som kan vara kvar.
- Hållbarhet - Fortsatt stort fokus på hållbarhet när Godisfabriken och Hemlinborg byggs.

³ [mobilitetsnorm-for-gavle-kommun-riktlinjer-for-parkering-och-andra-mobilitetslosningar-i-detaljplaner-och-bygglov-uppdaterad-version-2021-02-16pdf](#)

3.2 Robusta ekosystem

Målområdet Robusta ekosystem omfattar ökad biologisk mångfald, utveckling och förstärkning av ekosystemtjänster, rekreation, rent vatten och ren mark samt klimatanpassning.

Det har skett en förflyttning framåt under målområdet Robusta ekosystem under 2021. Ett rött mål har slagit om till gult, målet om Klimatanpassning.

För att klara målen inom målområdet Robusta ekosystem krävs ett systematiskt arbete inom respektive mål som också resursätts. Det arbetet har påbörjats och förstärkts under 2021.

Flaggskepp

- Fler nyetablerade förskole- och skolträdgårdar runt om i Gävle - 89 % av Gävles förskolor och skolor har nu en skolträdgård.
- Digital invigning - av naturreservatet Limön och skyltning av naturstigen
- Stort fokus på hållbarhet när Godisfabriks-området och Hemlingborg etableras - med bland annat hus med trästomme eller träfasad, sedumtak med solceller, balkonger med planterade träd och automatiska bevattningssystem med regnvattentankar.

Bubblare Skyfallet i Gävle - synliggjorde lokala klimattutmaningar som ledde till ett accelererat arbete gällande klimatanpassning

Utmaning Fortsatt ta ett samlat grepp, kraftsamlat under 2021

Förutom de Flaggskepp och Bubblare som nämns här följer ytterligare exempel på åtgärder utförda 2021 under respektive mål.

Stärkt biologisk mångfald och fler värdefulla rekreationsområden.

Målanalys

Målet bedöms gult då arbetet är påbörjat och delvis uppnått, men ett systematiskt arbete kring biologisk mångfald som innefattar hela kommunen behöver initieras för att nå målet. Indikatorerna visar att arbetet går framåt inom vissa områden men är lika som föregående år för de flesta. Andel av den kommunägda jordbruksmarken som brukas ekologiskt har inte förändrats sedan 2019. Andelen kommunägd jordbruksmark som brukas ekologiskt är 69% 2020 och har inte förändrats sedan 2017. Av totalen odlad areal åkermark/jordbruksmark, är 45% ekologiskt odlad.

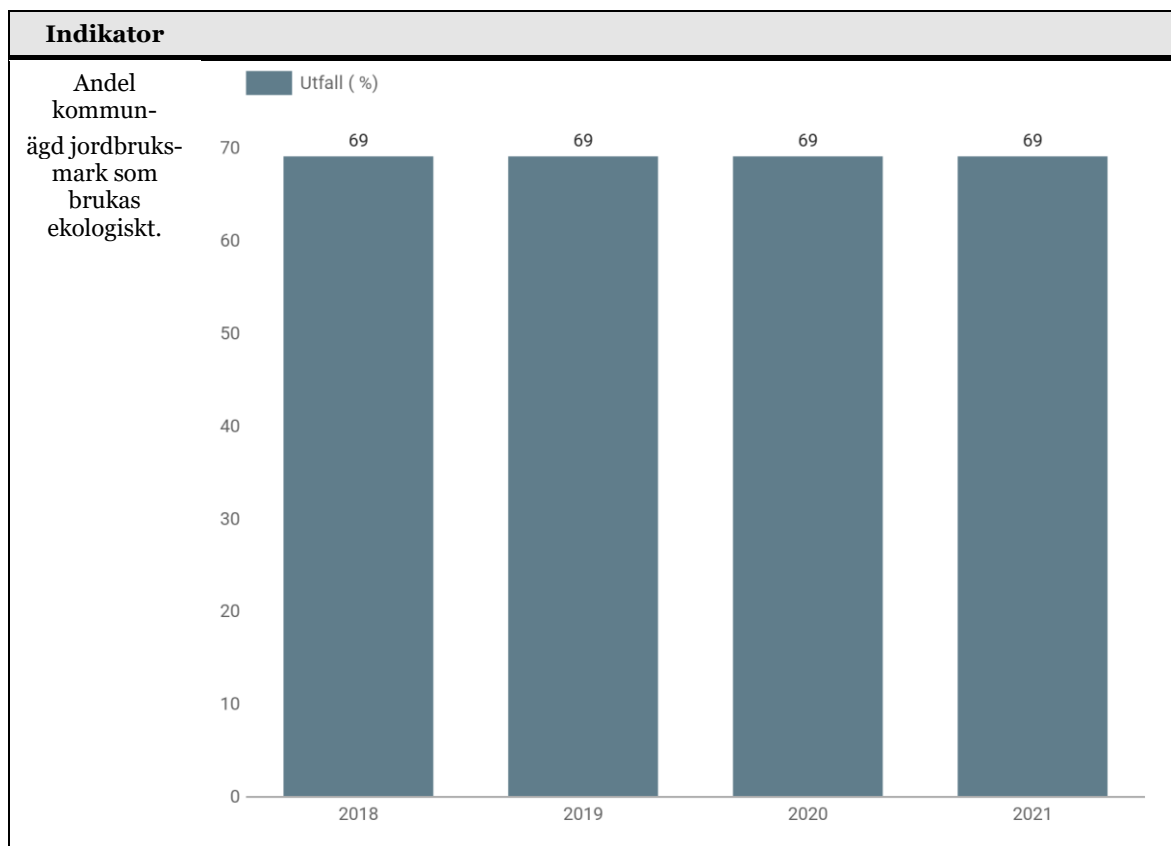
Areal kommunalt bildade naturreservat är 891 ha jämfört med 617 ha 2019 vilket är en ökning med 31 % tack vare bland annat Limöns naturreservat. De kommunala örtbackarna är 10 stycken 2020, vilket är lika många som 2019 och samtliga har hävdats. Total andel skyddad natur är 4,3 % vilket är samma nivå som 2019. Gävles placering som friluftskommun har förbättrats, från plats 41 år 2020 till plats 27 år 2021.

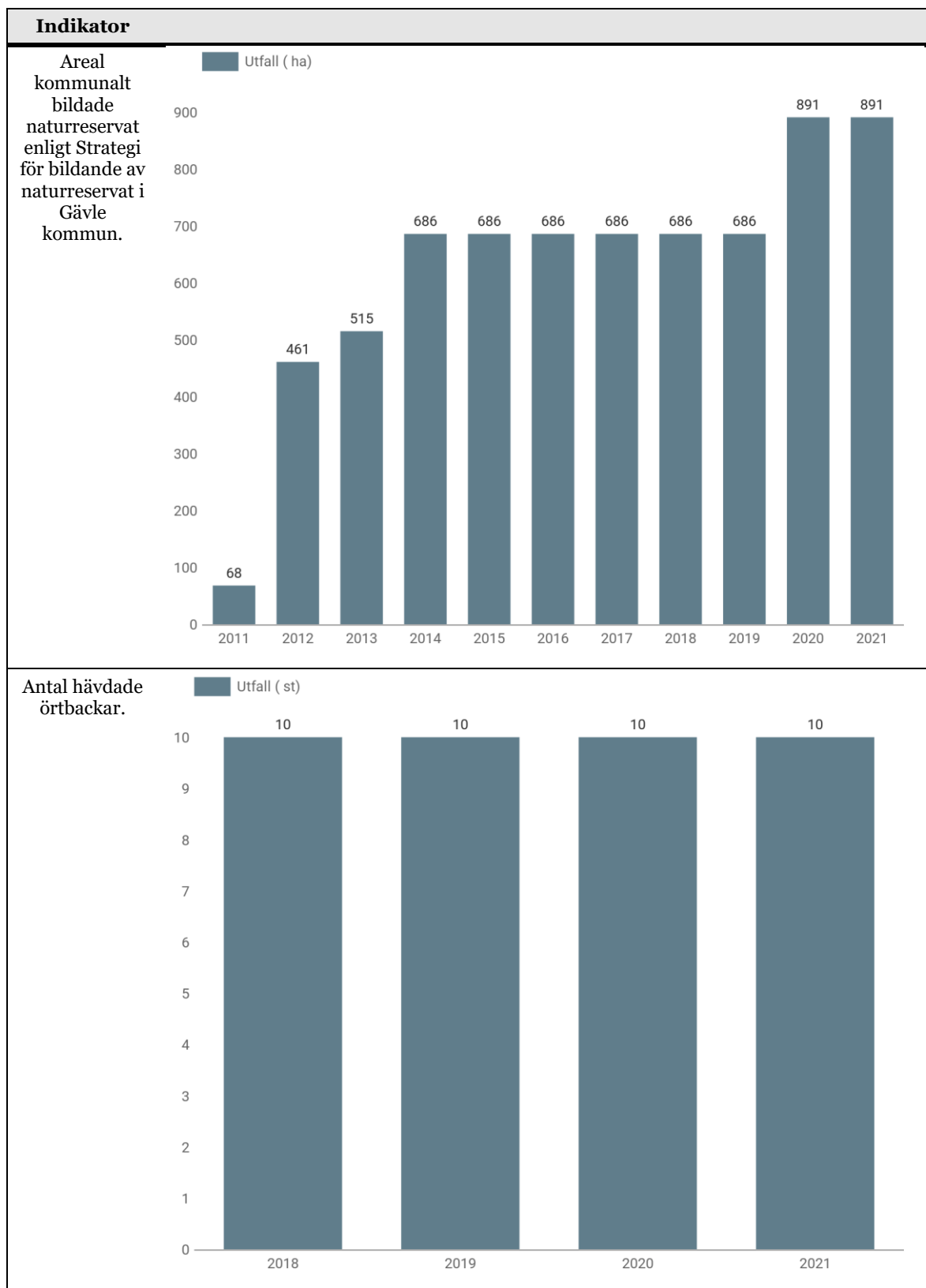
Några exempel på utförda åtgärder under 2021:

- Pollinerare - Gavlegårdarna arbetar med sina projekteringsanvisningar för att bidra till ökad växtlighet som gynnar pollinerare samt insektshotell som placeras ut i bostadsområden. I Södra Hemlingby byggs ett växthus för de som är odlingsintresserade.
- Hållbart byggande - Fortsatt arbete med stort fokus på Hållbarhet när Godisfabriken byggs, bland annat höghus med träfasad och sedumtak med solceller. På balkongerna planteras träd som gör att även fasaderna ger ett grönt intryck. Automatiskt bevattningssystem som samlar regnvatten i tankar i källaren som sedan vattnar växter på tak och balkonger.
- Fler nyetablerade förskole- och skolträdgårdar runt om i Gävle - 89% av Gävles förskolor och skolor har nu en skolträdgård. Nyttillkomna under 2021 är bland annat Polhemsskolan, Almgårdens förskola, Daggmaskens förskola, Lilla Sätterskolan, Stora Sätterskolan, Solängsskolan, Trödje förskola och Vallbacksskolan. Syftet med trädgårdarna är att öka barnens möjlighet att lära om odling, biologisk mångfald och näringslära inom ramen för Lärande för hållbar utveckling (LHU). Ett nära samarbete sker med Utbildning Gävle, Gavlefastigheter, Färnebo Folkhögskola och genom bidrag från Change-X⁴.
- Parkmiljö - Livsmiljö Gävle har initierat ett Parkutvecklingsprogram för Boulognerområdet.
- Klätterpark - En klätterpark och höghöjdsbana för barn och unga har anlagts i Hemlingby vilket får barn och familjer att nyttja våra rekreationsområden ytterligare.
- Tillgänglighet - Livsmiljö Gävle har rustat vägar på Norrlandet för att underlätta tillgängligheten till skogen.
- Natur- och kulturmiljö - Naturreservatet på Limön invigdes under 2021. Informationsskyltar har placerats ut längs Limöns naturstigar med text och illustrationer gällande Limöns unika och viktiga natur- och kulturmiljövärden.
- Örtbackar - Uppföljande örtbacksinventering har genomförts på alla 10 av kommunens utpekade örtbackar för att se hur den nuvarande örtbacksfloran har påverkats av de senaste årens skötsel. Livsmiljö Gävle har även tagit fram av förslag på anpassningar av skötseln.
- Biologisk mångfald - Åbytippen i Valbo har genomgått ett ansiktslyft i form av anläggande av äng, bibäddar, faunadepåer, stenrösen och uppsättning av fågelholkar i samband med återställningen av Åbytippen i Valbo.
- Rekreation - En översiktlig förstudie för ett Natur- och rekreationsområde vid Testeboåns delta med omgivning har utförts.

⁴ [ChangeX: De bästa idéerna för din community](#)

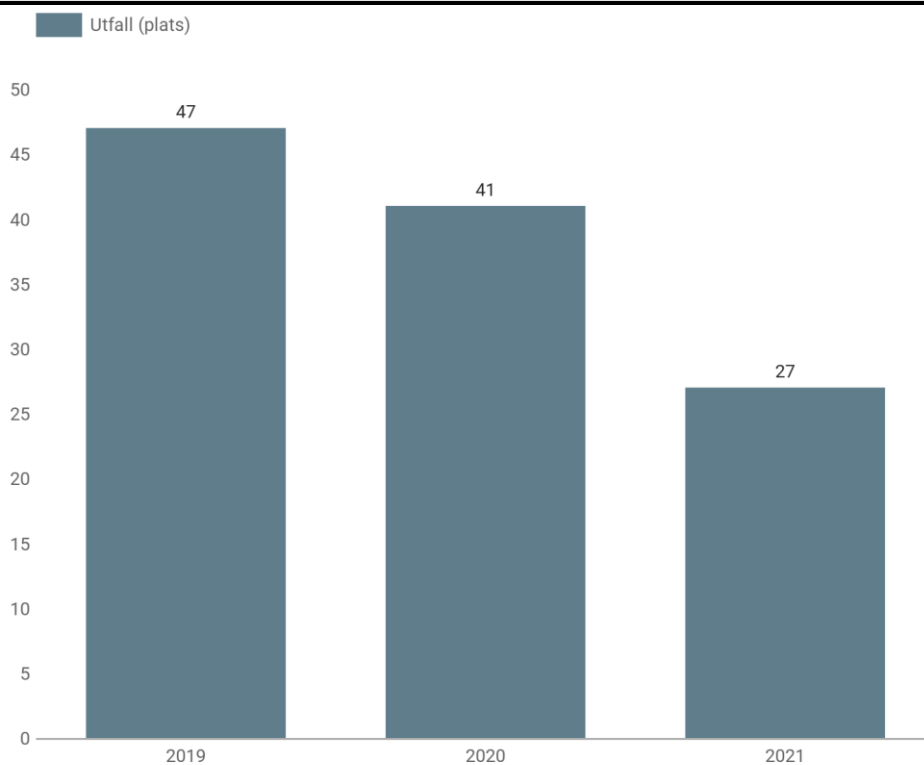
- Fiske och rekreation - Arbetet mot ökad biologiska mångfald i Testeboån initierades under 2021 för att förbättra fiskens möjligheter till vandring och fortplantning samt för att skapa värdefulla rekreationsområden för kommunens fritidsfiskare.
- Naturturism - Näringslivsenheten har ett pågående projekt som heter "Naturturism i skyddad miljö". Projektet syftar till att utveckla kommersiella produkter i skyddad natur så som nationalparker och naturreservat.

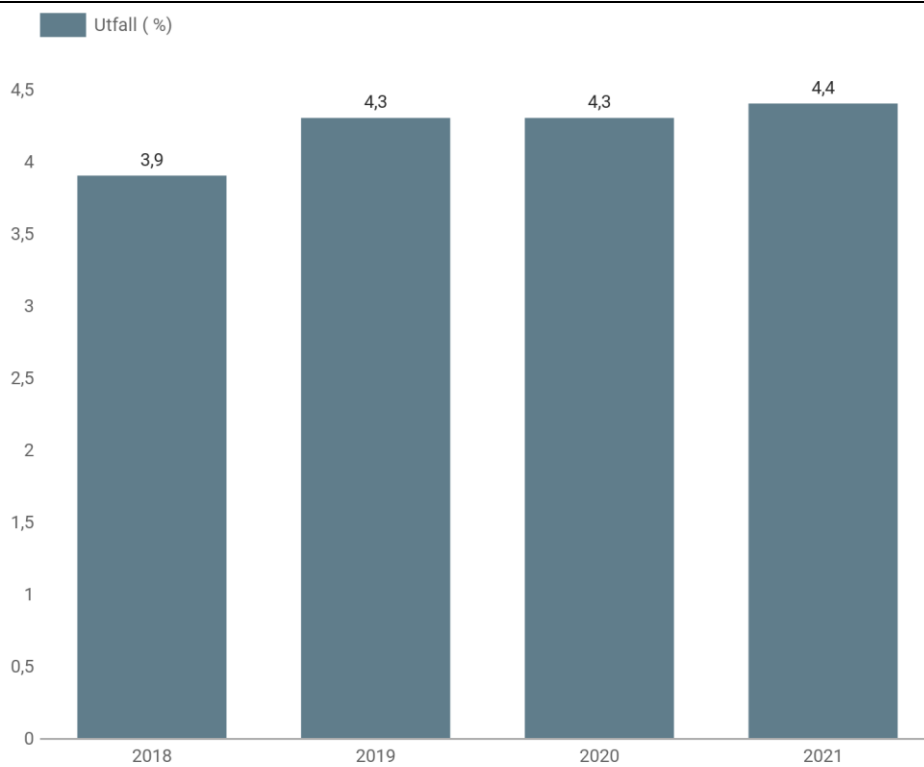

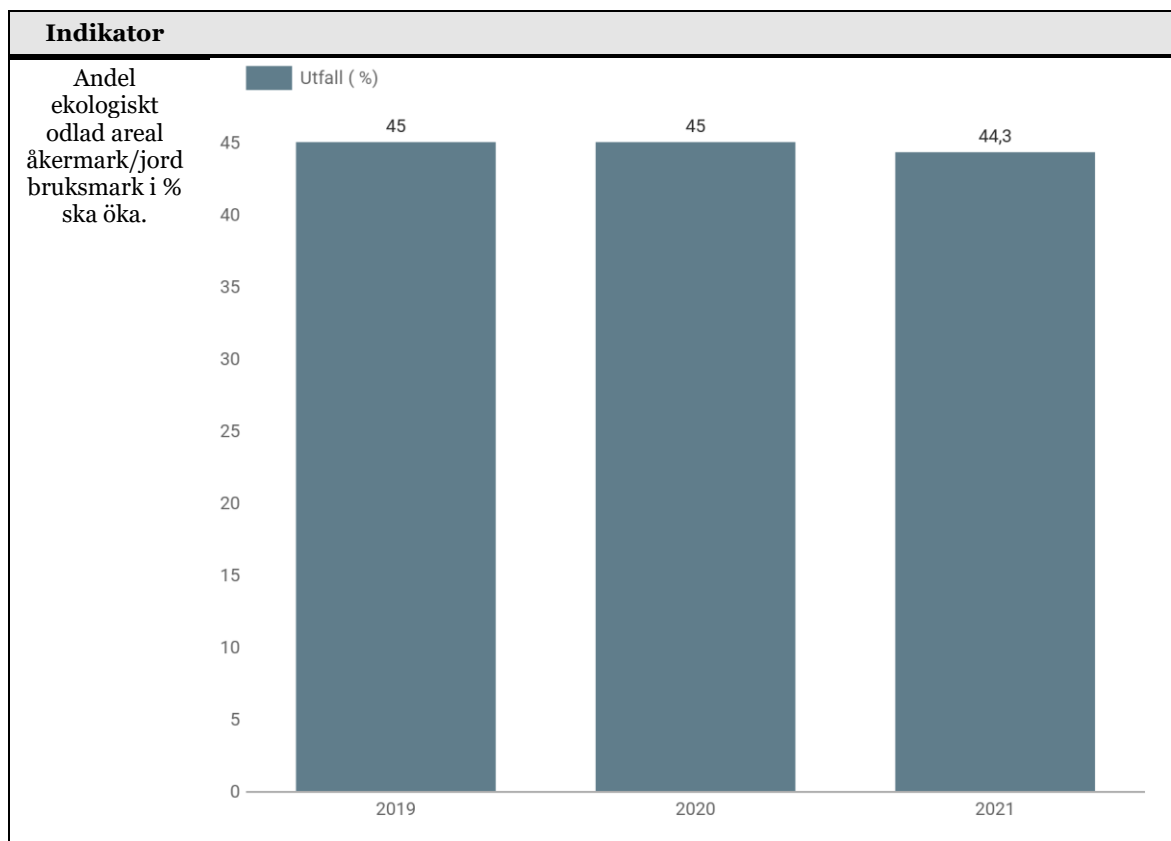
Indikator

Bästa friluftskommun.

Total andel skyddad natur i % ska öka.

God status i alla vattenförekomster.

Målanalys

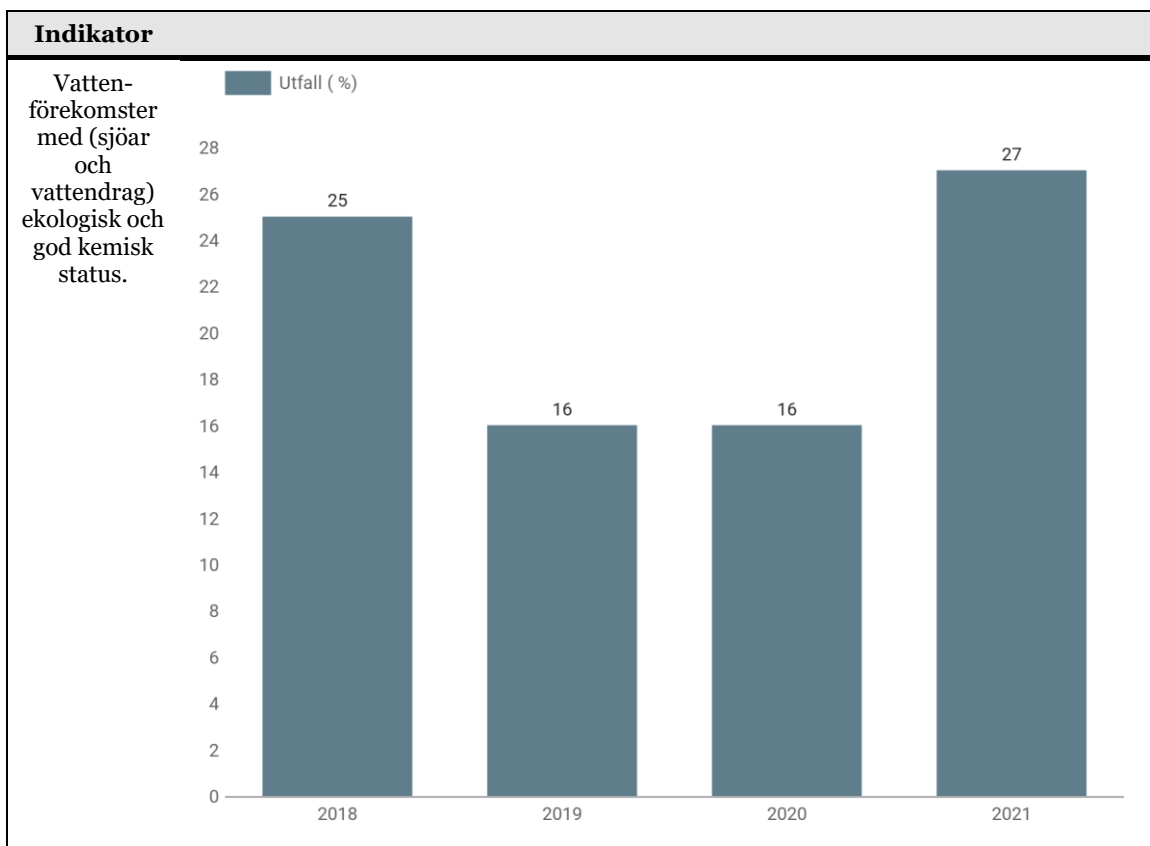
Målet bedöms som rätt för utifrån de insatser som planeras och som genomförts bedöms målet inte uppnås. För att nå målet krävs ökad provtagning, ett ökat uppströmsarbete, samt utarbetade åtgärdsförslag som resursätts och genomförs.

För 2021 har en ny statusklassning genomförts av vattenförekomster och den visade en ökning från tidigare mätning. Den visade att 27 % av sjöar och vattendrag i Gävle kommun har god eller hög ekologisk och kemisk status. Den tidigare mätningen som genomfördes 2019 låg på 16 %.

Några exempel på utförda åtgärder under 2021:

- Miljötillsyn - Livsmiljö och hälsa har inventerat avloppsanläggningar på Iggön, vilket resulterade i 40 förelägganden om åtgärd samt förbud.
- Blå Flagg - Gävle Gästhamn hissade Blå Flagg för andra året i rad. Blå Flagg är en internationell miljömärkning för fritidsbåtshamnar och stränder som finns i 50 länder. En anläggning som har Blå Flagg visar att de uppfyller högt ställda krav när det gäller vattenkvalitet, miljö, säkerhet och service.

Riskminimering för utsläpp till vatten - Gästrike Räddningstjänst arbetar med effektiva och miljöneutrala insatser i sårbarhetsområden, specifikt gällande Valboåsen, Gävles främsta vattentäkt. Genom framtagandet av scenariobaserade insatsplaner finns beredskap för incidenter och olyckor inom vattenskyddsområdet som detaljerats i intern policy samt riktlinjer. Utöver detta initierades arbete med hur släckning av t.ex. elbilar skall effektiviseras framöver med fokus att minimera risk för användning av miljöskadliga släckmetoder eller att läckage av miljöfarliga ämnen äger rum vid brand.

Robust vattenförsörjning.

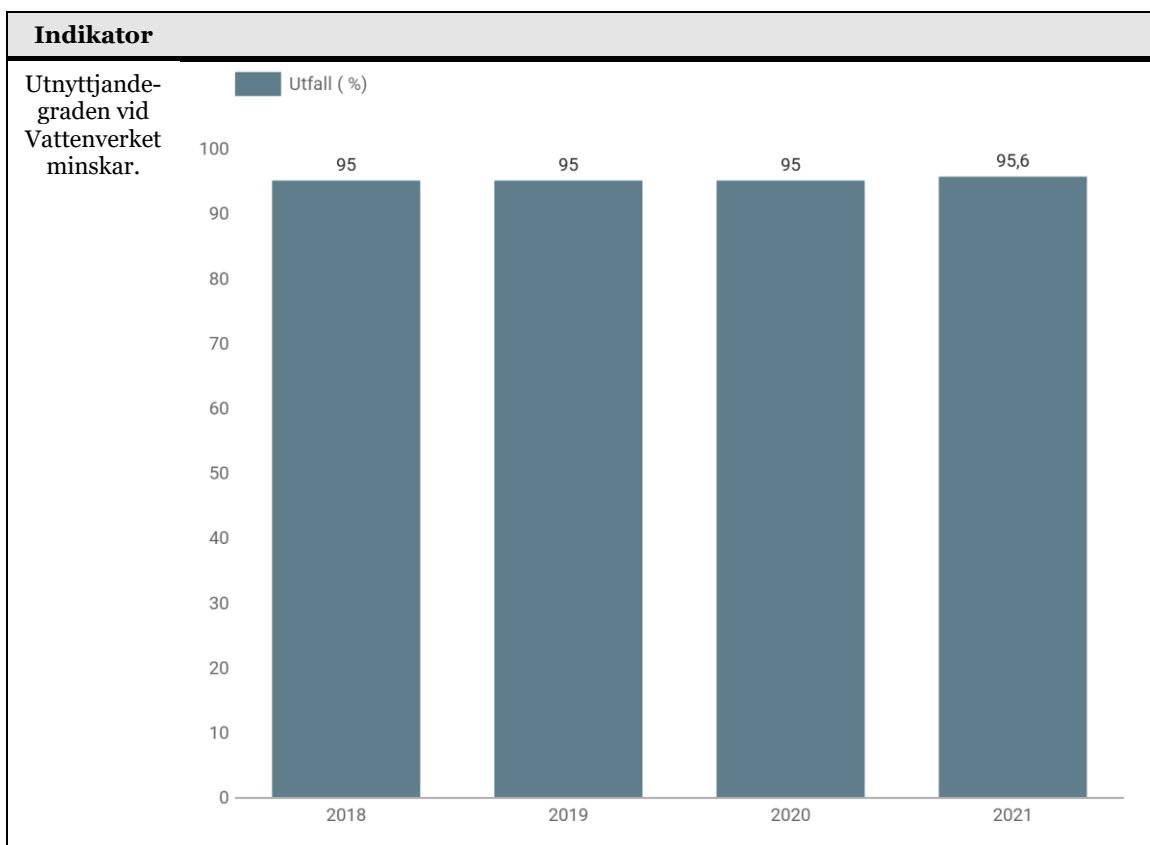
Målanalys

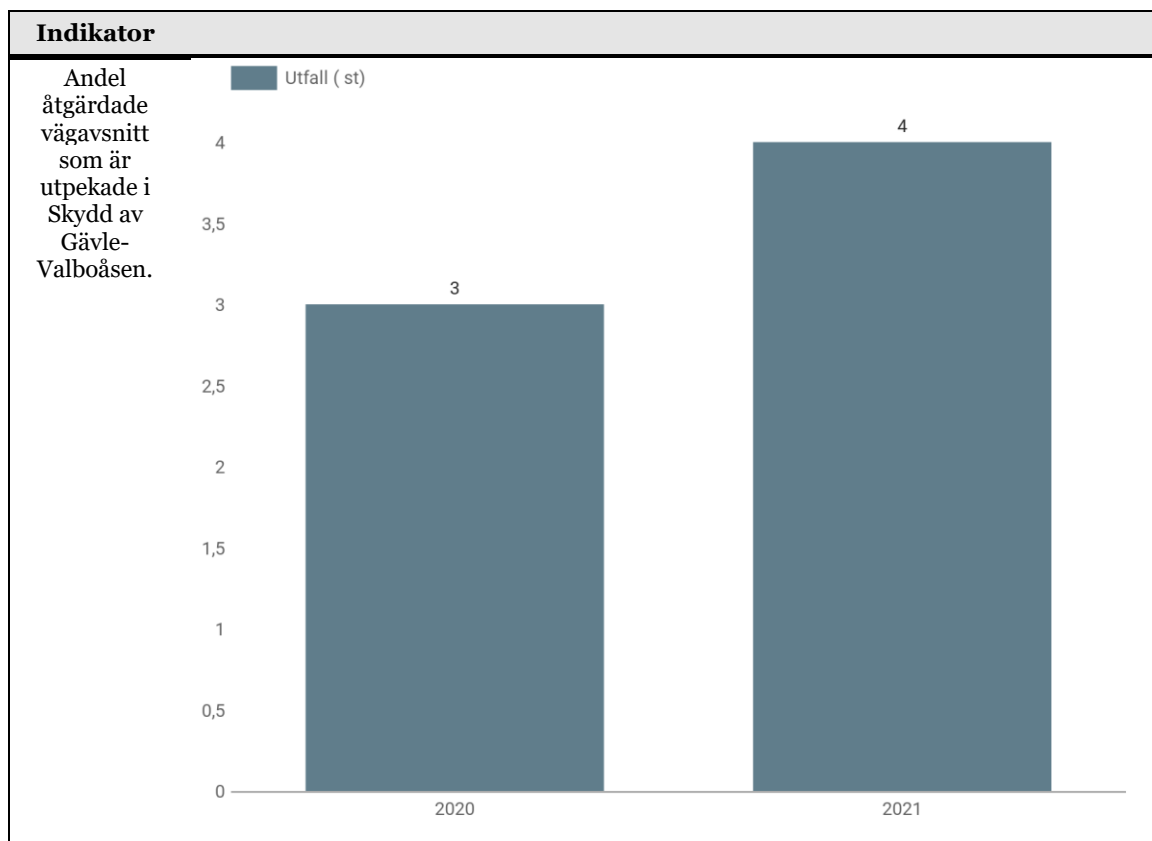
Målet bedöms som gult eftersom mycket omfattande åtgärdsarbete är påbörjat. Arbetet pågår för att utöka mängden tillgängligt vatten i Gävle kommun för att uppnå en robust vattenförsörjning.

Indikatorn som visar "Utnyttjandegraden vid Vattenverket minskar" påvisar om vi får större marginaler i Vattenverket, därför strävas mot en lägre utnyttjandegrad.

Några exempel på utförda åtgärder under 2021:

- **Bevattning** - Gavlegårdarna har anlagt växtbäddar som fördröjer och rena dagvatten i Nordost samt grävt ned vattentankar i Nordost samt N. Kungsgatan 37-43 (Nobelhuset) som tar tillvara på regnvatten. Regnvattnet kan användas för att vattna rabatter och odlingslotter. Liknade planeras att genomföras i Hemlingborg framöver.
- **Kranmärkt verksamhet** - Utbildning Gävle uppmanar sina verksamheter att bli "Kranmärkta" samt jobbar med nudging för att minska vattenförbrukningen. De har även börjat ta tillvara på regnvatten för lek och odlingar, i samarbete med Gavlefastigheter, samt även spillvatten.
- **Vatteneffektivisering** - Gävle Energi har minskat sin vattenförbrukning på kraftvärmeverket Johannes genom att installera en ny rökgaskondenseringsrening.
- **Vattenskyddsområden** - Livsmiljö Gävle deltar i arbetet med att ta fram nya föreskrifter för Gävle-Valboåsens vattenskyddsområde samt ställer löpande krav i tillståndsärenden gällande arbeten och verksamheter som sker inom vattenskyddsområdet.
- **Tekniskt vatten** - Gästrike Vatten har fattat beslut om att utreda möjligheterna till att nyttja tekniskt vatten på nya sätt framöver. För att minska användningen av dricksvatten så kan smältsnö användas för sopning av gator och torg samt spolning av konstgräs.

Gävle kommun arbetar aktivt med att minska påverkan från förorenade områden.

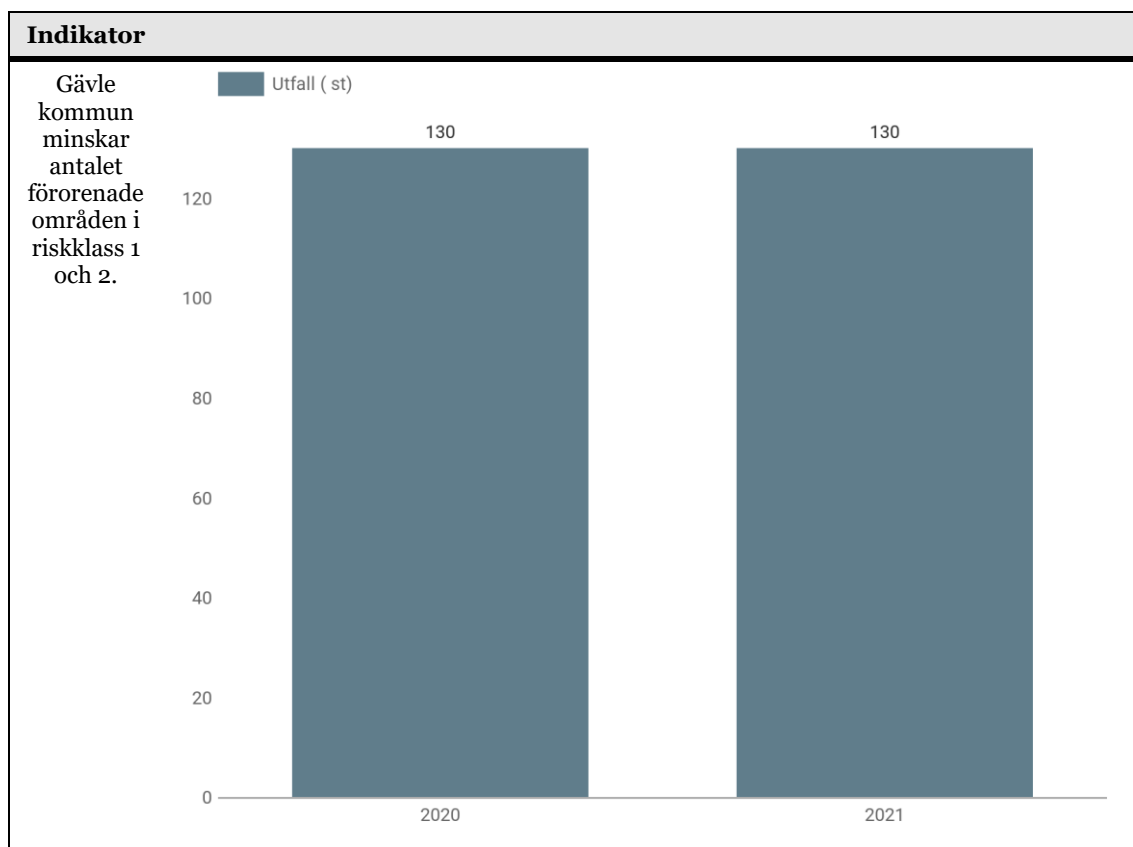
Målanalys

Målet bedöms som rött med tanke på att det krävs ett mer strategiskt och omfattande arbete.

Indikatorn visar antal förorenade områden i riskklass 1 och 2. Ju färre det blir desto bättre är det. Läget är oförändrat mellan 2020 och 2021.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

- Sluttäckning deponi - Gästrike Återvinnare har tagit fram åtgärdsförslag för askdeponin i Forsbacka vilket är inlämnat till Länsstyrelsen Gävleborg. Brister i sluttäckningen av askdeponin planeras att åtgärdas 2022 och 2023.
- Industriutsläpp - Livsmiljö Gävles arbete med statusrapporter för industriutsläppsverksamhet eller IED-verksamheter minskar risken för påverkan av framtida förorenade områden.

Gävle kommun är anpassad till det förändrade klimatet och har minimerat risker för miljö och hälsa.

Målanalys

Målet bedöms som gult eftersom flertalet olika insatser inom området klimatanpassning är initierat.

Ett uppdrag från politiken tillkom under 2021 att arbeta med klimatanpassning vilket är inkluderandet i Kommunplanen 2022. Kommunen kommer därmed inom kort bedriva ett övergripande strategiskt arbete kring klimatanpassning, vilket är en förutsättning för att få till ett planerat arbete med åtgärder, planer och strategier.

Skyfallet i Gävle var en väckarklocka i Gävle då det regnade 162 millimeter under ett dygn. Det ledde till kraftiga översvämningar i många delar av kommunen. Frågan hur riskerna för översvämningar kan minska i framtiden blev högst aktuell och hanteras nu på flera olika sätt. Allt från att planera bebyggelse rätt till att göra beräkningar av vart regnmassor från eventuella skyfall tar vägen och vidta åtgärder för att försöka leda vattenmassorna ”rätt”.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

- Klimatanpassning - Efter översvämningarna i augusti 2021 har både politiken och flera verksamheter inom kommunen initierat ett accelererat arbete gällande klimatanpassning, både på kort och lång sikt. Utredningar och förstärkningar har genomförts i samarbete med alla aktörer inom Gästrik Rådningstjänst samt i samråd med MSB. Arbete har påbörjats med fokus på bland annat drift och underhåll och framtagande av modeller för att kunna identifiera vilka åtgärder som kan och bör genomföras. Inte minst påbörjas förarbete för framtagning av en klimatanpassningsplan för kommunen. Stort utbyte med andra kommuner, myndigheter och konsulter har också initierats som en följd av skyfallet.
- Forskning inom klimatanpassning - Kommunen deltar i ett forskningsprojekt tillsammans med RISE (Research Institutes of Sweden) samt några försäkringsbolag och banker kring klimatresiliens-deklarationen, vilket är en sorts utveckling av modellen för energideklarationer. Ytterligare forskning genomförs med Linköpings universitet för att undersöka fastighetsägares möjligheter att göra anpassningar i redan befintlig bebyggelse. Ett examensarbete har även påbörjats för att analysera nederbörden som föll och hur olika modeller beskriver vad som hände.
- Dagvatten - Vid tillsyn kräver Livsmiljö Gävle att verksamhetsutövare tar höjd för klimatförändringar vid anmälan om dagvattenanläggningar.
- Konstgräsgranulat - Gavlefastigheter har tagit fram ”Vägledning konstgräs och miljöpåverkan” som innehåller information om hur konstgräsplaner ska hanteras i Gävle kommun. Den omfattar granulat typer, avveckling av planer, drift och skötsel av planerna med mera. Gavlefastigheter har även byggt en granulatplatta på Sörby IP då det vid skyfallet blev tydligt att granulat flyter och förflyttar sig. Granulaten täcker igen till exempel till dagvattenbrunnar och hamnade i hus och hem.
- Solskydd - Ytterligare klimatanpassningsåtgärder som Gavlefastigheter fokuserat på är solskydd vid fastigheter, plantering av träd samt tex återskapa alléer vid Alborgaskolan i Valbo.

3.3 Ren och giftfri vardag

Målområdet Ren och giftfri vardag omfattar kretslopp, matens miljöpåverkan, kemikalier, ren luft och buller samt medvetandegörandet av en mer hållbar livsstil.

Det har skett en förflyttning framåt under målområdet Ren och giftfri vardag under 2021. Två gula mål har slagit om till gröna, målen för Grön Flagg och Minskad nedskräpning.

En Kretsloppsplan har beslutats under året. Den kan ses som en handlingsplan för att nå flera av målen under Ren och giftfri vardag. Kretsloppsplanen är vår plan som ska hjälpa oss att förebygga resursslöseri, minska gifter i kretsloppet, återanvända, återvinna samt att arbeta med minskad nedskräpning.

Ett av våra flaggskepp är att vi för andra året i rad tog hem Utmärkelsen Sveriges bästa Håll Sverige rent – kommun! Utbildning Gävle kan till stor del ta åt sig äran med tanke på deras arbete med Grön Flagg, nästan 90 % av skolorna är nu certifierade vilket bidrar till att våra barn får en grundläggande hållbarhetskompetens. Även det rekordhöga deltagandet under Skräpplockardagarna bidrog - 14 800 deltagare i Gävle 2021.

Flaggskepp

- Gävle kommun stod som värd för Miljötinget 2021 - Sveriges största miljöevent för unga och av unga: Miljötinget 2021.
- Gävle fick återigen utmärkelsen Årets Håll Sverige Rent kommun 2021⁵ - med motiveringen: För ett brett engagemang med deltagarrekorde i Skräpplockardagarna och fortsatt utveckling av arbetet med Grön Flagg och Lärande för hållbar utveckling (LHU) i Utbildning Gävles verksamheter.
- Gävle representerar Sverige i det europeiska projektet Global Goals for cities: Globala mål för städer | URBACT⁶.
- Förstudien "Ökad cirkularitet i Gävle" genomfördes under 2021. Förstudien ger förslag på verksamheter som kan ta tillvara byggmaterial från rivning och ombyggnationer

⁵ [Gävle vinner Årets Håll Sverige Rent-kommun | Håll Sverige Rent \(hsr.se\)](#)

⁶ [Globala mål för städer | URBACT](#)

samt skapa både digitala och fysiska mötesplatser för ökat återbruk. Åtgärder som bidrar till minskad miljöpåverkan, och till fler mötesplatser att träffas på, fler tillfällen till arbeten och arbetsträning vilket också inkluderades i studien.

Bubblare Plodda – Paddla och samla skräp samtidigt! Under Håll Sverige rents Kampanj ”Kusträddardagarna” som Håll Sverige gav sig Gästrikre Återvinnare ut och ploddlade. Längs med kusten hittade de skräp som fyllde flera kassar.

Utmaning Att än mer gå från ord till handling

Förutom de Flaggskepp och Bubblare som nämns här följer ytterligare exempel på åtgärder utförda 2021 under respektive mål.

Alla invånare ska ha handlingskompetens för en hållbar samhällsutveckling år 2030.

Målanalys

Målet bedöms som gult.

Bedömningen grundar sig på flera anledningar.

Indikatorn som använts tidigare för att följa målet har ersatts av en ny indikator. Statistikmyndigheten SCB har vidareutvecklat den medborgarundersökning som legat till grund för den indikatorn.

Den nya indikatorn är frågeställningen: ”Hur tycker du följande saker fungerar i din kommun? Kommunens information om vad som kan göras för att minska din miljö- och klimatpåverkan?”.

Den positiva förändring som kunde följas genom den tidigare indikatorn och att Gavlegårdarnas årliga kundenkät för 2021, trots begränsat med hyresgästaktiviteter under 2021 på grund av Covid-19, visade positiva resultat samt mycket har startats upp under 2021 för att bidra till målet.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

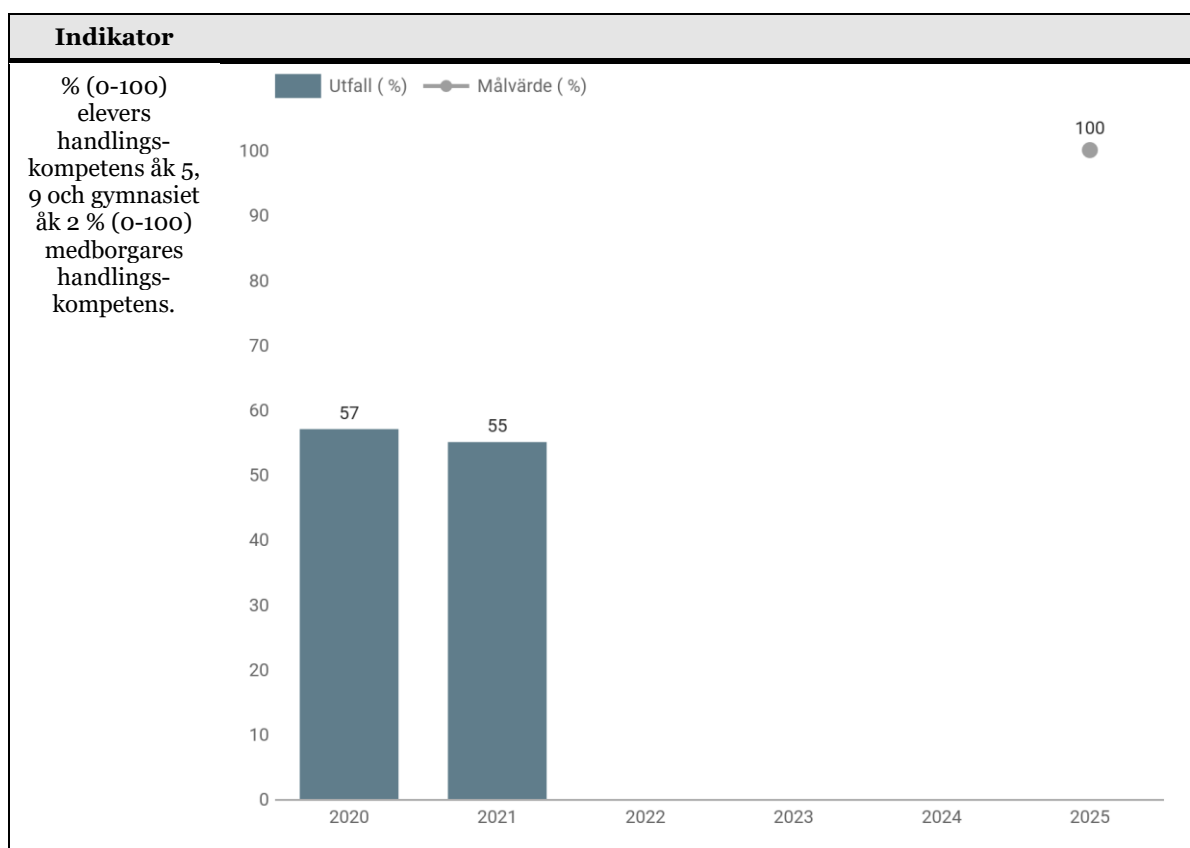
- Gävle kommun värd för Miljötinget 2021 - Sveriges största miljöevent för unga – av unga.
- Förstärkning klimatarbete - Gävle ansökte och fick beviljade medel från Viable cities⁷, till tre olika arbetspaket som ska bidra till minskad klimatpåverkan. Ett av arbetspaketen heter ”Skapa handlingskompetens” och går ut på att engagera medborgare och näringsliv. Från 2022 kommer en person med stöd av medel från Viable cities anställas med uppdrag att öka näringslivssamverkan och medborgardialoger.
- Fortsatt arbete Lärande för hållbar utveckling (LHU)⁸ på Utbildning Gävle - Arbetet med Lärande för hållbar utveckling inom Utbildning Gävle uppmärksammas och bedöms ligga i framkant nationellt.
- Förstärkt kommunikationsarbete för det miljöstrategiska arbetet.
- Seminarium ”Hållbart företagande” - Under företagareveckan 2021 bjöds företag in till ”Hållbart företagande”. Ett samarbete mellan Gävle och Sandviken sparkade igång.
- Gästrikre Återvinnarens broschyr ”Ren information” delades ut till alla hushåll.
- Fysiska och digitala studiebesök på Återvinningscentralen på Sörby Urfjäll och utomhuspedagogik för förskolor och skolor.
- Kampanj för sortering och återvinning av elprylar - genomfördes av Gästrikre Återvinnare.
- Gävle Energis kampanj ”100 framsteg för en bättre morgondag” fylls på med framsteg:

⁷ Viable Cities drivs av Vinnova, Statens innovationsmyndighet, Formas och Energimyndigheten. Ett strategiskt innovationsprogram för klimatomställning, med fokus på smarta, hållbara städer i framkant.

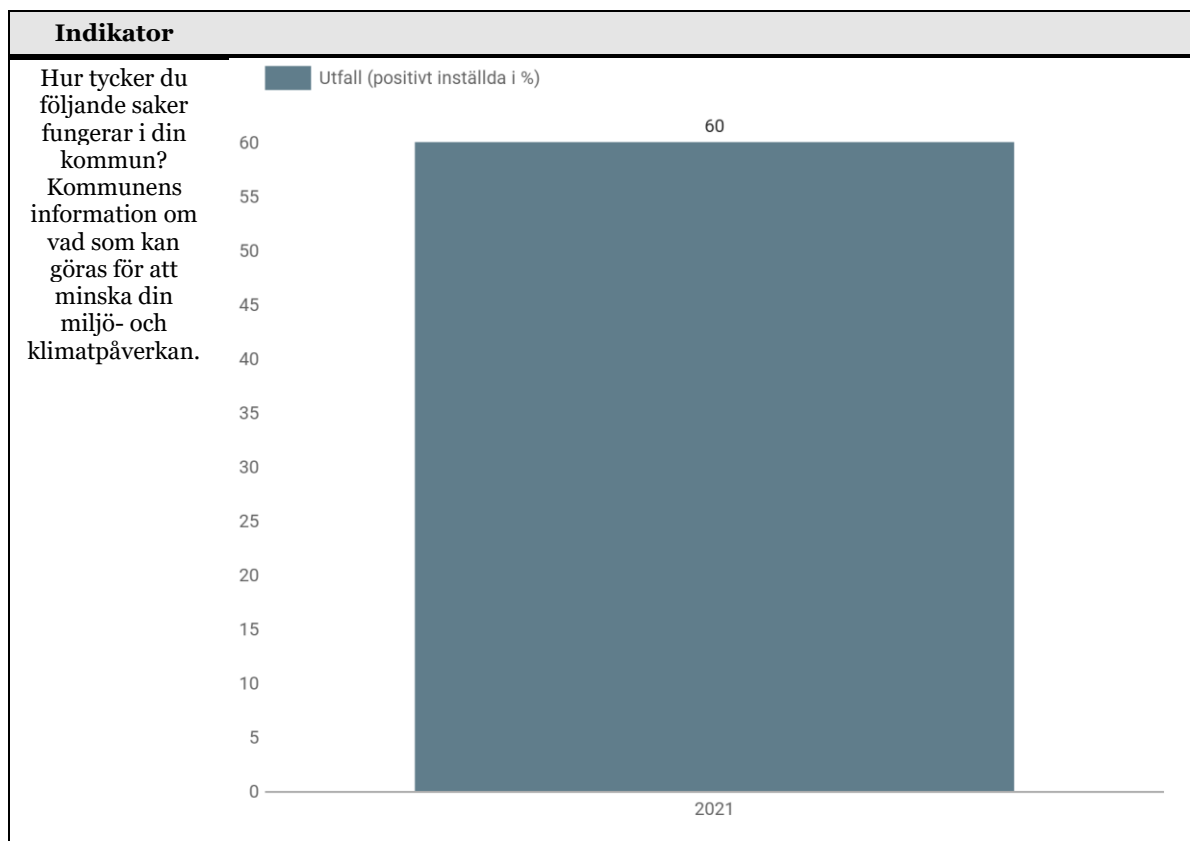
⁸ [Lärande för hållbar utveckling – LHU – Gävle kommun \(gavle.se\)](https://www.gavle.se/om-gavle/utbildning-och-forskning/utbildning-gavle/laerande-for-hallbar-utveckling-lhu)

100 framsteg – Gävle Energi AB⁹

- Positiva svar i Gavlegårdarnas kundenkät - Hyresgästerna upplever sig ha goda möjligheter att agera miljömedvetet i sin bostad och att möjligheten att källsortera i lägenheterna är mycket goda.
- Förstärkning Agenda 2030-arbete - Gävle ansökte om att delta i ett EU-projekt med syfte att integrera Agenda 2030 i organisationen. Gävle blev antagna och representerar nu Sverige i det europeiska projektet Global Goals for cities där städer från 19 länder ingår. De medel som följde med finansierar en projektledare 50%.
- Hållbarhetsutbildning - Påbörjat framtagande av en gemensam Hållbarhetsutbildning med fokus på Agenda 2030 och hållbar utveckling. Utbildningen vänder sig i första steget till medarbetare och politiker inom Gävle kommun. Är en del av Global goals for cities.
- Interna miljöutbildningar - Sektorer, bolag och förbund fortsätter ta initiativ till interna miljöutbildningar. Utbildning i Gävle, Räddningstjänsten, Gavlefastigheter, Gävle Energi, Gävle hamn, Gästrike Återvinnare och Gavlegårdarna för att nämna några.
- Särskilda utbildningar för skolledare - Under 2021 pågick LHU-nätverk Gävleborgs icke poänggivande kurs "Att leda en skola för hållbar utveckling".
- Helgepriset- Hållbarhetsombud från Utbildning Gävle, vann det nationella Helgepriset för att utforma ett anpassat arbetsmaterial för att arbeta med de globala målen inom förskolan.

⁹ [Hållbar utveckling – 100 framsteg – Gävle Energi AB \(gavleenergi.se\)](https://www.gavleenergi.se)

Alla kommunala skolor och förskolor ska ha uppnått certifieringen Grön Flagg och/eller utmärkelsen Skola för hållbar utveckling senast år 2025.

Målanalys

Målet bedöms som grönt eftersom arbete pågått en längre tid och lett till en successiv ökning. Totalt 76 % av Gävle kommuns förskolor och skolor har nu hissat Grön Flagg.

För att bli certifierade arbetar verksamheterna med en mängd aktiviteter och åtgärder under året.

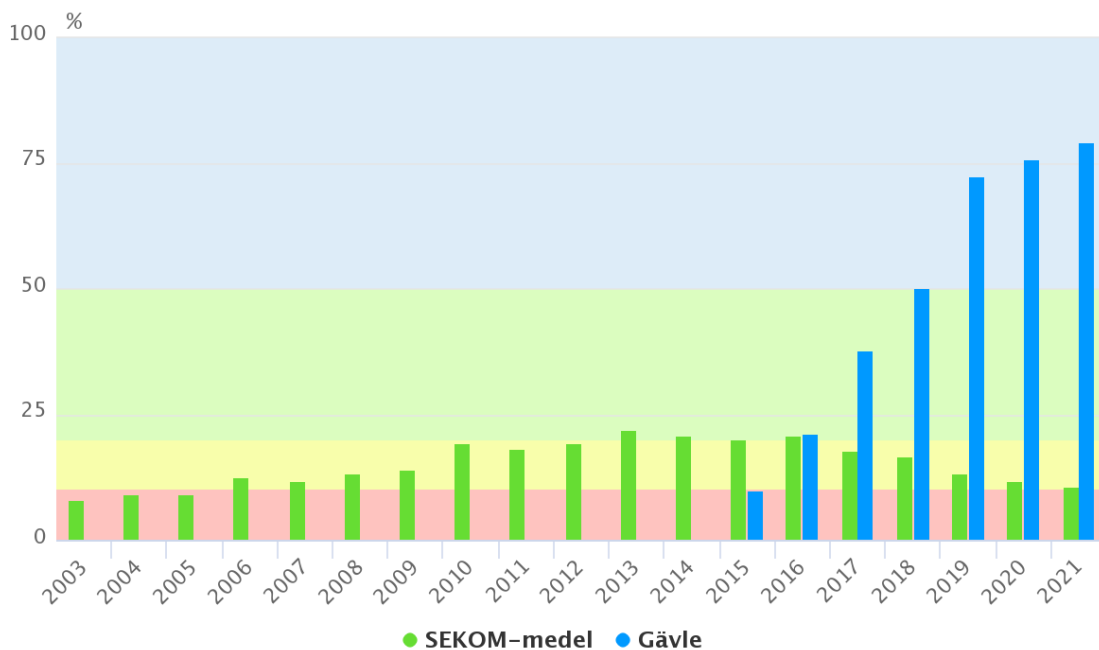
Några exempel på utförda åtgärder under året:

- Avtal med Håll Sverige Rent - Gävle kommun tecknade avtal med Håll Sverige rent som gäller för 2021 och 2022. Avtalet möjliggör för förskolor och skolor att Grön Flagg certifiera sig samt att Gävle kommun kan delta i Håll Sverige rent-kampanjer.
- Grön Flagg - Som en del i arbetet med Grön Flagg ingår så kallade skolträdgårdar. Andelen förskolor och skolor i Gävle som har tillgång till så kallade skolträdgårdar ökar stadigt och är nu nästan 90%. En skolträdgård är uppförd i pedagogiskt syfte i anslutning till en skola, där elever kan lära sig om växter och odling.
- Sveriges mest hållbara gymnasium - Gymnasiesärskola i Gävle prisad av Håll Sverige rent genom deras arbete med Grön Flagg – Mest hållbara gymnasiesärskola i Sverige. Eleverna har bland annat arbetat för att minska matsvinnet, skänkt överbliven mat till det lokala initiativet "Matakuten", kritiskt granskat sopsorteringen på praktikplatser samt sett över skolans egna möjligheter till hållbar källsortering på skolan.

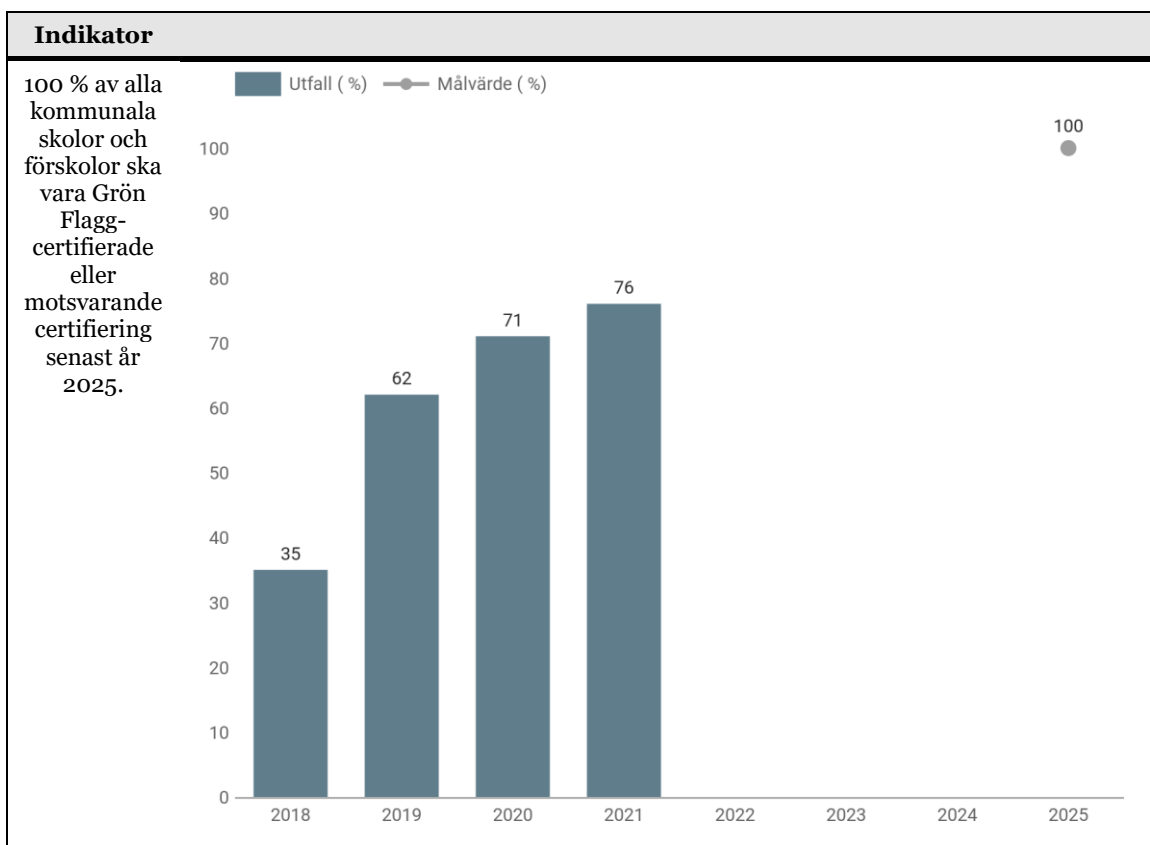
Ett flertal åtgärder som genomförts under målen "Stärkt biologisk mångfald och fler värdefulla rekreationsområden" och "Nedskräpningen ska minska och upplevelsen av en trygg och ren

utemiljö ska öka” ingår också i Grön Flagge-certifieringen.

Andel miljöcertifierade skolor och förskolor

I jämförelse med andra kommuner i Sverige ligger Gävle i framkant!

Hållbar och klimatsmart mat.

Målanalys

Målet bedöms som gult eftersom arbete påbörjats och vissa mål ligger i fas för att nås.

Under målet Hållbar och klimatsmart mat finns följande mätbara mål:

1. Gävle kommuns inköp av ekologiska livsmedel ska vara minst 60% år 2025.
2. Gävle kommuns inköp av rött kött ska minska med 20% från år 2020 till 2025 och andelen vegetabiliska proteiner ska öka.
3. Gävle kommuns inköp av närproducerade livsmedel ska vara minst 15% år 2025.
4. Gävle kommuns inköp av svenskproducerade livsmedel ska vara minst 75% år 2025.
5. Mängden totalt matsvinn som slängs inom vård, omsorg, förskola och skola inom Gävle kommunkoncern ska minska med 15% mellan år 2020 och år 2025.

Andelen ekologisk mat som serveras inom kommunens verksamheter fortsätter att öka och totalt är det nu 52%. Kommunen ligger nu i fas för att nå målet 60% ekologisk mat 2025. Under 2021 var det en rejäl utmaning då många produkter under året varit restade och efterfrågan är hög.

Inväntar statistik för inköpt rött kött år 2021, kompletteras.

Minskningen för andel närproducerat från 20% till 10% beror till stor del på att Gefleortens mejeri nu är nedlagt. Målet anses ändå ha möjlighet att nås.

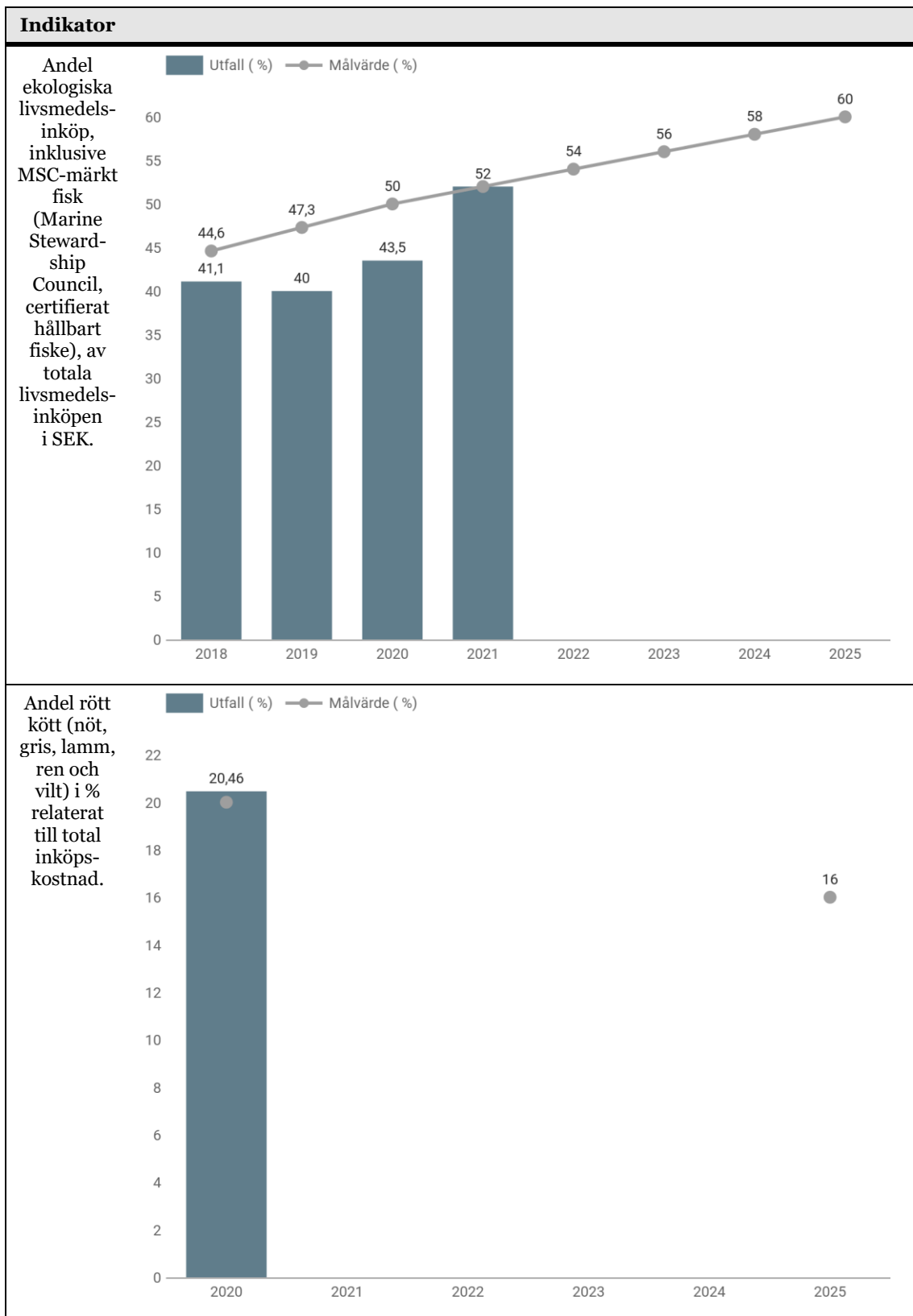
Matsvinnsmätningen visade ett matsvinn på i genomsnitt 71 gram per portion, att jämföra med 47 gram 2020. Skälet till ökningen tros vara att den höga frånvaron under pandemin gjort det svårt att planera antalet beställda portioner. Tre av rätterna under mätveckan var sådana som bedöms inte gå hem hos alla barn.

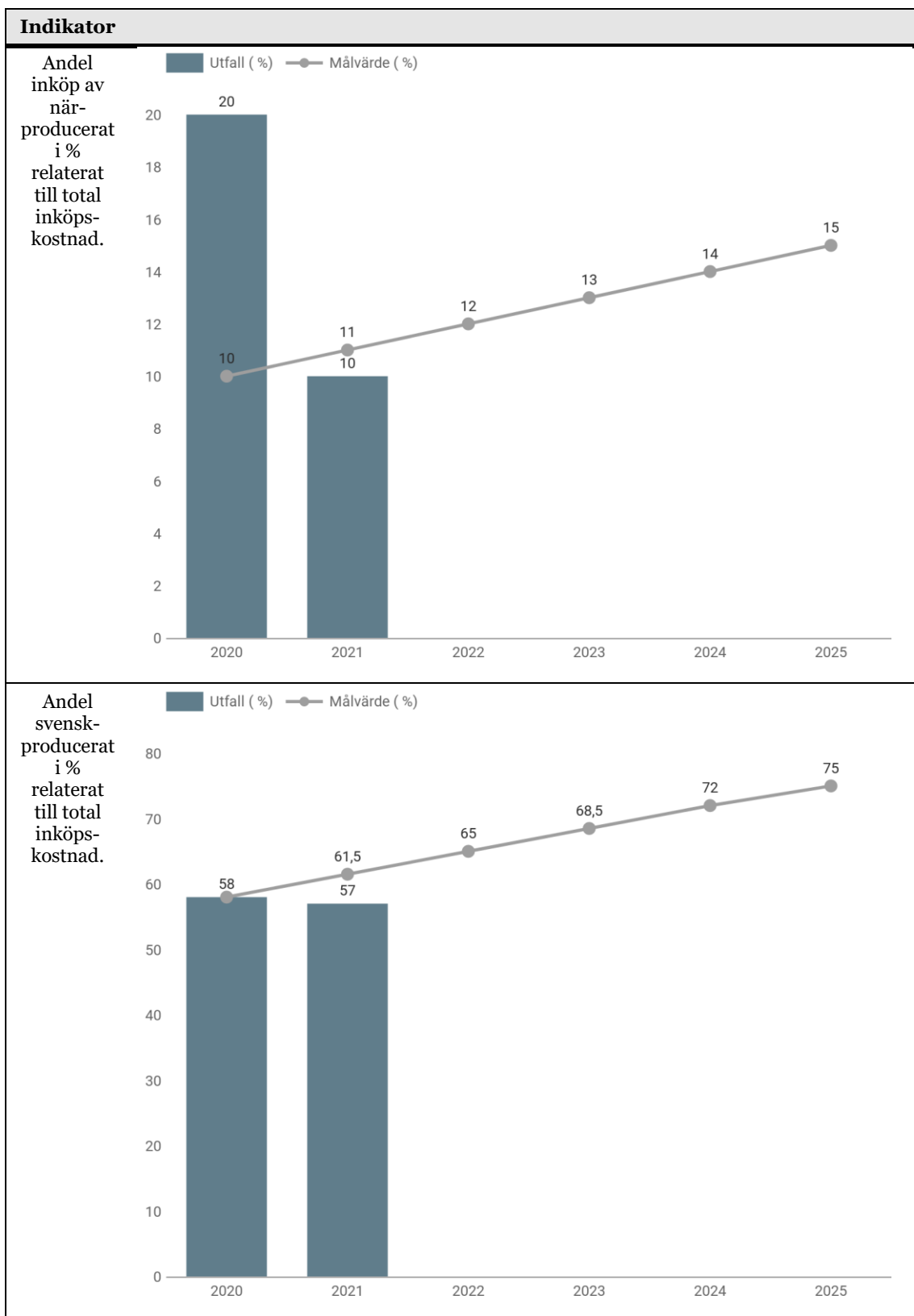
Fortfarande ligger Gävle i jämförelse med en nationell mätning bra till men behöver bli bättre framöver för att nå målet som är 40 gram/portion år 2025.

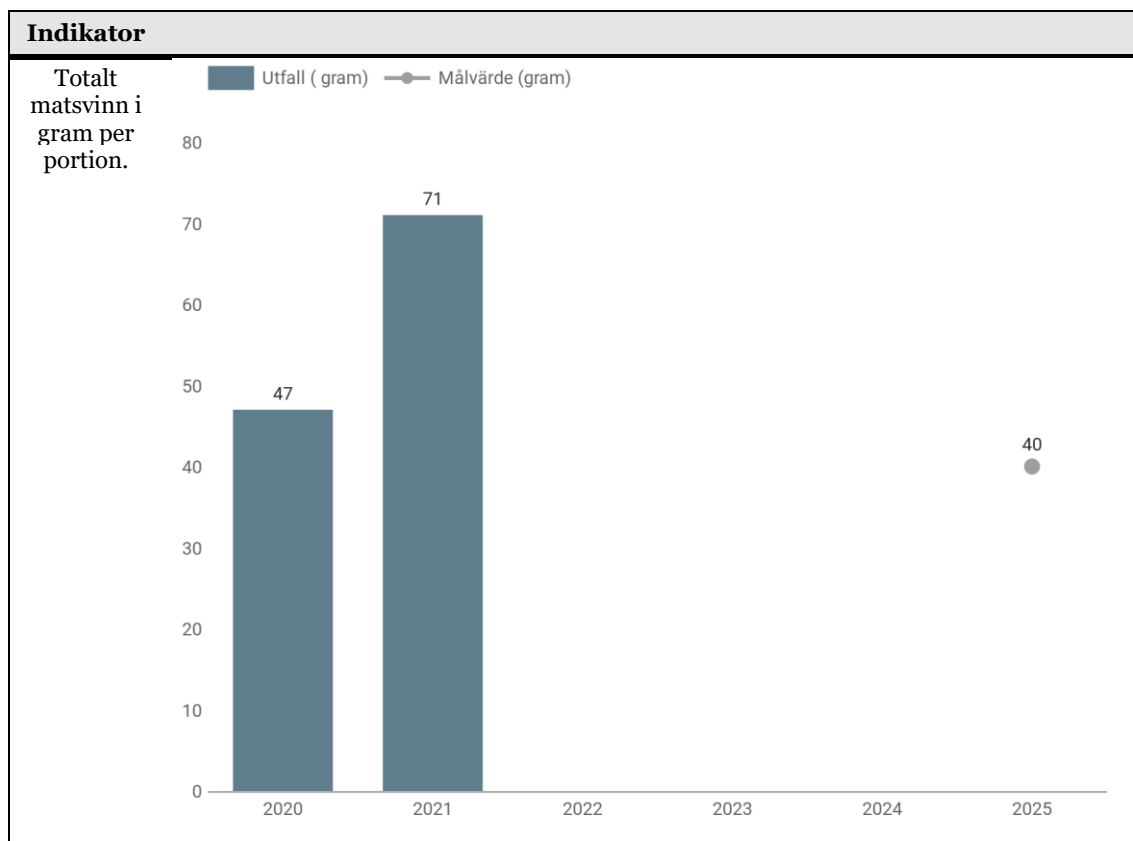
Värt att lyfta fram är kommunens förskolekockar som verkligen ligger i framkant och överträffar samtliga mål under hållbar och klimatsmart mat – ekologiskt, vegetariskt, närodlat, svenskproducerat samt att minimera matsvinnet. Till exempel serverade de 63 % ekologisk mat.

Några exempel på åtgärder som genomförts:

- Ekologisk mat - Påbörjat månadsavstämningar med måltidsleverantörer för att stämma av andelen ekologiskt.
- Rött kött - En måltidsleverantör har tagit fram en handlingsplan för att bidra till målet att minska andelen rött kött. Arbetar för att göra vegetarisk mat attraktiv.
- Vegetarisk mat - I förskolan serveras vegetariskt 2 dagar i veckan.
- Lokal mat - Överenskommelse med måltidsleverantör att de använder sig av lokal potatis och morötter.
- Uppföljning av inköp - Gavlegårdarna har påbörjat uppföljning av den mat som köps in i samband med den dagliga frukostserveringen på kontoret, gällande ekologiska, svenska och närproducerade livsmedel.
- Kravcertifiering - I Hemlingbystugan arbetar medarbetare med kravcertifiering genom fler inköp av ekologiska varor samt att minska matsvinnet.
- Matsvinn - Fortsatt gemensam vecka för mätning av matsvinn. Utbildning Gävle, Valfärd Gävle samt Hemlingbystugan genomförde mätningen under 5 dagar på lunchen utifrån Livsmedelsverkets nationella metod för mätning av matsvinn. Totalt 65 000 antal portioner ingick i mätningen.

Värdet av den samlade livsmedelsproduktionen (kr) inom Gävle kommun som geografiskt område har ökat med 50 % från år 2020 till år 2030.

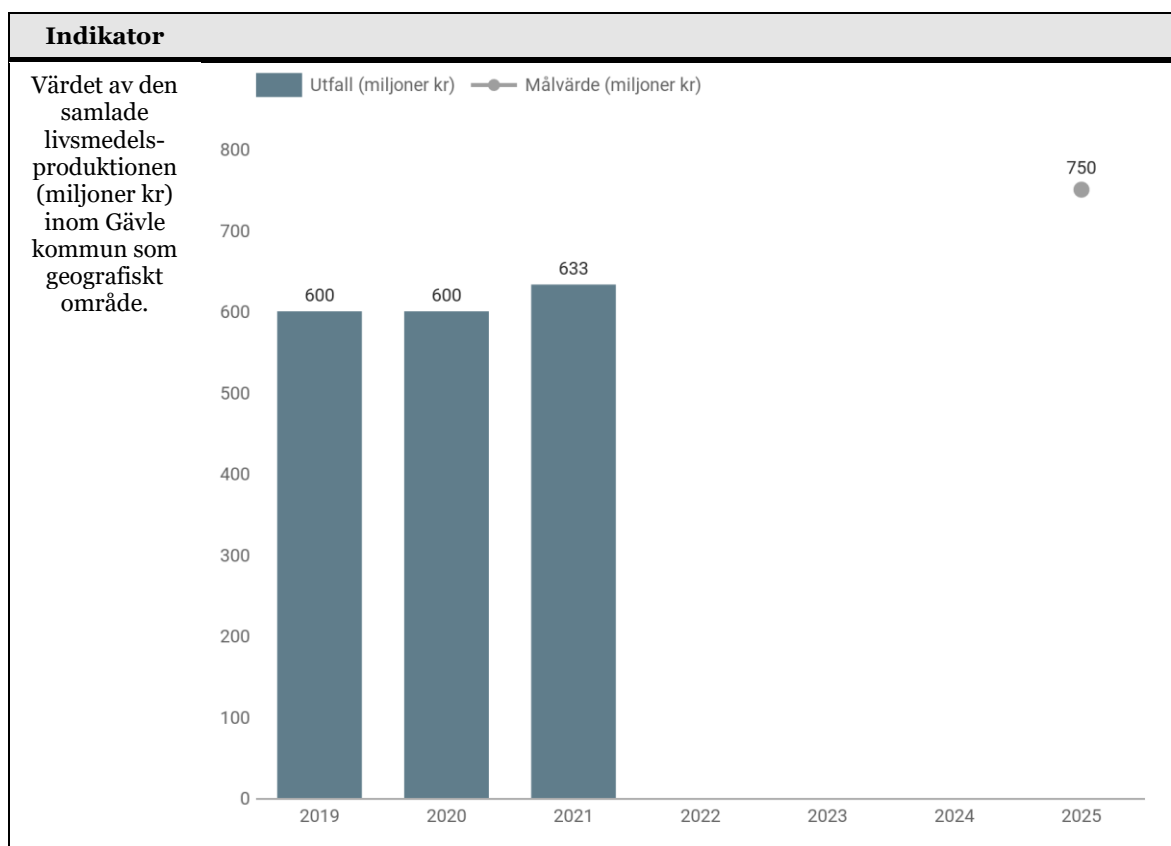
Målanalys

Målet bedöms som rätt eftersom mycket arbete kvarstår. Indikatorn bygger på regional statistik från Gävleborgs län sammanställt av LRF. Den ökning som skett beror främst på kostnadsökningar för livsmedel under 2022.

Rapporten "Livsmedelsproduktion i Gävleborgs län" visar att självförsörjningsgraden för Gävle kommun är mycket låg, det vill säga att Gävle är starkt beroende av mat från annat håll för att klara livsmedelsförsörjningen.

Några exempel på åtgärder som genomförts:

- Lokala avtal - Kommunen använder upphandling som verktyg och upphandlar utifrån ställda mål i MSP 2.0 och arbetar med att ge förutsättningar till ökad lokal livsmedelsproduktion. För att möjliggöra för lokala leverantörer att lämna anbud delas upphandlingarna upp så att mindre företag kan inkomma med anbud. Det har lett till avtal med lokalt kött, charkuteri, kyckling, ägg, potatis, morötter, mejeriprodukter och även med en lokal fiskleverantör.
- Lokala livsmedel - Ny hemsida framtagen av Länsstyrelsen i samarbete med länets kommuner som samlar händelser som bidrar till lokal livsmedelsproduktion¹⁰.

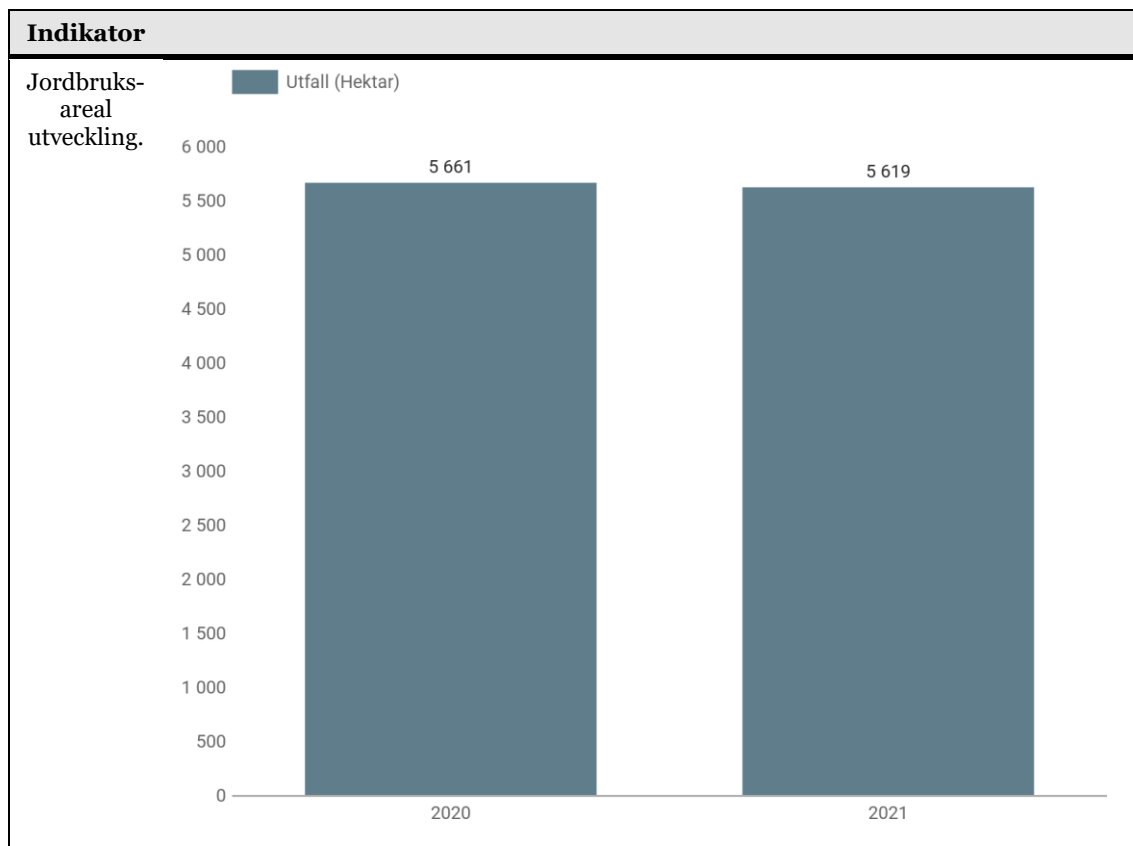
¹⁰ [Start - Gävleborgs handlingsplan för Sveriges livsmedelsstrategi år 2018-2030 \(livsmedelsstrategigavleborg.se\)](#)

Bibehållen jordbruksareal i kommunen.

Målanalys

Målet bedöms som gult eftersom jordbruksarealen i princip är oförändrad. Det här målet är kopplat till målet ”Värdet av den samlade livsmedelsproduktionen (kr) inom Gävle kommun som geografiskt område har ökat med 50 % från år 2020 till år 2030” för att säkra möjligheter till lokal livsmedelsproduktion.

Mängden hushållsavfall per invånare i Gävle kommun (matavfall, restavfall, tidningar, förpackningar och grovsopor) ska minska med 20 procent från år 2015 till år 2025.

Målanalys

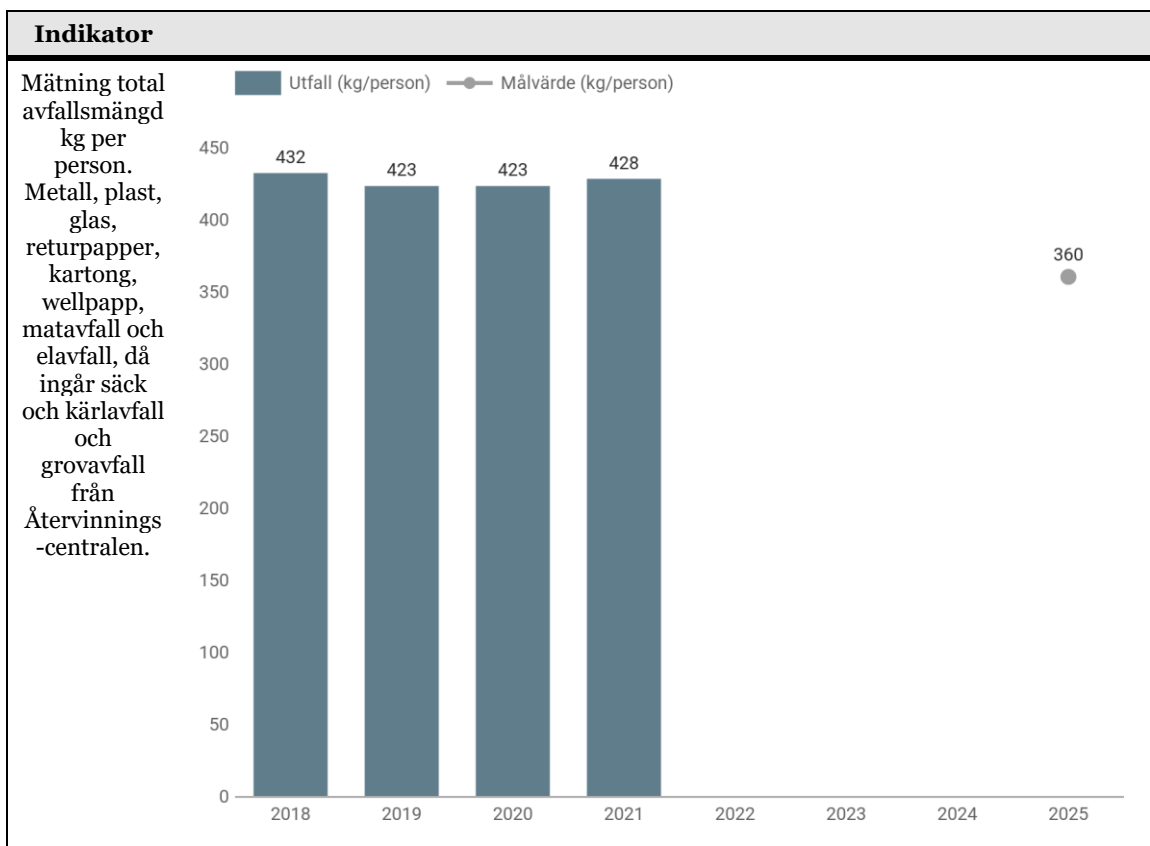
Målet bedöms som gult eftersom arbete påbörjats. Målet avser den totala mängden hushållsavfall (matavfall, restavfall, returpapper, förpackningar och grovavfall) per person som uppkommer, oavsett hur det tas omhand.

Det har inte skett några större förändringar för mängden avfall från hushållen under de senaste åren. Den nya lagstiftningen för engångsartiklar¹¹ och ett antal större åtgärder planerade kan bidra till att avfallsmängden minskar framöver.

¹¹ [Engångsplast och andra engångsprodukter \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Några exempel på utförda åtgärder under året:

- Kretsloppsplan – Gävle kommuns Kretsloppsplan blev beslutad och arbetet med uppstart av åtgärder i planen har påbörjats.
- Ökad cirkularitet - Förstudien Ökad cirkularitet i Gävle genomfördes under 2021. Förstudien beskriver både hur vi kan ta tillvara byggmaterial från rivning och ombyggnationer samt skapa både digitala och fysiska mötesplatser för ökat återbruk. Åtgärder som bidrar till minskad miljöpåverkan, fler mötesplatser att träffas på, fler tillfällen till arbeten och arbetsträning. Förstudien var initierad av en arbetsgrupp bestående av representanter från: Övergripande planering, Näringslivsenheten, Inköpsenheten och Internationella kontoret, på Sektor Styrning och stöd Gävle, Gästrike Återvinnare, Gavlegårdarna, Gavlefastigheter, Gavle Drift & Service, Valfärd Gävle och Högskolan i Gävle.
- Påbörjat arbetet med Smarta kartan i Gävle – en digital karta som gör det lätt att hitta hållbara initiativ i Gävle där man kan hyra, dela, laga, återanvända, byta, låna, ge och få.
- Byggavfall - Påbörjat att få med uppföljning av avfallsmängder i Gavlefastigheters byggprojekt genom att arbeta in detta i avfallsplan i byggprojekten.
- Farligt avfall - Nya lagkrav kring fraktioner och farligt avfall har implementerats av Gavlefastigheter.
- Möbelpoolen - Fortsatt marknadsföring av Gävle kommuns Möbelpool både internt och för andra intresserade kommuner som vill göra något liknande. En presentation om Möbelpoolen genomfördes för det regionala miljöforumet.
- Förebygga avfall – styrning och Gävle fortsätter arbetet med att förebygga avfall från förbrukningsprodukter så som inkontinensskydd.

Minst 70 procent av matavfall, förpackningar och tidningar från hushåll sorteras ut och återvinns år 2025.

Målanalys

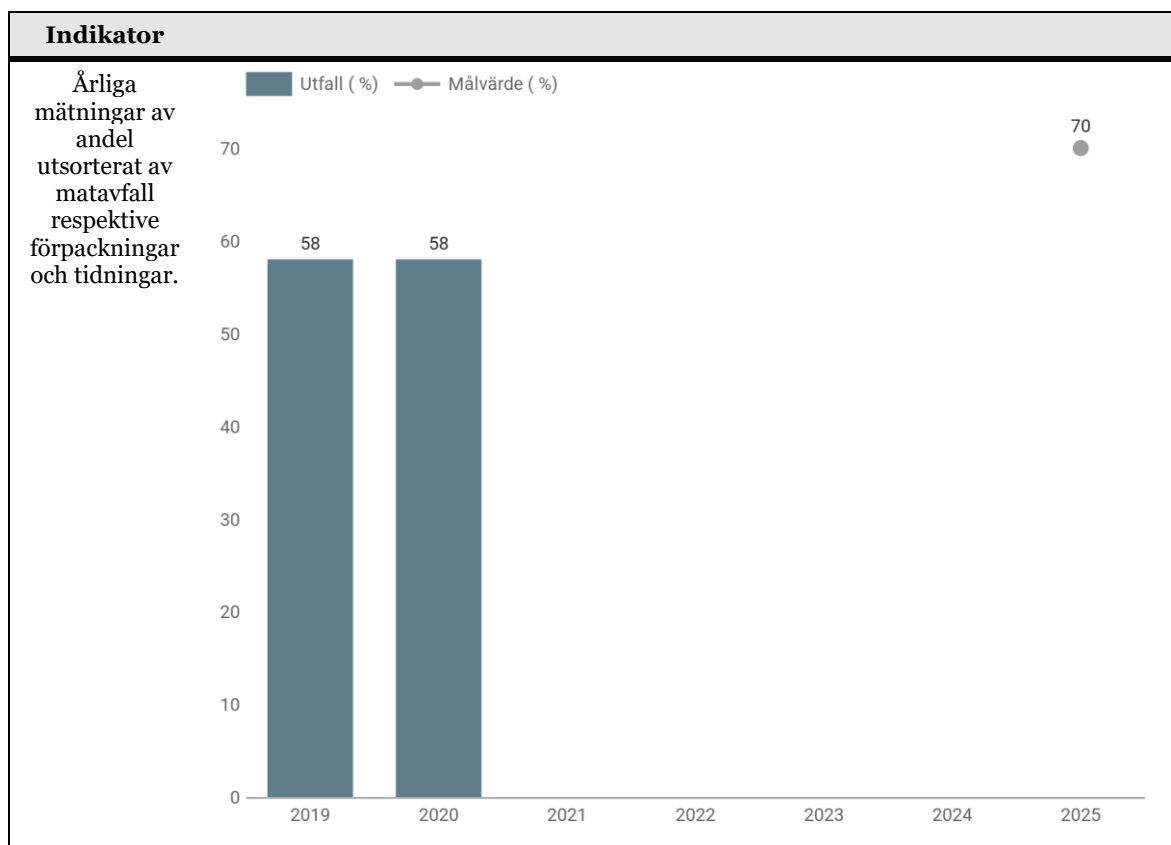
Målet bedöms som gult eftersom arbete påbörjats.

Statistik för 2021 är försenad och kommer kompletteras.

År 2021 var utsorteringsgraden för matavfall xx % och för förpackningar och tidningar xx %. Som sammanvägt mått blir utfallet XX %.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

- Informationskampanjer - Större fokus på att öka kvalitén på det som samlas in – Gavlegårdarna har genomfört gemensamma informationsinsatser tillsammans med Gästrike Återvinnare.
- Bättre sortering - Nya underjordsbehållare där Gavlegårdarna bygger nytt och vid större renoveringar för bättre kvalitet på utsorterat hushållsavfall.
- Källsortering i skolan - Förbättrat förutsättningarna för källsortering i Utbildning Gävles verksamheter både för att öka källsorteringsgraden.
- Samverkan - Process under 2021 som handlat om att ha med avfallsfrågan i planering i tidigt skede vid nybyggnationer. Bland annat har gemensamma workshops med Livsmiljö Gävle, Styrning och stöd Gävle och Gästrike Återvinnare genomförts.
- Plockanalys - Gästrike Återvinnare har genomfört den plockanalys som ska ske vart tredje år. Det är en analys hur mycket matavfall, förpackningar, farligt avfall mm som finns i vårt rest- och matavfall.
- Återvinningskärl - Fjärran Höjder, Valbobadet, Valbo Sportcentrum och Valbo ishall har fått platsbesök av Gästrike Återvinnare och förslag på kärl att använda för sin sortering. Nästa steg är att verksamheterna avgör sitt behov och beställer kärl.

Användningen av plast ska vara hållbar – mängden plast ska minska och den plast som används ska vara biobaserad eller återvunnen, och möjlig att återvinna.

Målanalys

Målet bedöms gult eftersom ett stort antal åtgärder påbörjats inom Gävle kommunkoncern. Med målet menas att mängden plast ska minska och den plast som används ska vara biobaserad eller återvunnen, och möjlig att återvinna. Det finns även många engångsartiklar av plast som går att fasa ut.

Den nya lagstiftningen för engångsplast och andra engångsprodukter och att upphandling används genom att krav ställs på inköp av bland annat återvunnen plast, bioplast och svart plast kan ge stor effekt och stöd för att nå målet.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

- Andel plast som köps in - Fortsatt arbetet med att använda inköpssystemet för att styra att andelen plast minskar i verksamheterna.
- Nya krav på sopkärl - Sopkärl som upphandlas av Gästrikre Återvinnare ska vara av delvis återvunnen (45%) plast och ställer även krav på återvunnet material i vissa andra produkter.
- Plastsanering - Gavlegårdarna har tagit bort plasten kopplat till underjordsbehållarna för restavfall. Tidigare har använts engångsplast i alla underjordbehållare.
- Plastkorgar istället för plastpåsar - för att medarbetarna inte ska behöva ta en ny plastpåse varje gång de hämtar material hos leverantörerna.
- Bleck i stället för plasttråg - Måltiderna till mottagningsköken i förskolan levereras i bleck och inte som tidigare i plasttråg. Ett initiativ från nya måltidsleverantörer.
- Papper i stället för plast - Valfärd Gävle, som är en stor användare av engångsartiklar, har fortsatt arbetat aktivt med att byta ut engångsartiklar i plast, där det är möjligt, till papper som sedan läggs för återvinning.

Nedskräpningen ska minska och upplevelsen av en trygg och ren utemiljö ska öka.

Målanalys

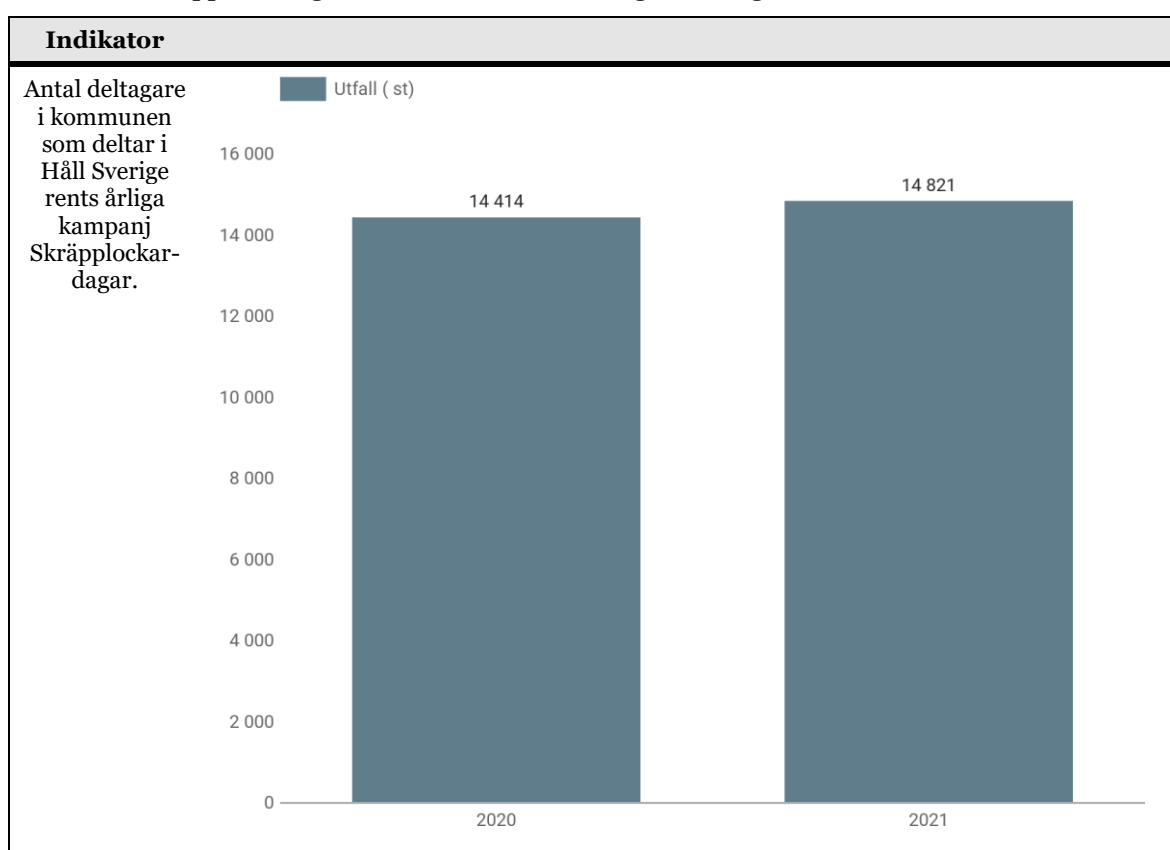
Målet bedöms grönt eftersom ett stort antal åtgärder påbörjats och genomförts samt det finns ett stort engagemang bland medborgare att plocka skräp.

För andra året i rad fick Gävle utmärkelsen Sveriges bästa Håll Sverige rent – kommun! Utbildning Gävle kan till stor del ta åt sig äran med tanke på deras arbete med Grön Flagga och Lärande för hållbar utveckling. Även Livsmiljös arbete med Skräpplockardagarna och det rekordhöga deltagandet under Skräpplockardagarna samt Gästrikre Återvinnarens kampanjer under året bidrog.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

- Skräpplockardagarna i maj med rekordhögt deltagande - Drygt 14 800 invånare i Gävle deltog i Håll Sverige Rents årliga skräpplockarkampanj 2021, "Skräpplockardagarna".
- Skräpplockning i ur och skur - Landshövding Per Bill och Gävles kommunalråd gav sig ut i regnet och plockade skräp i gemensam ansats att minska nedskräpningen.
- Håll Sverige rent dagen i Gävle den 18 september.
- Ploddla – Paddla och samla skräp samtidigt! Under Håll Sverige rents Kampanj "Kusträddardagarna" som Håll Sverige gav sig Gästrikre Återvinnare ut och ploddlade. Längs med kusten hittade de skräp som fyllde flera kassar.

- Skräphjältar - Gästrike Återvinnare hyllade vardagshjältar som plockat skräp.
- Miljöronder genomförs av Gästrike Återvinnare på alla Återvinningscentraler - Sker nu varje år för att bland annat se till att avfall inte sprids av väder och vind från anläggningarna.
- Förenklad hantering av nedskräpningsärenden - Person har anställts för att förenkla hanteringen av nedskräpnings- och skrotbilsärenden. Den nya hanteringen kommer testas under sommaren 2022 och sedan utvärderas.
- Fimpa här! - Håll Sverige rent nudging-kampanj för att fimpa rätt¹².
- Skräpmätningar har genomförts.
- Magnetfiske - Privatpersoners nyvunna intresse för så kallat magnetfiske har ökat och mycket skrot fiskades upp ur Gavleån under sommaren 2021.
- Gävles kust blev renare - Kusträddardagarna inspirerade till vardagsnära skräpplockning i samband med Håll Sverige rent dagen.

Luften ska vara så ren att människors hälsa, samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.

Målanalys

Målet bedöms rätt.

Vid gångbanan på Södra Kungsgatan, mitt i Söderbacken, finns en luftmätare utplacerad. Den mäter mängden luftföroreningar i form av kvävedioxid och partiklar som finns i luften på gatunivå i vår stadsmiljö. Såväl kvävedioxidhalten samt partikelhalten vid Södra Kungsgatan har visat lägre utfall under den pågående pandemin. Bedömningen vad det beror på förutom minskad trafik på grund av Covid-19 kan vara renoveringen av centrala broar som bidragit till

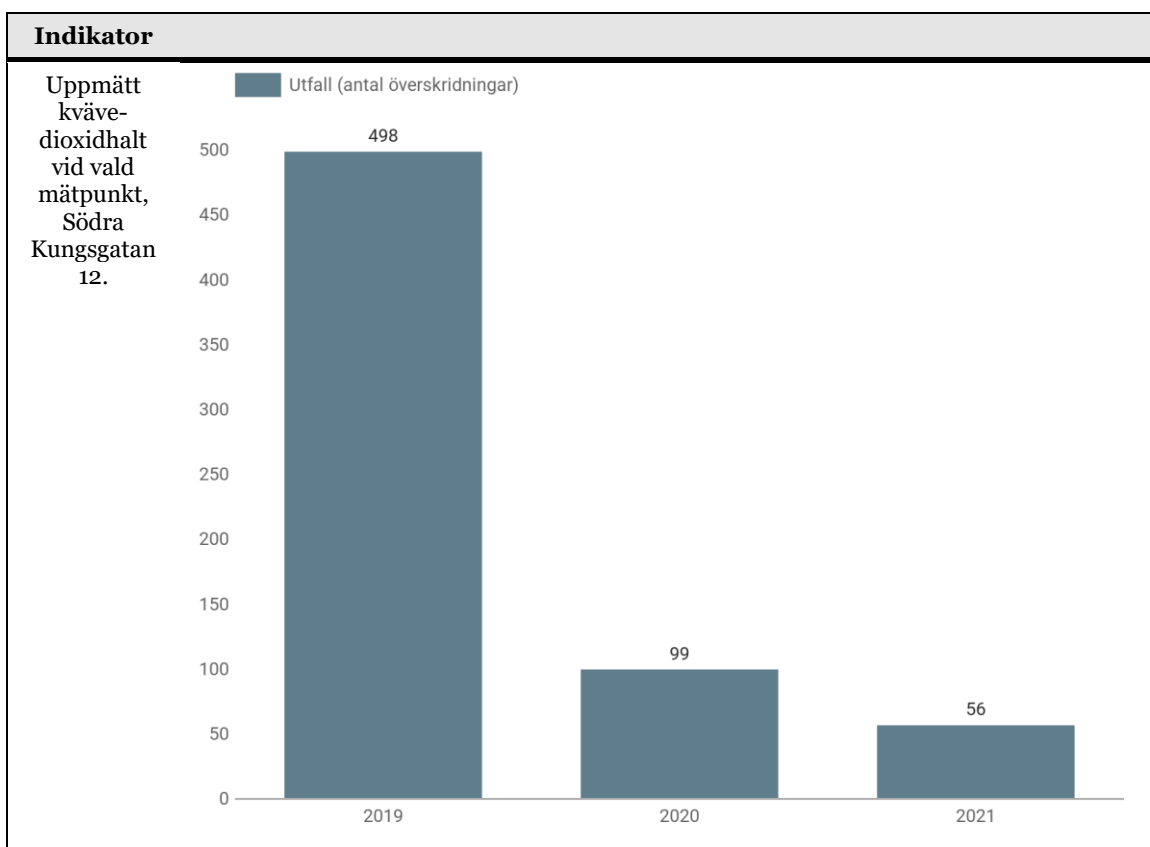
¹² [Fimpa Rätt | Brukar du Fimpa Rätt? \(xn--fimpartt-5za.nu\)](https://xn--fimpartt-5za.nu)

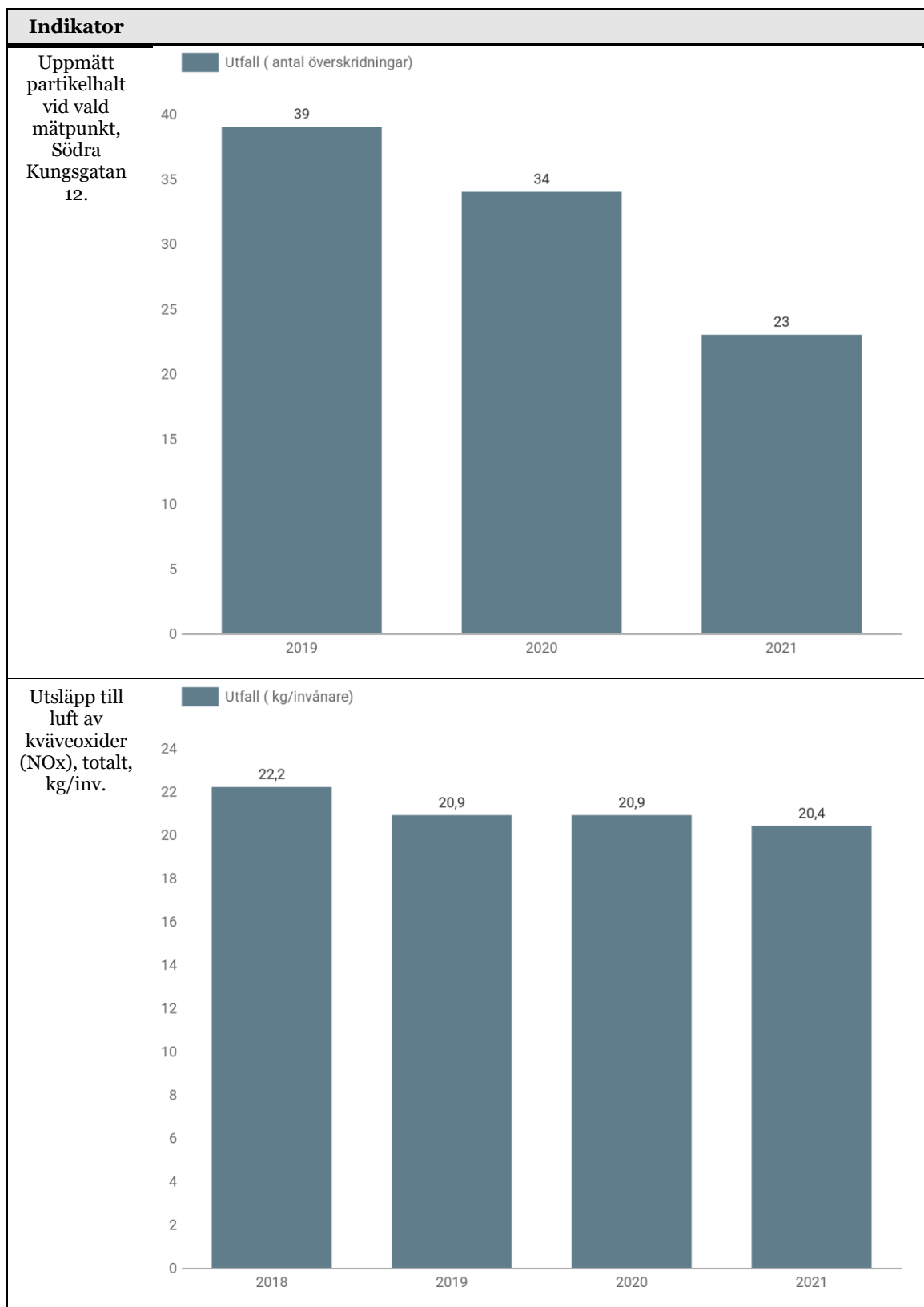
att trafiken behövs ledas om, fler biogasbussar och 8 nya elbussar. En annan bidragande anledning kan vara att fler medborgare kör elhybrider, rena elbilar och biogasbilar samt att fler tankar bränslet HVO. Eftersom mätvärdena innan Covid-19 var för höga bedöms fortfarande målet som rött.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

- Luftföroreningar - Fortsatt årlig luftmätning på Söder. Omplacering av luftmätaren diskuteras.
- Luftkartläggning - Ny luftkartläggning på gång som ska genomföras av Östra Sveriges luftvårdsförbund.
- Fortsatt utredning av Bygglogistikcenter – Förstudien som presenterades under våren 2021 visade på minskade utsläpp till luft, minskat buller och minskade koldioxidutsläpp. Den visade även på minskade körda kilometer samt minskad trängsel i staden.

Förutom de åtgärder som beskrivs här bidrar de åtgärder som genomförs för att öka cyklingen och öka det kollektiva resandet samt minskad körsträcka med bil i Gävle till minskade utsläpp. Om dem kan läsas under Klimatneutral kommun 2035.

Negativa effekter av buller ska minska.

Målanalys

Målet bedöms som rätt eftersom mycket arbete kvarstår och det är ett mål som är problematiskt att bedöma.

Buller kan påverka människors prestation, inlärning, vila och sömn negativt. Vid långvarig exponering kan det även öka risken för hjärt- och kärlsjukdomar.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

- En bullerkonsult har upphandlats för det krävs vid mer än 100 000 personer i kommunen. Det kan bidra till att målet kan följas på ett mer konkret sätt.
- Riktlinjer för elladinfrastruktur började tas fram. Elfordon går tystare och kan bidra till minskat buller.
- Bidrag till så kallade fönsteråtgärder ska leda till minskat buller från trafiken.

Negativt buller kommer främst från väg- och tågtrafik. Det betyder att de åtgärder som genomförs för att minska utsläpp från trafiken även bidrar till minskat negativt buller. Mer om de åtgärderna kan läsas under kapitlet Klimatneutral kommun 2035.

Gävle kommunkoncern ska skapa förutsättningar som bidrar till att den totala körsträckan med bil i Gävle kommuns geografiska område ska år 2025 ha minskat med 20 % per invånare jämfört med 2018.

Målanalys

Målet bedöms som rätt för att mycket arbete kvarstår för att målet ska kunna nås.

Indikatorn "Körsträcka med bil, antal körda mil med bil i genomsnitt per invånare och år" visar att en minskning skett från 2018 till 2020, från 634 mil till 559 mil. Eftersom basåret är 2018 är det inte enbart Covid-19 som har påverkat minskningen. Det trendbrott som har anats de senaste åren har fortsatt men fortfarande i för långsam takt.

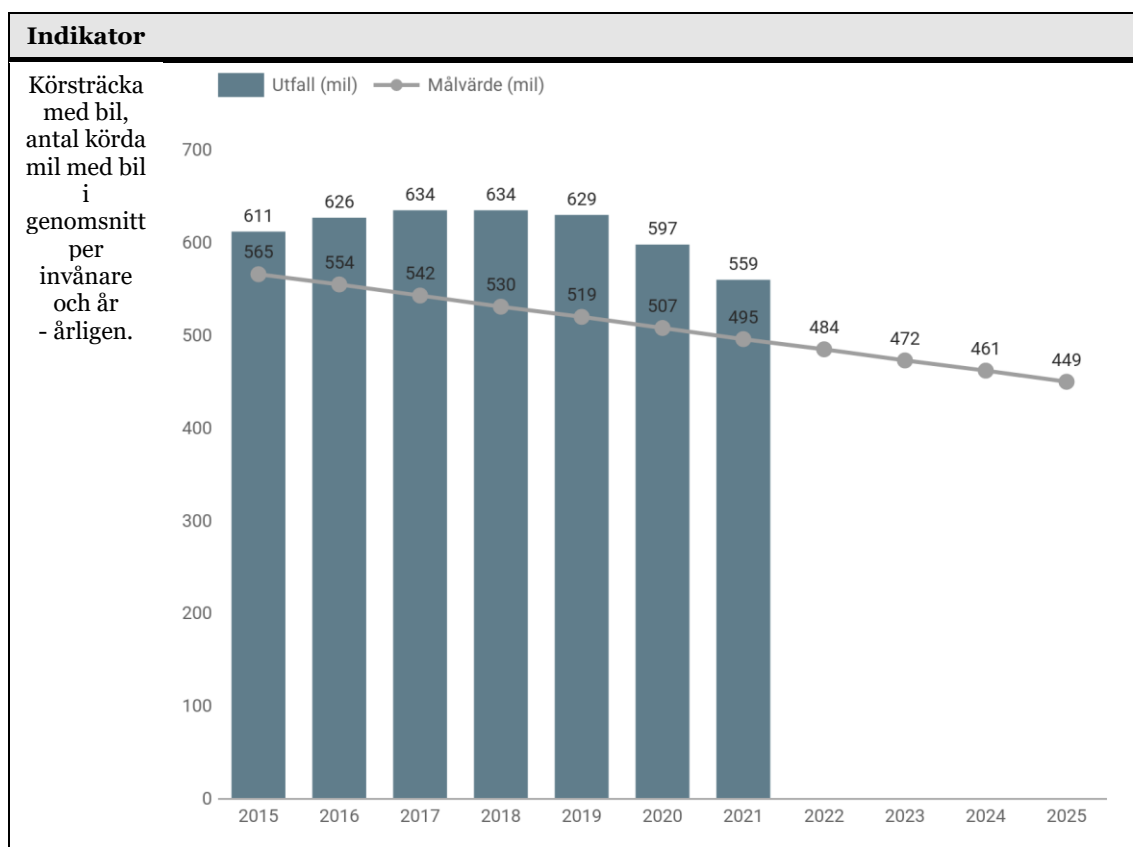
Befintliga och beslutade åtgärder och styrmedel är inte tillräckliga för att de externa transportmålen i MSP 2.0 kan nås. Därför har även en Mobilitetsnorm¹³ beslutats och även Gröna resplaner och mobilitetsplaner börjat användas som ska bidra till transportmål i MSP 2.0.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

- Mobilitetsplaner allt vanligare vid ny- och ombyggnationer - Gavlegårdarna har tagit fram en mobilitetsplan för Godisfabriken som samtliga byggherrar inklusive Gävle kommun, Region Gävleborg, VY Stadsbussar har skrivit under.
- Gröna resplaner - En mall för arbete som används inför byggandet av Agnes Kulturhus och i området Hemlingborg har tagits fram and används mer frekvent.
- Bilpool – Gavlegårdarna ser över vilka förutsättningar för bilpool som finns som ska gynna deras hyresgäster.

Förutom de åtgärder som beskrivs här bidrar de åtgärder som genomförs för att öka cyklingen och öka det kollektiva resandet till minskad körsträcka med bil i Gävle. Om detta kan man läsa mer om under kapitlet Klimatneutral kommun 2035.

¹³ [mobilitetsnorm-for-gavle-kommun-riktlinjer-for-parkering-och-andra-mobilitetslosningar-i-detaljplaner-och-bygglov-uppdaterad-version-2021-02-16pdf](#)

Den totala körsträckan med bil i Gävle kommunkoncern ska år 2025 ha minskat med 30 % per anställd, jämfört med 2018.

Målanalys

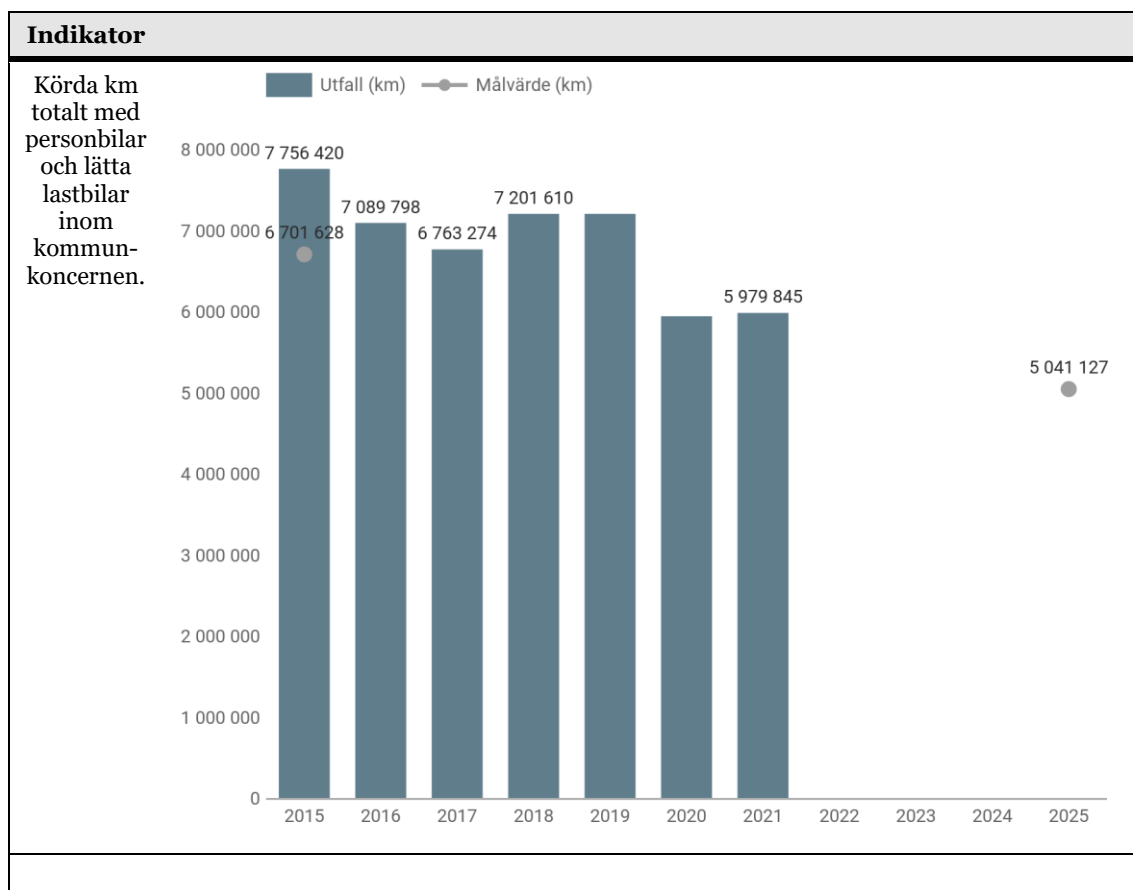
Målet bedöms som gult eftersom mycket arbete är påbörjat.

Den totala körsträckan med bil inom Gävle kommunkoncern har minskat något de senaste åren. Det har inte skett någon större förändring mellan 2020 och 2021. Utifrån att många under Covid-19 upptäckt att det fungerar att arbeta på distans och använda digitala mötesformer kommer det med stor sannolikhet användas i större utsträckning än tidigare. Möjligheten att ha tillgång till den nya interna cykelpoolen "Hojja" och att de tjänstecyklar som kommunen har kommer skötas om mer kontinuerligt höjer attraktionskraften att cykla i tjänsten. Den fortsatt enkla hanteringen av Företagskort vid resa med kollektivtrafiken kommer också bidra till minskade körsträckor.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

- Digitalt arbete - Förutsättningar ses över för fortsatta möjligheter till distansarbete efter Covid-19. De digitala plattformar för möten och möjlighet till distansarbete som numera används bidrar till minskat resande, både i tjänsten och i resande till och från arbetsplatsen.
- Ruttoptimering - Fortsatt samarbete inom Gavlefastigheter med att samordna arbetsordrar och hämtning av fordon genom ruttoptimering.
- Samnyttjande - Fortsatt arbete med att effektivisera och samnyttja Gävle kommuns fordon.

De åtgärder som genomförts under kapitlet Klimatneutral kommun 2035 bidrar också till minskad körsträcka för kommunens verksamheter.

Invånarnas användning av och exponering för miljö- och hälsofarliga ämnen ska minska.

Målanalys

Målet bedöms som rätt för mycket arbete kvarstår för att nås.

Det har genomförts en del arbeten för att sträva mot målet, och ett mer samlat arbete och bredare insatser planeras av Gävle kommun och andra aktörer för att nå målet.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

- Utfasning av kemikalier i förskola och skola – Utfasningen fortskrider och utgår från den inventering som genomförts tidigare. Både möbler och material ersätts av mer kemikaliesmarta alternativ.
- Kemikalieplan - En kemikalieplan började ta form och kommer beslutas under 2022.
- Kemikaliesystem - Gavlegårdarna har införskaffat ett nytt verktyg som stöd för att minska användandet av farliga kemikalier. Inom Gavlefastigheter och Gavle Drift & Service fortsätter också kemikaliearbetet i ett kemikaliesystem.
- Hållbara produktval vid byggnationer - Gavlefastigheter och Gavlegårdarna fortsätter att välja miljö- och hälsomässigt bra produkter med stöd av "Byggvarubedömningen"¹⁴ vid upphandling av om- och nybyggnationer. "Byggvarubedömningen" används även som stöd för uppföljning och utvärdering.
- Mikroplaster - Gavlefastigheter har tagit fram "Vägledning konstgräs och miljöpåverkan" - Den innehåller information om hantering av konstgräsplaner i Gävle kommun. Konstgräsplaner utgör en källa till spridning av mikroplaster från granulatet.

Förutom de åtgärder som beskrivs här bidrar andra åtgärder till att nå målet, till exempel åtgärder för målet "Luften ska vara så ren att människors hälsa, samt djur, växter och kulturvärden inte skadas" och åtgärder för målet "God status i alla vattenförekomster".

Varor och tjänster som upphandlas av Gävle kommunkoncern ska vara miljömässigt hållbara.

Målanalys

Målet bedöms som gult eftersom arbetet är påbörjat och Gävle kommun har under 2021 fortsatt utveckla arbetet med att ställa miljökrav vid upphandlingar och med uppföljning.

Här är den text som följer med vid alla upphandlingar:

Gävle kommun är en kommun med stort engagemang för hållbar utveckling. Gävle kommuns arbete för hållbar utveckling utgår från FN:s globala mål, Agenda 2030, med ambition att vara en vägledande kraft globalt, nationellt och lokalt. De globala målen integrerar och balanserar de ekonomiska, de sociala och de miljömässiga dimensionerna av hållbar utveckling.

Miljöstrategiska programmet beslutades 2020 i Kommunfullmäktige för att styra och samordna kommunens arbete med miljöfrågor - att vara resurseffektiv och miljömässigt hållbar.

Programmet innehåller mål för miljömässig hållbarhet vilket innebär att Gävle kommun ställer miljömässigt hållbara krav vid upphandlingar, inköp och leverantörsuppföljningar. I kommunens miljöstrategiska program återfinns prioriterade målområden som fossilbränslefria transporter, ekologiska, när- och svenskproducerade livsmedel, hållbara plastinköp och hållbart byggmaterial.

¹⁴ [Byggvarubedömningen - Start \(byggvarubedomningen.se\)](https://byggvarubedomningen.se)

Transporter har varit ett fokusområde vid prioritering av upphandlingar att ställa miljökrav under flera år. Resultatet av det kan utläsas nu: mestadels av kommunens samhällsbetalda transporter som skolskjutsar, färdtjänst, varutransporter med mera, sker idag med fossilbränslefria alternativ.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

- Policy - Ny Inköp- och upphandlingspolicy antogs 2021.
- Utbildning - Miljö- och hållbarhetsutbildningar genomfördes för inköpsamordnare i Gävle kommun.
- Digitalisering - Ökad användning av digitala system som underlättar vid uppföljning av olika slag kopplat till upphandling.
- Krav i upphandling – Ett exempel är Gästrike Återvinnare som ställer krav i transportupphandlingar och fordonsupphandlingar (tyngre). Fordonen ska vara av minst EU6 krav och att man kör fossilfritt HVO. Entreprenörer ska använda sig av miljöklassade fordon och krav ställs även på fordonsvåg. Gästrike Återvinnarens egna fordon ska gå på fossilfritt oavsett fordonsstyp.
- Lokala livsmedelleverantörer – Inköpsenheten, Gävle kommun, har under 2021 förberett att teckna avtal med 3 nya lokala leverantörer (ägg, potatis, kött).
- Uppföljning av krav vid upphandling - Inom Valfärd Gävle går det generellt att säga att miljöarbetet hos externa utförare går framåt oavsett vara eller tjänst. Det går att utläsa eftersom Valfärd Gävle ställer miljökrav vid upphandling av externa utförare och att de följer upp de avtal de har. Exempel är minskad miljöpåverkan från transporter.
- Förstärkning av miljö- och hållbarhetskompetens - Förberett att förstärka Gävle kommuns inköpsenhet genom att anställa person med ansvar för hållbarhet i inköp.
- Innovativa upphandlingar - Gävle Innovation Hub driver utvecklingsfrågor med nära koppling till bland annat inköpsfrågor. Till exempel innovationsdriven och utmaningsdriven upphandling som kan utveckla nya produkter och nya samarbeten.
- Dialog med näringslivet - Gävle kommun har utökat sina insatser för att arbeta än mer med samtal med företag kring upphandling, affärsmodeller och informationsutbyte.

Tack för att du läste hela vårt miljöbokslut!

Läs mer om hur Gävle arbetar med miljömässig hållbarhet på www.gavle.se/miljo

